

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสนับสนุนการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อธิพิณ ศรีเสาวลักษณ์ และคณะ

กรกฎาคม 2561

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสนับสนุนการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

คณะผู้ดำเนินงานประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อธิพล ศรีเสาวลักษณ์	หัวหน้าโครงการ
2. นายฉัตร กนกทวีฐากร	คณะทำงาน
3. นางฉันทนา เมืองใหม่	ผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ
4. นางสาวฉัตรรัตน์ ตาณพันธ์	ผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

คำนำ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุนทุนวิจัย โครงการวิจัยเพื่อยกร่างแก้ไขกฎหมายป่าไม้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายใต้ศูนย์ประสานงานการศึกษานโยบายที่ดิน (Land Forum) เพื่อเสนอแนวความคิดในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มาประมวลปรับให้เข้ากับบริบทด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรวมถึงสถานะแวดล้อมของโลกที่มีฐานทางวิชาการรองรับ และการวิจัยได้เสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยดังกล่าวได้รับความเห็นชอบในคณะกรรมการบูรณาการและขับเคลื่อนการปฏิรูปเชิงระบบและโครงสร้าง ภายใต้คณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศ ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๐ ต่อมาในเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ภายใต้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยมี ผศ. อธิพล ศรีเสาวลักษณ์ เป็นประธานคณะทำงาน แต่การสนับสนุนการทำงานที่เร่งรัดยังไม่เพียงพอ

โครงการสนับสนุนการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้^๑นี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ของงานวิจัยด้านนโยบายผ่านการดำเนินงานของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้สำหรับผู้ช่วยประธานคณะทำงาน ผู้เรียบเรียงหรือยกร่างในเรื่องที่ได้รับมอบหมาย และการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นที่จำเป็น รายงานฉบับนี้จึงเป็นการบันทึกการปฏิบัติงานของคณะทำงานและผลสรุปที่ได้จากการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น จนเป็นร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่าที่จะนำไปใช้ในขั้นตอนเสนอกฎหมายต่อไป จึงใคร่ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ให้การสนับสนุนในครั้งนี้

ผศ.อธิพล ศรีเสาวลักษณ์

หัวหน้าโครงการ

กรกฎาคม ๒๕๖๑

สรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุนทุนวิจัย โครงการวิจัยเพื่อยกร่างแก้ไขกฎหมายป่าไม้ สัญญาเลขที่ RDC๕๔๔๐๐๓๓ ระยะเวลา ๑๒ เดือน ระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ โดยมี ผศ. อธิธิพล ศรีเสาวลักษณ์ เป็นหัวหน้าโครงการ ภายใต้ศูนย์ประสานงานศึกษานโยบายที่ดิน (Land Forum) เพื่อเสนอแนวความคิดในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มาประมวลปรับให้เข้ากับบริบทด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรวมถึงสถานะแวดล้อมของโลกที่มีฐานทางวิชาการรองรับ และการวิจัยได้เสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยดังกล่าวได้รับความเห็นชอบในคณะอนุกรรมการบูรณาการและขับเคลื่อนการปฏิรูปเชิงระบบและโครงสร้าง ภายใต้คณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศ ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๐ ต่อมาในเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ภายใต้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยมี ผศ. อธิธิพล ศรีเสาวลักษณ์ เป็นประธานคณะทำงาน แต่การสนับสนุนการทำงานที่เร่งรัดยังไม่เพียงพอ

โครงการสนับสนุนการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้นี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ของงานวิจัยด้านนโยบายผ่านการทำงานของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้สำหรับผู้ช่วยประธานคณะทำงาน ผู้เรียบเรียงหรือยกร่างในเรื่องที่ได้รับมอบหมาย และการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นที่จำเป็น รายงานฉบับนี้จึงเป็นการบันทึกการปฏิบัติงานของคณะทำงานและผลสรุปที่ได้จากการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น จนเป็นร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่าที่จะนำไปใช้ในขั้นตอนเสนอกฎหมายต่อไป

การยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า มีสาเหตุมาจากกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายว่าด้วยสวนป่า ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว มาตรการต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเพิ่มขึ้นของประชากรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในการดำรงชีพ ประกอบกับจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ สอดรับกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และโดยที่กฎหมายแต่ละฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของประเทศ สมควรนำมารวมไว้เป็นฉบับเดียวกันในลักษณะของประมวลกฎหมายเพื่อความสอดคล้องกลมกลืนและมีเอกภาพในการบังคับใช้ จึงมีแนวคิดที่จะรวมเอากฎหมายว่าด้วยป่าไม้และสัตว์ป่าที่มีอยู่ในปัจจุบันรวม ๒๔ ฉบับ มาบัญญัติใหม่ เป็นประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า เพื่อให้มีกฎหมายเพื่อการดูแล

จัดการป่าไม้และสัตว์ป่าเพียงฉบับเดียว อันจะทำให้สามารถบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ และคณะกรรมการอีกหลายชุดกำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า มี ๑๘๙ มาตรา แบ่งเป็น ๙ หมวด คือ

หมวด ๑ บทนิยาม กำหนดนิยามคำต่าง ๆ ที่ใช้ในประมวลกฎหมาย เช่น “ป่า” “ที่ดิน” “ไม้” “ทำไม้” “แปรรูปไม้” “ของป่า” “นำเคลื่อนที่” “โรงงานแปรรูปไม้” “โรงค้ำไม้แปรรูป” “สัตว์ป่า” “สัตว์ป่าสงวน” “สัตว์ป่าคุ้มครอง” “สัตว์ป่าควบคุม” “สัตว์ป่าอันตราย” “ล่า” “ซากของสัตว์ป่า” “ผลิตภัณฑ์จากซากของสัตว์ป่า” “เพาะพันธุ์” “ค้า” “สวนสัตว์” เป็นต้น

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คปสช.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ คือ จัดทำนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาป่าไม้และสัตว์ป่าของประเทศให้เกิดเอกภาพและดุลยภาพในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน จัดทำยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทเกี่ยวกับการพัฒนาป่าไม้และสัตว์ป่าของประเทศ ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และเร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท

หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยป่าอาจกำหนดให้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ หรือป่าประเภทอื่นใดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ห้ามมิให้ผู้ใดกันสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจไว้และโดยได้รับอนุญาตจากพนักงาน

กำหนดให้ไม้สัก ไม้ยาง และไม้อีกหลายชนิดที่ขึ้นอยู่ในป่าเป็นไม้หวงห้าม ส่วนไม้ชนิดอื่นใดในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ให้อำนาจรัฐมนตรีกำหนดอัตราค่าภาคหลวง การตั้งด่านป่าไม้ กำหนดเขตควบคุมการแปรรูปไม้ การนำไม้เคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทาง

ของป่าหวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา การเก็บหาของป่าหวงห้าม หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่าต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องเสียค่าภาคหลวง การนำของป่าเคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทาง

รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่เป็นเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามที่มีชนิดไม้ ขนาด หรือปริมาณเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

กำหนดประเภทสัตว์ป่าเพื่อการสงวนและคุ้มครองดังนี้ (1) สัตว์ป่าสงวน (2) สัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งอาจกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ (3) สัตว์ป่าควบคุม (4) สัตว์ป่าอันตราย ห้ามมิให้ล่าหรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ห้ามเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวน เว้นแต่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอาการรังนกอีแอ่น ห้ามครอบครองสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ หรือหน่วยงานของรัฐ

การนำเข้า หรือส่งออกสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าต้องเป็นการกระทำโดยหน่วยงานของรัฐและโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) เพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ (2) การนำเข้าเพื่อประโยชน์แก่กิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือกิจการสวนสัตว์ หรือเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วส่งออก (3) เพื่อการคุ้มครอง รักษา ช่วยเหลือสัตว์ป่า (4) เพื่อการเจริญสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ (5) การส่งออกเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วนำเข้ากลับประเทศ รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านตรวจสัตว์ป่าและกำหนดเขตของด่านโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้หรือสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด การค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ หรือสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด จะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี เว้นแต่สวนสัตว์ที่จัดตั้งตามกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ แต่ต้องแจ้งการจัดตั้งสวนสัตว์ต่ออธิบดี และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้

หมวด ๔ ป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อการเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สวนป่า ป่าชุมชน

ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้บริเวณที่ดินที่มีความสวยงามตามธรรมชาติหรือมีสภาพธรรมชาติที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติและนันทนาการของประชาชนเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและ ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

ให้มี “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ คือ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งต้นน้ำ ในเขตอุทยาน

แห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติของแต่ละอุทยาน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหกคน แต่ไม่เกินสิบสามคน โดยการเสนอแนะของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ซึ่งต้องมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นที่ด้วย โดยให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาตินั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติในการจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ กำหนดเขตต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตผ่อนปรน เป็นต้น

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุงและบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติให้อธิปไตยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงให้พื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งเป็นเขตหวงห้าม หรือเขตบริการ หรือไม้ก็ได้ และให้มีแผนที่แสดงบริเวณเขตนั้นและจัดทำแนวเขต ป้าย เครื่องหมายเพื่อแสดงเขตนั้นให้เห็นได้ง่าย

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณที่ดินที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามแปลกตาเป็นที่น่าสนใจแต่มีบริเวณพื้นที่หรือจุดชมธรรมชาติไม่กว้างใหญ่นักและสมควรให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ หรือเป็นแหล่งนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม หรือกรณีบริเวณที่ดินแห่งใดมีความเหมาะสมที่เตรียมการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะเข้าไปคุ้มครองสภาพธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความเสียหายเป็น “วนอุทยาน” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริเวณที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพรรณไม้ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นหรือจากต่างประเทศ โดยมีการจัดแยกพรรณไม้ออกเป็นหมวดหมู่ตามหลักวิทยาศาสตร์หรือตามหลักอนุกรมวิธานเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินนั้นเป็น “สวนพฤกษศาสตร์” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริเวณที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพรรณไม้โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจ หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนและได้รับความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินนั้นเป็น “สวนรุกขชาติ” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย

VII

เมื่อปรากฏว่าบริเวณที่ดินแห่งใดมีสภาพธรรมชาติสมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย หรือแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติของประชาชนให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

ให้มี “คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ คือ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า การขยายหรือเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งต้นน้ำ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแต่ละแห่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสามคนโดยการเสนอแนะของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งต้องมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นที่ด้วย โดยให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเป็นกรรมการและเลขาธิการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในการจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการคุ้มครอง ดูแล รักษา พันธุ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การกำหนดเขตต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตผ่อนปรน ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการคุ้มครอง ดูแล อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเดิม เป็นต้น

ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าในบริเวณวัดหรือ ในบริเวณสถานที่ที่ประชาชนใช้เป็นที่พักหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าจะกำหนดสถานที่ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใด เป็นแหล่งอาศัยหรือแหล่งหากินของสัตว์ป่า ที่ดินที่มีความเหมาะสมและเตรียมการจะกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้เป็นเขต

VIII

คุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีแผนที่แสดงแนวเขตและรายละเอียดภูมิประเทศนั้นแนบท้ายด้วย

เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินในเขตป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกเป็นกฎกระทรวง ซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

ให้มี “คณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมป่าไม้ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อกำหนดที่ดินในป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และการขยายหรือเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดมาตรการเพื่อการคุ้มครอง ดูแล และรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และกำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการปลูกป่า เป็นต้น

อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้คราวละไม่เกินสามสิบปี

ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพเป็นไร่ร้างเก่าหรือทุ่งหญ้าหรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลยหรือมีแต่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นตามธรรมชาติ ทั้งนี้โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต แต่กรณีที่จะอนุญาตให้เกินสองพันไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

ให้มี “คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การขยายหรือเพิกถอนพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น

IX

ผู้ประสงค์ที่จะทำสวนป่าสามารถนำที่ดินไปขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าต่อนายทะเบียนสวนป่า อธิบดีกรมป่าไม้หรือผู้ที่อธิบดีกรมป่าไม้มอบหมายสำหรับท้องที่กรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับท้องที่จังหวัดอื่น โดยที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่า จะต้องเป็นที่ดินประเภทใดประเภทหนึ่ง คือ ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินในเขตจัดที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตให้บุคคลเข้าไปทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ดินที่มีใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าเฉพาะเพื่อการทำสวนป่า ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าอยู่แล้วโดยทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ผู้ทำสวนป่าจะต้องจัดให้มีตราที่ใช้เป็นเครื่องหมายแสดงการเป็นเจ้าของไม้ที่ได้จากการทำสวนป่า โดยการตี ตอก หรือประทับที่ไม้ซึ่งผู้ทำสวนป่าได้มาจากการทำสวนป่า ผู้ทำสวนป่าอาจตัดหรือโค่นไม้ ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ แปรรูปไม้ ค่าไม้ มีไม้ไว้ในครอบครอง และนำไม้เคลื่อนที่ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด และได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง ค่าบำรุงป่า และค่าธรรมเนียม

พื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นป่าชุมชนต้องเป็นพื้นที่ป่าที่ไม่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ หรือไม่เป็นพื้นที่ป่าที่มีการสงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน การส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติในป่า การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

ชุมชนใดประสงค์ที่จะจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าที่อยู่ใกล้เคียง ให้บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปี บริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่นั้นและอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้ จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เข้าชื่อรวมกันยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

ให้สมาชิกป่าชุมชนเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศจัดตั้งป่าชุมชน คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ควบคุมดูแล ป้องกัน ปลูกและบำรุงรักษาป่าชุมชน รวมทั้งดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้คงสภาพและใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ทำแนวกันไฟรอบป่าชุมชน ทำความสะอาดป่าชุมชนเพื่อป้องกันไฟ ตัดแต่งกิ่งไม้ และอนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านนำกิ่งไม้ เศษไม้ หรือปลายไม้จากการตัดแต่งไปใช้ประโยชน์ได้ ทำไม้ที่ถูกละเมิดแล้ว หรือยืนต้นตายตามธรรมชาติ หรืออนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านทำไม้ดังกล่าว เพื่อใช้สอยในครัวเรือนตามความจำเป็นหรือใช้ในกิจการสาธารณะ ควบคุมดูแล

ให้มีการฝ่าฝืนระเบียบการทำไม้ และเก็บหาของป่า ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนในกรณีมีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด

หมวด ๕ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ กำหนดให้ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์สัตว์ป่าดังกล่าว รวมถึงทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการศึกษาวิจัยในเชิงทางการค้าในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้ (1) วัตถุประสงค์ของการเก็บหรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น (2) จำนวนหรือปริมาณของตัวอย่างที่ต้องการ (3) ชื่อผู้กักเก็บของผู้ได้รับอนุญาต (4) การกำหนดความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยที่ได้มา (5) การกำหนดจำนวน อัตรา และระยะเวลาการแบ่งปันผลประโยชน์ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ (6) อายุของข้อตกลง (7) การยกเลิกข้อตกลง (8) การกำหนดวิธีการระงับข้อพิพาท (9) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์สัตว์ป่าดังกล่าว รวมถึงทรัพยากรชีวภาพในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อการศึกษาวิจัยที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในเชิงทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

หมวด ๖ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้บุคคล ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิและหน้าที่ในการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และ สัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บุคคล ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศ ที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ และมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

บุคคลหรือองค์กรนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ มีสิทธิในการฟ้องคดีในฐานะผู้เสียหาย

เพื่อระงับยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนกฎหมายและเป็นการทำลายหรือน่าจะเป็นอันตรายต่อทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนมีสิทธิในการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนหรือชุมชนโดยส่วนรวม

ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การออกกฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ หรือการออกกฎกระทรวงกำหนดเขตคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนในเขตปกครองบริเวณดังกล่าวทราบ แล้วจัดการประชุมไม่น้อยกว่าสองครั้ง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ในการจัดการประชุมนี้หากเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมการประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกการรับฟังความคิดเห็นพร้อมทั้งการลงนามของผู้ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐานของทางราชการต่อไป และให้สอบถามความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นหนังสือไว้ด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในพื้นที่ที่มีเขตปกครองบริเวณที่ดินที่ได้มีการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ อาจยื่นคำขอปรับปรุงแนวเขตให้เป็นไปตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรืออธิบดีกรมป่าไม้ แล้วแต่กรณี เพื่อทำความเห็นเสนอ คปสช. พิจารณา หาก คปสช. พิจารณาเห็นว่าคำขอปรับปรุงแนวเขตให้เป็นไปตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นนั้นมีเหตุผลสมควร ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือเหตุผลอื่น ก็ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเพื่อพิจารณาจัดทำข้อมูลการปรับปรุงแนวเขตเสนอต่อ คปสช. โดยให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจำนวนพื้นที่ป่าไม้ของประเทศด้วย ในกรณีที่ คปสช. เห็นชอบกับข้อเสนอการปรับปรุงแนวเขตตามที่คณะกรรมการเสนอ ก็ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

หมวด ๗ ความรับผิดชอบทางแพ่ง กำหนดให้ผู้ที่ทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหาย เสียหาย เสื่อมสภาพแก่ที่ดิน ไม้ ของป่า สัตว์ป่า น้ำ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น ค่าเสียหายให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่ทางราชการต้องรับภาระในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึงค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาตินั้นด้วย ให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหายไปในคราวเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนประมวลกฎหมายนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการคิดค่าเสียหาย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐเป็นผู้ที่ยากจนหรือไม่มีความสามารถที่จะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพย์สินหรือถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปได้ และการทำให้เกิดความเสียหายนั้นเกิดจากความจำเป็นในการเลี้ยงชีพ ให้เสนอทางเลือกให้ผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐด้วยวิธีอื่น เช่น การปลูกป่า การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น เพื่อให้สภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หมวด ๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายประมวลกฎหมายนี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้บังคับได้ ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกตามประมวลกฎหมายนี้ได้ไม่เกินเก้าสิบวัน หรือถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้

บรรดาความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษามีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ กำหนดโทษหนักเบาตามฐานความผิด เช่น การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามประมวลกฎหมายนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑๘ หรือมาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภทอื่นเป็นต้น หรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบตันหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม่เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองที่ดินในเขตป่าประเภทใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าประเภทนั้นได้ด้วย

XIII

การฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็นไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภทอื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบตันหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

การฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ มาตรา ๙๖ มาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๖ ต้องระวางโทษตั้งแต่หกเดือนถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ถ้าเป็นการกระทำในเขตหวงห้าม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

เงินค่าปรับที่ได้รับจากผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้นำไปจัดสรรเป็นเงินสินบนนำจับและเงินรางวัลสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

บรรดาไม้ ของป่า สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นที่ได้มาหรือเกิดจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ และเมื่อรัฐมนตรีทำความตกลงกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจออกระเบียบเพื่อเก็บดูแลรักษา จำหน่าย ปล่อยสู่ธรรมชาติ ส่งคืนถิ่นกำเนิด โอนทำลาย เอาไว้ใช้ในราชการ หรือจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งการกำหนดชนิดประเภท ราคาประเมินของทรัพยากรธรรมชาติที่ควรจำหน่ายและไม่ควรจำหน่าย แล้วแต่กรณี

บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ ภาชนะ กรงขังสัตว์ สิ่งของ ยานพาหนะ สัตว์พาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือสิ่งปลูกสร้าง ทรัพย์สิน หรือสิ่งใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ มาตรา ๖๘ มาตรา ๙๖ มาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๖ ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ หรือผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นจะรู้เห็นเป็นใจหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดด้วยหรือไม่ก็ตาม

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศ ณ ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งประกาศดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้นหรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สิน

XIV

ดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันที่ปิดประกาศ ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินให้นับแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รับหรือถือว่าได้รับไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับดังกล่าวตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา 36 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

ผลของการมีประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า จะทำให้มีกฎหมายที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Goal) รวมถึงความตกลงระหว่างประเทศ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าในกฎหมายได้ง่ายและปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่จำเป็นต้องเลือกใช้กฎหมายหลายฉบับในการดูแลรักษาป่าไม้รวมถึงการลงโทษผู้ฝ่าฝืน เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือใช้ประโยชน์จากป่าไม้

บทคัดย่อ

การยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า มีสาเหตุมาจากกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายว่าด้วยสวนป่า ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว มาตรการต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเพิ่มขึ้นของประชากรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในการดำรงชีพ ประกอบกับจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ สอดรับกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และโดยที่กฎหมายแต่ละฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของประเทศ สมควรนำมารวมไว้เป็นฉบับเดียวกันในลักษณะของประมวลกฎหมายเพื่อความสอดคล้องกลมกลืนและมีเอกภาพในการบังคับใช้ จึงมีแนวคิดที่จะรวมเอากฎหมายว่าด้วยป่าไม้และสัตว์ป่าที่มีอยู่ในปัจจุบันรวม ๒๔ ฉบับ มาบัญญัติใหม่ เป็นประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า เพื่อให้มีกฎหมายเพื่อการดูแล จัดการป่าไม้และสัตว์ป่าเพียงฉบับเดียว อันจะทำให้สามารถบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ และคณะกรรมการอีกหลายชุด กำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า มี ๑๘๘ มาตรา แบ่งเป็น ๙ หมวด คือ (๑) บทนิยาม (๒) คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ (๓) การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (๔) ป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อการเศรษฐกิจ (๕) การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ (๖) การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๗) ความรับผิดชอบทางแพ่ง (๘) พนักงานเจ้าหน้าที่ (๙) บทกำหนดโทษ จะทำให้มีกฎหมายที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Goal) รวมถึงความตกลงระหว่างประเทศ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายและปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่จำเป็นต้องเลือกใช้กฎหมายหลายฉบับในการดูแลรักษาป่าไม้รวมถึงการลงโทษผู้ฝ่าฝืน เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือใช้ประโยชน์จากป่าไม้

Abstract

The forestry laws such as The Forest Act, National Forest Reserved Act, The National Park Act, Wildlife Conservation and Protection Act have been enforced for a long time. The measures that have been taken to preserve and protect forest and wildlife resources are not suitable for the current situation of the changing economic and social of the country, include population growth and utilization of forest and wildlife resources for livelihoods. In addition, it is necessary to amend the law on forestry to ensure compliance with the current Constitution of the Kingdom of Thailand, the international agreement and compatible with modern technology. These laws that relating to the conservation and protection of forest resources and wildlife should be consolidate for consistency and unity in enforcement. The idea is to incorporate 24 existing forest and wildlife laws into a Forest and Wildlife Code. This will be a single forest and wildlife management, allow for efficient integration between relevant agencies by The National Forest and Wildlife Policy Commission and many other committees oversee the implementation of the law.

There are 189 sections of the Forest and Wildlife Code, which are classified into 9 categories: (1) Definitions (2) National Forest and Wildlife Policy Commission (3) Forest and Wildlife Protection (4) Forests Conservation and forest for economic purposes (5) Conservation and utilization of biodiversity (6) Participation of people, communities and local government organizations (7) Civil liability (8) Staff (9) Penalties. That make the law consistent with the provisions of the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560, Plans to reform the country's natural resources and the environment, Sustainable Development Goal (SDG Goal) includes international agreement. People can easily and legally adhere to the law. Government officials do not need to resort to several laws for forest preservation, including punishment for violators. This will support the public participation, local government organizations in conservation, rehabilitation and utilization of forests.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อ	I
Abstract	II
สรุปสำหรับผู้บริหาร	III
สารบัญ	XV
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ วิธีดำเนินงาน	๓
๑.๔ ระยะเวลา	๓
บทที่ ๒ การดำเนินงานของคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายป่าไม้	
๒.๑ คำสั่งตั้งคณะกรรมการ	๔
๒.๒ แนวทางการดำเนินการของคณะกรรมการ	๕
๒.๓ ผลการพิจารณาร่าง ฯ รายหมวด รายมาตรา	๑๑
๒.๓.๑ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑	๑๑
๒.๓.๒ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑	๑๓
๒.๓.๓ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑	๑๗
๒.๓.๔ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑	๒๔
๒.๓.๕ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑	๒๙
๒.๓.๖ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑	๓๒
๒.๓.๗ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๗/๒๕๖๑	๓๙
๒.๓.๘ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑	๔๔
๒.๓.๙ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๙/๒๕๖๑	๕๐
๒.๓.๑๐ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑	๕๕
๒.๓.๑๑ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑	๗๓

บทที่ ๓ การรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

๓.๑ กำหนดการรับฟังความคิดเห็น	๑๒๙
๓.๒ ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น	๑๓๐
๓.๓ มติของคณะอนุกรรมการฯ ต่อร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า	๒๓๑

ภาคผนวก

เอกสารประกอบการประชุม เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง “ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า โดย คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) วันศุกร์ ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องไฮเดรนเยีย ๓ อาคาร Grand Convention ชั้น ๖ โรงแรม TK. Palace แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

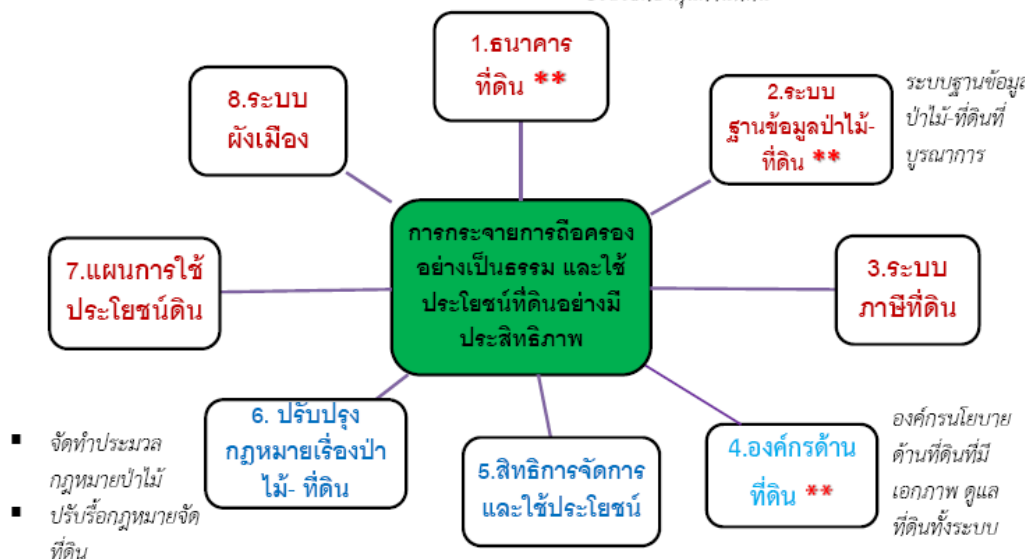
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุนทุนวิจัย โครงการวิจัยเพื่อยกร่างแก้ไขกฎหมายป่าไม้ สัญญาเลขที่ RDC๕๔๔๐๐๓๓ ระยะเวลา ๑๒ เดือน ระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ โดยมี ผศ. อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ เป็นหัวหน้าโครงการ ภายใต้ศูนย์ประสานการศึกษานโยบายที่ดิน (Land Forum) เพื่อเสนอแนวความคิดในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มาประมวลปรับให้เข้ากับบริบทด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรวมถึงสถานะแวดล้อมของโลกที่มีฐานทางวิชาการรองรับ และการวิจัยได้เสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์

ศูนย์ประสานการศึกษานโยบายที่ดิน (Land Forum) ได้นำผลการวิจัยดังกล่าวเผยแพร่และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการป่าไม้ของประเทศตลอดมา จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบในคณะอนุกรรมการบูรณาการและขับเคลื่อนการปฏิรูปเชิงระบบและโครงสร้าง ภายใต้คณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศ ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๐ ประเด็นที่ ๖. การปรับปรุงกฎหมายเรื่องป่าไม้-ที่ดิน ซึ่งรวมถึงการจัดทำประมวลกฎหมายป่าไม้ ภายใต้หัวข้อการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐

4. การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

** หัวข้อสำคัญเร่งด่วน

- ผลักดันธนาคารที่ดิน
- ปรับรื้อกองทุนด้านที่ดิน

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อการปฏิรูปประเทศ การปฏิรูปกฎหมายจึงอยู่ภายใต้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน มีนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธาน คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการฯ มีคำสั่งที่ ๐๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยมี ผศ. อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ เป็นประธานคณะทำงาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาแนวทางการจัดทำและยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ เสนอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณา มีระยะเวลาการดำเนินงานเป็นเวลา ๖ เดือน และอาจขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม (มีแนวโน้มว่าต้องขอขยายเวลาเพราะเป็นร่างกฎหมายที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ)

การที่ผลการวิจัยเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในการปฏิรูปกฎหมาย ประกอบกับได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐¹ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอในงานวิจัย ทำให้มีความเป็นไปได้ที่การดำเนินงานของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ จะผลักดันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ที่เป็นปัญหามานาน แต่เนื่องจากการทำงานของคณะทำงานเป็นการประชุมให้ความเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญและมีการประชุมเดือนละไม่เกิน ๒ ครั้ง ฝ่ายเลขานุการที่แต่งตั้งให้สนับสนุนคณะทำงานเป็นผู้ที่มีงานประจำเต็มมีอยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องมีผู้ช่วยในการเรียบเรียงความเห็นและข้อเสนอต่าง ๆ จากคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้อง การค้นคว้าจากเอกสารและข้อมูลอินเทอร์เน็ต ประสานงานตามที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุม และมีงบประมาณสนับสนุนการประชุมรับฟังความคิดเห็น โดยขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ของงานวิจัยด้านนโยบายผ่านการทำงานของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๗๑ ง ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ หน้า ๑-๔

๑.๓ วิธีดำเนินงาน

งบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จะนำไปใช้เป็นค่าตอบแทนผู้ช่วยประธานคณะกรรมการ ผู้เรียบเรียงหรือยกร่างในเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นที่จำเป็น เป็นต้น

๑.๔ ระยะเวลา

ขอรับการสนับสนุนตามระยะเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ประมาณ ๕ เดือน

บทที่ ๒

การดำเนินการของคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

๒.๑ คำสั่งตั้งคณะกรรมการ

คำสั่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่ ๐๒/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ประกอบด้วย

๑) นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์	ประธานคณะกรรมการ
๒) นายกนิช บุญยัษฐิติ	คณะกรรมการ
๓) นายฐิติ กนกทวีฐากร	คณะกรรมการ
๔) นายทวีชัย ลิขี้เก	คณะกรรมการ
๕) นายประยุทธ์ หล่อสุวรรณศิริ	คณะกรรมการ
๖) นายไพสิฐ พาณิชย์กุล	คณะกรรมการ
๗) นายระวี ถาวร	คณะกรรมการ
๘) นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล	คณะกรรมการ
๙) นายวิภูพัฒน์ สถิตยุดการ	คณะกรรมการ
๑๐) นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์	คณะกรรมการ
๑๑) นายสมชาย ศิริสมฤทัย	คณะกรรมการ
๑๒) ผู้แทนกรมป่าไม้	คณะกรรมการ
๑๓) ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	คณะกรรมการ
๑๔) ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง	คณะกรรมการ
๑๕) ผู้แทนกรมที่ดิน	คณะกรรมการ
๑๖) ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะกรรมการ
๑๗) ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะกรรมการ
๑๘) ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	คณะกรรมการ
๑๙) ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะกรรมการ
๒๐) ผู้แทนมูลนิธิสืบ นาคะเสถียร	คณะกรรมการ
๒๑) ผู้แทนมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ภาคเหนือ)	คณะกรรมการ

๒๒) นายศราวุฒิ ประทุมราช	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๓) นายเอนก บุญมา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔) ว่าที่ร้อยตรีอภิชาติ พงษ์สวัสดิ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕) นายธีรพงศ์ เพ็ชรสุกคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ แนวทางการดำเนินการของคณะทำงาน

เพื่อให้เห็นภาพแนวทางการดำเนินงานของคณะทำงานฯ จึงได้นำประเด็นที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบในการประชุมแต่ละครั้งมาเรียบเรียง ดังต่อไปนี้

การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะทำงานฯ ได้แจ้งแนวทางการดำเนินงานของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยอาศัยรายงานการวิจัยภายใต้โครงการศึกษาเพื่อยกร่างแก้ไขกฎหมายป่าไม้ ที่จัดทำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อธิพิล ศรีเสาวลักษณ์ และคณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสภาพปัญหาเกี่ยวกับการป่าไม้ของประเทศ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากป่าระดับประเทศและระดับภูมิภาค โดยศึกษากฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ที่มีอยู่ มาประมวลปรับให้เข้ากับบริบทด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรวมถึงสถานะแวดล้อมของโลก และยกร่างแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ที่มีฐานทางวิชาการรองรับ ซึ่งรายงานวิจัยดังกล่าวดำเนินการภายใต้บริบทของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ดังนั้นการจัดทำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ในครั้งนี้ แม้จะสามารถอาศัยโครงของรายงานวิจัย แต่คงต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยและโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยแนวคิดของการจัดทำประมวลกฎหมายป่าไม้ ต้องดำเนินการตามแนวทาง คือ

๑. กำหนดให้ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ เป็นกฎหมายกลาง ที่แต่ละหน่วยงานใช้ร่วมกันได้ โดยมีระยะเวลาดำเนินงานประมาณ ๖ เดือน

๒. คณะทำงานที่มาจากหน่วยงานภาครัฐต้องช่วยพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน แต่หากคณะทำงานฯ ท่านใดไม่ได้อยู่ในหน่วยงานนั้น ก็เสนอแนะความเห็น เพื่อที่จะให้ส่วนที่รับดำเนินงานต่อจากคณะทำงานฯ นี้ได้พิจารณาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

๓. แม้หลักการเดิม มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่หลักการที่เป็นฐานทางวิชาการยังคงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำร่างฯ ได้

๔. ควรกำหนดร่างประมวลกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในเรื่อง สิทธิชุมชน สิทธิในการจัดการทรัพยากรของชุมชน โดยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลรักษา

๕. กำหนดให้ร่างประมวลกฎหมายนี้ เป็นกฎหมายแม่บทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

๖. ปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐจากการเป็นผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และให้คำแนะนำด้านวิชาการที่ถูกต้อง

การประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันศุกร์ ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ อธิธิพล ศรีเสาวลักษณ์ และคณะ ได้จัดทำรายงานการวิจัย ภายใต้โครงการศึกษาเพื่อยกร่างแก้ไขกฎหมายใหม่ นั้น ในการนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการเบื้องต้นและมอบหมายให้คณะทำงาน ผู้แทนหน่วยงาน ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานบังคับใช้เพื่อเสนอต่อที่ประชุมต่อไป ทั้งนี้ ปรากฏตามเอกสารซึ่งได้จัดทำเล่มไว้เพื่อพิจารณาในครั้งนี้ด้วยแล้ว

การประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะทำงานฯ แจ้งต่อที่ประชุมว่า จากการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ในคราวประชุมครั้งที่ผ่านมา ได้ดำเนินการพิจารณาบทบัญญัติ หมวด ๑ ว่าด้วยคำนิยาม ประกอบด้วย คำว่า “ป่า” “ที่ดิน” สำหรับหมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ได้มอบหมายให้ผู้แทนกรมป่าไม้ พิจารณาร่างประกอบและโครงสร้างคณะกรรมการฯ จึงเสนอให้มีการพิจารณาหมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ส่วนที่ ๑ ป่า ต่อไป

การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะทำงานฯ แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษา พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานเป็นอย่างต่อเนื่อง

ครบถ้วน จึงเห็นควรทบทวนการพิจารณาที่ได้พิจารณามาแล้วอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมีผู้แทนกรมป่าไม้ได้
ประสานหน่วยงานภายในมาให้ความเห็นเพิ่มเติมในหมวดที่เกี่ยวข้อง

การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑.๑ การประชุมอนุกรรมการจัดทำที่ดินฯ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

ประธานคณะทำงานฯ แจ้งให้ทราบว่า จากการหารือในที่ประชุมอนุกรรมการจัดทำที่ดินฯ
คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) ได้สอบถามถึงความคืบหน้าในการดำเนินการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้
ซึ่งหลังจากคณะทำงานฯ พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้เสร็จสิ้นแล้ว จะมีการจัดเวทีสัมมนารับฟัง
ความคิดเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยจะเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) มาร่วมด้วยเพื่อที่จะผลักดันร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ในนาม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**๑.๒ บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ คณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชน ที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง**

ประธานคณะทำงานฯ แจ้งว่า คณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
กับสิทธิของประชาชน ที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง ได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการ
ปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชน ที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง จึงเห็น
ว่าคณะทำงานฯ และฝ่ายเลขานุการฯ ควรศึกษาว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างประมวลกฎหมายป่า
ไม้หรือไม่ อย่างไร และนำมาให้คณะทำงานฯ พิจารณาต่อไป

๑.๓ กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

ประธานคณะทำงานฯ แจ้งว่าการดำเนินการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ยังมีอีกหลาย
ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ ซึ่งคณะทำงานฯ ชุดนี้จะต้องมีกรอบระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาร่างประมวล
กฎหมายฯ ให้มีความรวดเร็วขึ้น โดยจะให้การพิจารณาของคณะทำงานฯ แล้วเสร็จภายในเดือน มิถุนายน
๒๕๖๑ และจะจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายฯ ต่อไป

คณะทำงานฯ (นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์) ชี้แจงว่า คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายใน
ระยะเร่งด่วน จะดำเนินงานปฏิรูปกฎหมายภายในระยะเวลาของรัฐบาลชุดนี้ แต่เมื่อหมดระยะเวลาการ
ดำเนินงานของรัฐบาลชุดนี้ คปก.เร่งด่วน ก็จะดำเนินงานภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

ต่อไป แต่เพื่อให้ร่างประมวลกฎหมายฯ ฉบับนี้ดำเนินการได้อย่างรวดเร็วควรมีการผลักดันร่างกฎหมายร่วมกับ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

การประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑) ความคืบหน้าผลการดำเนินงาน คณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชน

- ฝ่ายเลขานุการ (นายเอนก บุญมา) ในฐานะคณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ตามที่คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชน ได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง นั้น คณะทำงานฯ ได้ศึกษา และจัดทำบันทึกความเห็น เรื่อง “การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนที่จะตัดไม้ในที่ดินของตนเอง” โดยได้เสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชน ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ รายละเอียดปรากฏตามแนบมาพร้อมนี้ โดยที่ประชุมมีความเห็นและข้อสังเกต ดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการ

๒. เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ศึกษาผลกระทบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากหากกำหนดให้การตัดไม้ในที่ดินของตนเองไม่เป็นความผิดแล้ว ก็อาจจะหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว นอกจากนี้ ควรศึกษาบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องว่า แม้จะกำหนดให้การตัดไม้ไม่เป็นความผิด แต่การแปรรูปไม้ การเคลื่อนย้ายอาจมีความผิดอยู่อีกหรือไม่ รวมทั้ง ส่งบันทึกความเห็นข้างต้น ไปให้กรมป่าไม้พิจารณาว่า มีความเหมาะสมเพียงใด และควรเพิ่มเติมส่วนใดอีกหรือไม่

- นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ ในฐานะประธานคณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนที่จะตัดไม้หวงห้ามในที่ดินของตนเอง ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบเพิ่มเติมว่า หากกำหนดให้การตัดไม้ในที่ดินของตนเองไม่เป็นความผิด และไม่จำเป็นต้องเสียค่าภาคหลวงแล้ว แต่ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า แม้จะขึ้นทะเบียนสวนป่าก็จะต้องเสียค่าภาคหลวงอยู่ก็อาจจะทำให้มีผู้ที่หลบเลี่ยงไม่ไปขึ้นทะเบียนสวนป่าได้

ความเห็นที่ประชุม

- การกำหนดห้ามตัดไม้หวงห้ามเฉพาะไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าเท่านั้น ส่วนไม้ที่ขึ้นในที่ดินของเอกชนไม่เป็นไม้หวงห้ามอีกต่อไป ตามหลักส่วนควบ และมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะนำแปรรูป หรือนำเคลื่อนที่ตั้งนั้น หากจะพิจารณาเป็นการหลบเลี่ยงเพื่อการทำไม้ในเชิงพาณิชย์ก็จะผิดกติวิสัย ทั้งนี้เนื่องจากเคยมีกรณีไม้มหาดไทยในอดีตซึ่งนำไม้หวงห้ามในป่ามาสวมต่อ

อนึ่ง ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่แท้จริงแล้วมีไม้หวงห้ามจำนวนไม่มาก ดังนั้น จึงได้เสนอให้มีมาตรการควบคุมกันโดยการจัดทำแผนผังว่ามีไม้อะไรบ้าง จำนวนกี่ต้น และตัดมาจากต้นใด ซึ่งจะเป็นหลักฐานในการพิสูจน์เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับวินัยของแต่ละบุคคลบันทึกความเห็นดังกล่าวจึงครอบคลุมแล้ว

การประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ นายนิติ กนภทวิฐากร คณะทำงานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ ลาประชุม เนื่องจากติดภารกิจและมอบหมายให้ตนทำหน้าที่ประธานคณะทำงานฯ แทน

การประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ วันอังคาร ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ไม่มี

การประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะทำงานฯ แจ้งให้ทราบว่าคณะทำงานฯ มีกำหนดการนำเสนอร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพิจารณา ร่างประมวลกฎหมายให้แล้วเสร็จก่อนวันประชุมดังกล่าว ซึ่งคณะทำงานฯ จะมีการประชุมอีกจำนวนสองครั้งเพื่อพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้เสร็จสิ้น และอาจต้องพิจารณาว่าคณะทำงานฯ จะมีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการเสนอต่อคณะอนุกรรมการฯ หรือไม่ อย่างไร

การประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ วันอังคาร ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะกรรมการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบ ว่า ตามที่ คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ได้กำหนดแผนการดำเนินการไว้ นั้น จะต้องดำเนินการเพื่อให้ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ เสร็จสิ้นดังนี้

๑. พิจารณายกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ทั้งนี้ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ในการประชุมวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยจะเสนอที่ประชุม คณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้ความเห็นชอบในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเข้าร่วมให้ความเห็นในการประชุม ดังนี้

- ๑) ผศ.ดร.ขวัญชัย ดวงสถาพร
- ๒.) นายธิติน กนกทวีฐากร
- ๓) นายธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล

๒. การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเรื่อง ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยจะจัดขึ้นในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยจะต้องนำหารือประธานอนุกรรมการฯ และเสนอคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ที่ประชุมรับทราบ และเห็นชอบให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. นำเสนอร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ความชอบและให้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ ท่าน คือ ผศ.ดร.ขวัญชัย ดวงสถาพร ๒.นายธิติน กนกทวีฐากร และ ๓.นายธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล เพื่อเข้าร่วมให้ความเห็นในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๒. เห็นชอบให้เวทีจัดรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานคณะกรรมการฯ แจ้งให้ทราบว่า คณะทำงานฯ มีกำหนดการนำเสนอร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพิจารณา ร่างประมวลกฎหมายให้แล้วเสร็จก่อนวันประชุมดังกล่าว ซึ่ง คณะทำงานฯ จะมีการประชุมอีกจำนวนสอง ครั้งเพื่อพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้เสร็จสิ้น และจะมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ในวันที่ วันศุกร์ ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.

๒.๓ ผลการพิจารณาร่าง ฯ รายละเอียด หมายเหตุ

๒.๓.๑ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๑ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คณะทำงานฯ (นายธิตี กนกทวีฐากร) ได้นำเสนอแนวคิดร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ดังนี้

๑. รายงานวิจัยฯ ได้ศึกษาต่อยอดจากรายงานวิจัยของศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิชย์ และจัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ และคณะ

๒. การปรับปรุงกฎหมายควรสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชกฤษฎีกาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐ และความตกลงระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ นายธิตีฯ ได้นำเสนอรายละเอียดร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุม หน้า ๐๒๐ - ๐๗๕

ความเห็นที่ประชุม

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งถ้าพิจารณาตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เรื่อง ป่าเศรษฐกิจได้กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ แล้ว จึงไม่ควรกำหนดไว้ให้ร่างประมวลกฎหมายนี้อีก

- ควรกำหนดเรื่อง ป่าเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไว้ในร่างประมวลกฎหมายนี้ โดยให้ประมวลนี้เป็นกฎหมายกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๙ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ กฎหมายนี้มีลักษณะส่งเสริม กำหนดให้แต่ส่วนราชการออกกฎหมายร่วมกัน เช่น การอนุญาตให้ทำกินในป่าชายเลน จะต้องขออนุญาตตามมาตรา ๑๙ ประกอบพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๖ เป็นต้น

- นิยามคำว่า “ป่า” มีข้อที่ควรพิจารณา ๒ ส่วน คือ ป่าที่มีผู้ครอบครองและทำประโยชน์ กับป่าที่ยังไม่มีการครอบครองและทำประโยชน์ นอกจากนี้ เมื่อกำหนดนิยามคำว่า “ป่า” แล้ว ก็ไม่ควรกำหนดนิยามคำว่า “ป่าไม้” อีก รวมทั้ง ควรให้เรื่อง บริหารการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรวมอยู่ในนี้ด้วย

- นิยามคำว่า “ป่าไม้” ควรเป็นนิยามทางวิชาการ ดังนั้น จึงควรตัดออก แต่เนื่องจากมีความเชื่อมโยงกับมาตราอื่นๆ จึงต้องพิจารณาส่วนอื่นประกอบด้วย

- เมื่อพิจารณาจากหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ป่า มาตรา ๗ วรรคสอง ที่ว่า “เพื่อประโยชน์ในการจัดการป่า ให้ถือว่าป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าคุ้มครองและป่าสงวนตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗...” คำดังกล่าว น่าจะกำหนดเกินมา จึงควรตัดออก

- ควรพิจารณาทนียบต่าง ๆ ใหม่ เนื่องจากร่างประมวลกฎหมายนี้ได้ศึกษามาหลายปีแล้ว นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่มีลักษณะส่งเสริม มีแนวคิดที่จะให้เป็นกฎหมายที่บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ แต่กลับกำหนดให้มีอำนาจน้อย

ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียแล้วกำหนดให้ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้นี้เชื่อมโยงกับกฎหมายของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดังกล่าว

- หากการกำหนดมาตราส่วนพื้นที่รัฐ ๑: ๔,๐๐๐ (One Map) เสร็จเรียบร้อย จะนำมาจัดการกับพื้นที่ป่า เพื่อกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน ได้หรือไม่

- เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า คำว่า “ป่า” คือ ป่าที่ยังไม่มีผู้ใดมาตามประมวลกฎหมายที่ดิน รวมทั้ง พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๒ ก็กำหนดว่า ที่ดินที่ยังไม่ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด ให้ตกเป็นของรัฐ และเมื่อพิจารณาประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ และ ๑๓๓๔ แล้ว คำว่า “ป่า” จึงมีความหมายกว้าง

นอกจากนี้ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๗ ซึ่งเห็นว่า สนามหลวงเป็นป่า ดังนั้น คำว่า “ป่า” คือ ไม่เป็นป่าในตัวของมันเอง แต่กฎหมายกำหนดให้เป็นป่า เมื่อพิจารณาจากเหตุผลทั้งหมดแล้ว จึงควรกำหนดนิยามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ซึ่งยังไม่มีผู้ใดได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือที่ดินที่ยังไม่ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการกำหนดดังกล่าว จะมีพื้นที่บางส่วนไม่ถูกกำหนดเป็นป่า ประชาชนก็จะได้ประโยชน์

- ในการจัดทำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้นี้ ควรพิจารณา ความหมายของคำว่า “ป่า” ตามข้อสังเกตของคณะทำงาน ฯ นายธิตีฯ และนายสมชายฯ ซึ่งจะช่วยในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. ปัญหาต่างๆ ลดลง

๒. มีความชัดเจน แนวคิดตามร่างกฎหมายมีความถูกต้องมากขึ้น

๓. กำหนดแล้วสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงและไม่กระทบกับประชาชนผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย

- การกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐมาตราส่วน ๑: ๔,๐๐๐ หรือ One Map เป็นการปรับปรุงข้อมูลแผนที่ที่มีอยู่แล้วให้ชัดเจน ซึ่งไม่น่าจะเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

- การบุกรุกป่าไม้หวงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) เคยมีความเห็นว่า จะไม่พิสูจน์ป่าที่รกร้างว่างเปล่า

- ควรกำหนดกฎหมายโดยสะท้อนความเป็นจริง นำปัญหาและข้อเสนอในพื้นที่ รวมทั้งตัวอย่างในการจัดการปัญหามาประกอบในการเสนอกฎหมาย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม ควรเปลี่ยนจากการบังคับมาเป็นการส่งเสริม สนับสนุนชุมชน

- ในการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายนี้ ที่ประชุมควรทำความเข้าใจให้ตรงกันก่อน แล้วพิจารณาแนวคิดในการยกร่างแก้ไข เช่น การนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการป่าไม้ การจ่ายค่าตอบแทนให้กับชุมชนที่ดูแลระบบนิเวศน์ การปรับลดบทบัญญัติที่ล้าสมัยหรือไม่ได้ใช้แล้วออกไป เป็นต้น ตามที่ปรากฏในเอกสารประกอบการประชุมหน้า ๐๑๔ – ๐๑๕ นอกจากนี้ แล้วควรพิจารณาผลวิเคราะห์แนวทางการยกร่างแก้ไขกฎหมายป่าไม้ ตามที่ปรากฏในเอกสารประกอบการประชุมหน้า ๐๑๖ – ๐๑๘ ด้วย

๒.๓.๒ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๑ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป หมวด ๑ บทนิยาม

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามกฎหมายที่ดิน และให้หมายความรวมถึงที่รกร้างว่างเปล่าและที่สงวนหวงห้ามซึ่งทางราชการยังมีได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการสงวนหวงห้าม”

ความเห็นที่ประชุม

- ในการจัดทำร่างกฎหมาย มีข้อสังเกตว่า ควรจะทำตารางเปรียบเทียบมาตราระหว่างร่างเดิมและร่างที่ประชุมพิจารณาให้ความเห็น ทั้งนี้ อาจจะทำภายหลังจากที่พิจารณาเสร็จแล้ว โดยแนบท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ....

- การกำหนดคำนิยามคำว่า “ป่า” นั้น ควรเชื่อมโยงกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ดังนั้น จึงควรกำหนดคำนิยามคำว่า “ป่า” ที่ดินที่เป็นป่าตามสภาพความเป็นจริง

- เหตุผลของการให้คำนิยามคำว่า “ป่า” อาจกำหนดโดยให้มีที่มาดังนี้

๑. “ป่า” ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ หรือตามประมวลกฎหมายที่ดิน

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) “ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

๓. โดยมีสภาพเป็นป่าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

- การกำหนดคำนิยามคำว่า “ป่า” ควรให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเจตนารมณ์ในการออกกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน และกำหนดคำนิยามไว้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔ “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มา ตามกฎหมายที่ดิน การกำหนดดังกล่าวหมายความว่า ที่ดินดังกล่าวยังเป็นของรัฐไม่ใช่ของเอกชน

๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อสงวนพื้นที่ไว้สำหรับใช้ ประโยชน์ กำหนดคำนิยามไว้ในมาตรา ๔ ว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินรวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

๓. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔ ไม่ได้นิยามคำว่า “ป่า” แต่กำหนดไว้ ว่า (๑) “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วยหนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเลด้วย

๔. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้กำหนดคำนิยามไว้ แต่มี เจตนารมณ์เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพียงแต่มีการประกาศขอบพื้นที่ด้วยเพิ่มขึ้น

จากคำนิยามตามกฎหมายต่างๆ ข้างต้น จึงเห็นได้ชัดว่า ได้กำหนดนิยามแตกต่างกันกับคำว่า “ป่า ไม้” ดังนั้น จึงควรตัดคำดังต่อไปนี้ออก และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

- ตัดคำว่า “ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน” ออก

- ตัดคำว่า “และให้หมายความรวมถึงที่รกร้างว่างเปล่าและที่สงวนหวงห้ามซึ่งทางราชการ ยัง มิได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการสงวนหวงห้าม” ออก เนื่องจากเป็นการกำหนดนิยามที่กว้างเกินไป

- ควรบัญญัติให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์พื้นที่ตามสภาพ ความเป็นจริง

- ควรตัดคำว่า “ตามประมวลกฎหมายที่ดิน” ออก และใช้คำว่า “ตามกฎหมายที่ดิน” แทน

ดังนั้น จึงเสนอให้กำหนดคำนิยามคำว่า “ป่า” ออกเป็นสองแนวทาง ดังนี้

๑. “ป่า” หมายความว่า ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ตามประมวลกฎหมายนี้ และให้ หมายความรวมถึง ที่สงวนหวงห้ามที่ทางราชการยังมีได้ใช้ประโยชน์ โดยมีสภาพเป็นป่าตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนดในกฎกระทรวง

๒. “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน เว้นแต่ที่ดินที่ รัฐได้สงวนหวงห้ามตามกฎหมาย และมีการใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์แล้ว

ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะทำงานฯ มีความเห็นสอดคล้องต้องกันให้กำหนดคำนิยามคำว่า “ป่า” ตาม แนวทางที่สอง

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายรวมถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ ที่ชายทะเล ทะเล และน่านน้ำภายใต้อธิปไตยของประเทศด้วย

ความเห็นที่ประชุม

- เห็นควรเพิ่มคำว่า “ทางน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ” ต่อท้ายคำว่า “ลำน้ำ” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

“ป่าไม้” หมายความว่า ที่ดินที่ถูกกำหนดให้เป็นป่า

ความเห็นที่ประชุม

- คำว่า “ป่าไม้” ไม่ควรกำหนดไว้ในกฎหมาย แต่ควรเป็นการกำหนดไว้ในทางวิชาการ เช่น ป่าชายเลน เป็นต้น แต่ทั้งนี้ เนื่องจากร่างกฎหมายนี้ได้กำหนดคำว่า “ป่าไม้” ไว้ในหลายส่วน จึงควรรอการพิจารณาคำนิยามคำว่า “ป่าไม้” และพิจารณาอีกครั้งเมื่อเกี่ยวข้องกับส่วนต่าง ๆ

- ควรเพิ่มนิยามคำว่า “สวนพฤกษศาสตร์” และ “สวนรุกขชาติ” เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ระหว่างเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ โดยให้รอการพิจารณาคำนิยามดังกล่าวไว้ก่อน

“ของป่า” หมายความว่า บรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ ได้แก่ ถ่านไม้ และถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้น น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่เกิดจากไม้ พืชต่างๆ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากพืช รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง และมูลค้างคาว หินที่มีไขแร่

ความเห็นที่ประชุม

- เห็นควรรอการพิจารณาไว้

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

มาตรา ๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คปช.” ประกอบด้วย

(๑) ....

(๒)...

ให้อธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

ความเห็นที่ประชุม

- เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ (คปช.) แล้วมีลักษณะเป็น Super Board ดังนั้น ถ้าจะมีองค์ประกอบของกรรมการที่เป็นผู้ปฏิบัติ หรือเป็นกลไกที่จะรองรับนโยบายถ่ายทอดลงไปสู่ระดับล่างด้วย

- เดิม ร่างตามมาตรา ๒ วรรคสอง ได้กำหนดให้ “อธิบดีกรมป่าไม้เป็นกรรมการและเลขานุการ ...” แต่ปัจจุบันมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งข้อ ๔ (๕) กำหนดให้ “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ” ดังนั้น ตามร่างประมวลกฎหมายนี้ จึงควรพิจารณาโดยเปลี่ยนจาก “อธิบดีกรมป่าไม้” เป็น

“ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ
ข้างต้น

มาตรา ๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ...

(๒)...

ความเห็นที่ประชุม

- เมื่อพิจารณาตามร่างมาตรา ๓ แล้ว เห็นว่า กรมป่าไม้มีหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด และตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ และระเบียบที่กรมป่าไม้กำหนด นอกจากนี้ ควรจะพิจารณาว่า หากจะให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ (คปช.) มีอำนาจหน้าที่ในเชิงยุทธศาสตร์ควรจะกำหนดอย่างไร

- ควรจะพิจารณาว่า จะเพิ่มบทบัญญัติมาตราที่ว่าด้วยอนุกรรมการ หรือกำหนดหมวดว่าด้วย คณะอนุกรรมการ ต่อจากหมวดคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติด้วยหรือไม่ นอกจากนี้ เห็นควรที่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนมูลนิธิสิบนาคะเสถียร และผู้แทนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ภาคเหนือ) จะช่วยพิจารณาว่า ควรจะมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติม มากำหนดไว้ในร่างประมวลกฎหมายนี้ อย่างไร

มาตรา ๔

ความเห็นที่ประชุม

- ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๓ โดยให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี สองวาระ

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดทำตารางสรุปความเห็นและปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ตามข้อสังเกตของที่ประชุม ดังนี้

๑. บทนิยามตามมาตรา ๑ แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

- “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน เว้นแต่ที่ดินที่รัฐได้ สงวนหวงห้ามตามกฎหมาย และมีการใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์แล้ว

- คำว่า “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายรวมถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทางน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ ทะเลสาบ เกาะ ที่ชายทะเล ทะเล และน่านน้ำภายใต้อธิปไตยของประเทศด้วย

- คำว่า “ป่าไม้” ให้รอการพิจารณา

- เพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า “สวนพฤกษศาสตร์” และ “สวนรุกขชาติ” ให้รอการพิจารณา

- คำว่า “ของป่า” ให้รอการพิจารณา

๒. โครงสร้างคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ตามมาตรา ๒ ให้พิจารณาปรับให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ เห็นควรให้ผู้แทนส่วนราชการ ได้แก่ ผู้แทนกรมป่าไม้ และผู้แทนภาคประชาสังคม พิจารณาเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ตามมาตรา ๓ ให้มีความเหมาะสม

ทั้งนี้ วรรคสอง กำหนด“ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ...”

๓. มาตรา ๔ กำหนดเพิ่มเติมให้ “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี สองวาระ

๒.๓.๓ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๒ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ส่วนที่ ๑ ป่า

มาตรา ๗ เมื่อ คปช. พิจารณาเห็นว่าที่ดินบริเวณใดมีสภาพเป็นป่าที่สมควรจัดการ สงวน อนุรักษ์ฟื้นฟู หรือใช้ประโยชน์ตามประมวลกฎหมายนี้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ป่า มีแผนที่แสดงเขตและระบุท้องที่แนบท้ายกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ในการจัดการพื้นที่ป่า ให้ถือว่าป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าคุ้มครอง และป่าสงวนตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นป่าตามประมวลกฎหมายนี้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นใดแสดงแนวเขตป่าแห่งนั้น และปิดประกาศสำเนากฎกระทรวงและแผนที่ไว้ ณ ที่ทำการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ ที่ทำการกำนันท้องที่ และที่เปิดเผยที่เห็นได้ง่ายในหมู่บ้านท้องที่นั้น

ความเห็นที่ประชุม

- คณะทำงานฯ (นายวิภูพัฒน์ สติตุยทการ) แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๗ ทำให้ต้องมีการประกาศป่าไม้ถาวรในกฎกระทรวงด้วย ซึ่งทำให้ป่าสงวนแห่งชาติและป่าไม้ถาวรมีความทับซ้อนกัน ซึ่งสถานะป่าไม้ถาวรและป่าสงวนแตกต่างกัน หากกำหนดให้ป่าไม้ถาวรต้องประกาศในกฎกระทรวงจะทำให้เกิดปัญหา สำหรับความในมาตรา ๘ ไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นพื้นที่ที่จัดสรรเพื่อเกษตรกรรมตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีแนวคิดว่าหากพื้นที่ที่จัดสรรเป็นพื้นที่เกษตรกรรมแล้วไม่ควรจะนำกลับมาเป็นพื้นที่ป่าอีก หากไม่กำหนดข้อยกเว้นไว้จะทำให้ทุกพื้นที่กลับมาเป็นป่า

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ชี้แจงว่า แนวคิดเดิมตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่กำหนดให้พื้นที่ป่า คือ พื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายทำให้การกำหนดพื้นที่ป่าไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนแน่นอน จึงมีแนวคิดใหม่ว่าการกำหนดให้พื้นที่ป่า จะต้องมิข่มขู่ที่ความชัดเจนและมีขอบเขต ขอบเขตของป่า ประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น หากนอกเหนือจากพื้นที่เหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นป่าตามกฎหมาย สำหรับป่าไม้ถาวรหรืออีกชื่อที่เรียกว่าป่าเตรียมการสงวนโดยกฎหมาย แต่เมื่อเตรียมการสงวนแต่ต่อมาไม่มีการสงวนก็ถือว่าเป็นการจำแนกพื้นที่เหล่านั้นออกมา จึงไม่เข้าข่มขู่คำว่า “ป่า”

- คณะทำงานฯ (นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล) แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อได้มีการกำหนดนิยามมาตรา ๑ คำว่า ป่า ไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดคำนิยามโดยขอบเขตไว้ใน มาตรา ๗ อีก แต่หากมีการกำหนดไว้เฉพาะในมาตรา ๗ ก็อาจจะเกิดปัญหาความทับซ้อนของพื้นที่ป่าที่มีหลายประเภทอีก จึงเห็นว่าหากกำหนดนิยามคำว่า ป่า ในมาตรา ๑ ไว้ชัดเจนแล้วก็ไม่ต้องมากำหนดใน มาตรา ๗ อีก

- คณะทำงานฯ (นายอิทธิ กนกทวีฐากร) ชี้แจงว่า การกำหนดนิยามคำว่า “ป่า” ตามประมวลกฎหมายที่ดินจะทำให้เขตป่ามีจำนวนลดน้อยลง เพราะมีการออกเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินเพิ่มมากขึ้นทำให้มีการถอนพื้นที่ป่า สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการจำแนกและมีการใช้ประโยชน์แล้ว ก็ถือว่าไม่มีสภาพเป็นป่าตามกฎหมายแล้ว จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความแต่อย่างใด

- คณะทำงานฯ (นายวิภูพัฒน์ สติยทุทธการ) สอบถามว่า อำนาจหน้าที่ในการจัดทำหลักเขตป่า ในส่วนของป่าไม้ถาวรซึ่งเคยมีมติคณะรัฐมนตรีไว้ว่าไม่จำเป็นจะต้องทำหลักเขต จะต้องเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ชี้แจงว่า เดิมการจำแนกป่าไม้ถาวรเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน แต่ในกรณีของประมวลกฎหมายป่าไม้ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควรจะมีเฉพาะ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง เท่านั้น ซึ่งหน่วยงานอื่นมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาที่ดินข้างเคียงได้บ้าง เช่น ป้องกันการบุกรุกที่ดิน เป็นต้น

มาตรา ๘ ในพื้นที่ป่าตามมาตรา ๗ อาจจำแนกให้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ หรือป่าประเภทอื่นใดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ พื้นฟู หรือใช้ประโยชน์ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

ความเห็นที่ประชุม

คณะทำงานฯ (นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์) แสดงความคิดเห็นว่า ในอนาคตการประกาศพื้นที่ป่าไม้ถาวรโดยมติคณะรัฐมนตรีไม่ควรจะมีอีก แต่ควรกำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติให้ชัดเจนในประมวลกฎหมายป่าไม้

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจไว้และโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
ความเห็นที่ประชุม

คณะทำงานฯ (นายจิติ กนกทวีฐากร) สอบถามว่า ในมาตรา ๙ ควรกำหนดคำว่า “ก่อสร้าง” ไว้หรือไม่ เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้บางฉบับใช้คำว่า “ก่อสร้าง” บางฉบับใช้คำว่า “ก่อสร้าง” แต่คำว่า “ก่อสร้าง” เป็นภาษาโบราณที่มีนิยามความหมายลึกกว่าคำว่า “ก่อสร้าง”

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่ามีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันรักษาป่า เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถางโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่าแห่งนั้น

ความเห็นที่ประชุม

คณะทำงานฯ แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๑๑ ควรคงไว้โดยแก้ไขเป็น “ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ฝ่าฝืน บทบัญญัติมาตรา ๙ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นฝ่าฝืนบทบัญญัตินั้น “ เพื่อให้ภาระการพิสูจน์ในทางคดีเป็นหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา ทำให้เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดี

ส่วนที่ ๒ ไม้

มาตรา ๑๒ ไม้สักและไม้อย่างทั่วไปในป่าเป็นไม้หวงห้าม ส่วนไม้ชนิดอื่นใดในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดไม้หวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ความเห็นที่ประชุม

- คณะทำงานฯ (นายจิติ กนกทวีฐากร) ชี้แจงว่า หลักการตามประมวลกฎหมายป่าไม้ ฉบับนี้จะไม่มีการหวงห้ามไม้ในที่ดินเอกชน สำหรับไม้สักและไม้อย่างในป่าให้ถือเป็นไม้หวงห้าม หากจะเพิ่มเติมหรือเพิกถอนให้กำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกา

- คณะทำงานฯ (นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล) แสดงความคิดเห็นว่า การที่กฎหมายเดิมกำหนดในลักษณะนี้เพื่อต้องการสงวนหวงห้ามไม้ที่อยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์ของเอกชนด้วย แต่เมื่อคณะทำงานฯ ชุดนี้

มีแนวคิดว่าจะไม่หวงห้ามไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ของเอกชนก็ไม่ต้องกำหนดว่าเป็นไม้ชนิดใด หากจะกำหนดไม้หวงห้ามในเขตป่าก็ให้กำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกา

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ชี้แจงว่า การกำหนดไม้หวงห้ามเขตป่าควรกำหนดเฉพาะไม้สักและไม้ยาง ส่วนไม้อื่น ๆ หากจะกำหนดให้มีการหวงห้ามเพิ่มเติมก็ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้พยุง ชิงชัน แต่เดิมไม่ใช่ไม้หวงห้ามแต่เมื่อมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ กำหนดให้มีไม้หวงห้ามเพิ่มเติมทำให้ประชาชนโดยทั่วไปต้องไปแจ้งทางราชการ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใดๆ แก่ไม้หวงห้าม ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาคหลวงโดยประกาศราชกิจจานุเบกษา ดังต่อไปนี้

- (๑) สำหรับไม้หวงห้ามเฉพาะไม้สัก ให้กำหนดตามขนาดและปริมาตรของไม้
- (๒) สำหรับไม้หวงห้ามชนิดอื่น ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้
- (๓) สำหรับไม้หวงห้ามที่ทำเป็นฟืนหรือไม้เผาถ่าน ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้ ถ้าได้เผาเป็นถ่านแล้ว อัตราค่าภาคหลวงให้เป็นสองเท่าของอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามที่ทำเป็นไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่าน
- (๔) สำหรับไม้หวงห้ามหรือถ่านที่เผาจากไม้หวงห้ามที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่น นอกจากเป็นลูกบาศก์เมตร จะกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ใน (๑) (๒) หรือ (๓) ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในราชอาณาจักร โดยเฉลี่ยจากราคาของไม้หวงห้ามหรือของถ่านที่เผาจากไม้หวงห้าม แล้วแต่กรณี

ความเห็นที่ประชุม

- คณะทำงานฯ (นายธิตติ กนกทวีฐากร) ชี้แจงว่า ไม้สักมีลักษณะแตกต่างจากไม้อื่น ซึ่งค่าภาคหลวงจะมีความแตกต่างกัน หากเป็นไม้ใหญ่ค่าภาคหลวงจะสูงไม้เล็กค่าภาคหลวงจะน้อยลง หากมีการตัดไม้สักออก อาจกระทบต่อการทำไม้เรือนเก่า

- คณะทำงานฯ (นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล) แสดงความคิดเห็นว่า อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดการทำไม้เรือนเก่าไว้ เพราะต่อไปการทำไม้ในป่าจะไม่มีการอนุญาต ซึ่งไม้เรือนเก่าใช้สำหรับที่ดินกรรมสิทธิ์ซึ่งต่อไปกฎหมายจะไม่หวงห้ามอีกแล้ว

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) แสดงความคิดเห็นว่า รัฐบาลมีนโยบายลดการอนุญาต อนุมัติ ของทางราชการที่สร้างภาระให้กับประชาชนโดยไม่จำเป็น ซึ่งการอนุญาตให้ทำไม้ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเอกชนก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องพิจารณาด้วย

มาตรา ๑๕ เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายทำไม้หวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๖ ผู้ใดนำไม้เคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วยภายหลังจากที่

(๑) นำไม้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำออกจากสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(๒) นำไม้ที่ทำโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตออกไป ไปถึงด่านป่าไม้ด่านแรกแล้ว

(๓) นำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(๔) นำไม้ที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ไปจากที่ที่ไม้นั้นอยู่

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความเห็นที่ประชุม

- คณะทำงานฯ (นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล) สอบถามว่า การกำหนดบทบัญญัติไม้หวงห้ามก่อนหน้านี้ กำหนดหวงห้ามเฉพาะไม้ในป่า แต่สำหรับมาตรา ๑๖ เฉพาะไม้ในป่าหรือรวมถึงไม้ในพื้นที่กรรมสิทธิ์เอกชนด้วย

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ชี้แจงว่า มาตรา ๑๖ เป็นการบัญญัติถึงวิธีการขออนุญาตนำเคลื่อนที่ไม้ ซึ่งหมายรวมถึงไม้ในป่า และไม้ในพื้นที่กรรมสิทธิ์เอกชนด้วย

- คณะทำงานฯ (นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์) สอบถามว่า ปัจจุบันกรมป่าไม้ใช้ระบบออนไลน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการขออนุญาตตัดไม้ แปรรูปไม้ และเคลื่อนย้ายไม้ หรือไม่อย่างไร

- คณะทำงานฯ (นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล) แสดงความคิดเห็นว่า กรมป่าไม้กำลังดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนมากขึ้น เช่น การตัดไม้หวงห้าม การเคลื่อนย้ายไม้ในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเอกชนไม่จำเป็นจะต้องแจ้งทางราชการ

มาตรา ๑๗ ผู้ใดนำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ และพ้นจากสภาพดังกล่าวมาแล้วกว่าสิบปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้ชิ้นนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ความเห็นที่ประชุม

- คณะทำงานฯ (นายธิตี กนกทวีฐากร) ชี้แจงว่า กรมป่าไม้ได้ให้โควตาชาวบ้านในเขตพื้นที่ป่า สามารถใช้ไม้ไปเพื่อซ่อมแซมบ้านเรือน ซึ่งหากมีการนำมาใช้ตามปกติวิสัย เช่น ทำบ้านเรือน ทำเกวียน เป็นต้นก็ไม่เป็นความผิดทางกฎหมาย ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถนำไม้ในเขตป่ามาใช้ประโยชน์ได้

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) ชี้แจงว่า ปัจจุบันกรมป่าไม้อยู่ระหว่างการเจรจากับสหภาพยุโรปในกระบวนการส่งออกและแปรรูปไม้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการไม้ ทั้งไม้ในป่า และไม้ที่ปลูกขึ้นไปถึงกระบวนการตัดไม้ แปรรูปไม้ ส่งออก และมีการรับรองปลายทาง ซึ่งการจะบัญญัติวิธีการทำไม้จำเป็นจะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมป่าไม้กำลังดำเนินการ ร่วมกับสหภาพยุโรป จึงเห็นว่าควรเชิญผู้แทนกรมป่าไม้ที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรงมาให้ความเห็นและ ข้อเสนอแนะต่อคณะทำงานในการประชุมคราวถัดไป

มาตรา ๓๓ สัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายนี้ มีดังต่อไปนี้

(๑) สัตว์ป่าสงวน

(๒) สัตว์ป่าคุ้มครอง

(๓) สัตว์ป่าตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๔) สัตว์ป่าควบคุม

(๕) สัตว์ป่าอื่น ที่อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือในสถานที่คุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

ความเห็นที่ประชุม

- คณะทำงานฯ (นายธิตี กนกทวีฐากร) ชี้แจงว่า แต่เดิมสัตว์พาหนะที่มีการทำตัวรูปพรรณไว้แล้ว ยกเว้นไม่เป็นสัตว์ป่าแต่ในร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ฉบับนี้ กำหนดให้สัตว์พาหนะ เช่น ช้าง ม้า เป็นต้น ถือว่าเป็นสัตว์ป่าด้วย ซึ่งทำให้ผู้ที่ครอบครองช้างจะต้องมีหนังสืออนุญาตครอบครองสัตว์ป่าด้วย

- ประธานคณะทำงานฯ (นายอิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์) แสดงความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ป่าควบคุม ซึ่งต้องประกาศต้องห้ามสัตว์ป่าที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร บางครั้งใช้เวลานานทำให้สัตว์ป่าที่ต้องการควบคุมมีการนำเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนที่จะมีการประกาศควบคุม จึงควรกำหนดในกฎหมายห้ามนำเข้าสัตว์ทุกชนิด ส่วนชนิดใดที่จะอนุญาตให้นำเข้าได้ให้ประกาศเป็นการ

เฉพาะ ซึ่งจะทำให้ควบคุมการนำเข้าสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าแบบเดิม แต่สำหรับในประเด็น สัตว์ป่าเห็นควรเชิญผู้แทนกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติฯ มาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการ ประชุมครั้งถัดไปด้วย

มติที่ประชุม

๑. ให้แก้ไขปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ดังนี้

๑.๑ ตัดมาตรา ๗ ตัดออก

๑.๒ เพิ่มมาตรา ๘ ววรรคสองและวรรคสาม ดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการจัดการพื้นที่ป่า ให้ถือว่าป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าคุ้มครอง และป่าสงวนตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นป่าตาม ประมวลกฎหมายนี้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นใดแสดงแนวเขตป่าแห่ง นั้น และปิดประกาศสำเนากฎกระทรวงและแผนที่ไว้ ณ ที่ทำการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ ที่ทำการ กำนันท้องที่ และที่เปิดเผยที่เห็นได้ง่ายในหมู่บ้านท้องที่นั้น”

๑.๓ เพิ่มมาตรา ๙/๑ ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถางโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง มาตรา ก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อน ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่านั้น

๑.๔ มาตรา ๑๑ แก้ไขเป็น “ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ฝ่าฝืน มาตรา ๙ ให้สันนิษฐานไว้ ก่อนว่าบุคคลนั้นฝ่าฝืนบทบัญญัตินั้น “

๑.๕ มาตรา ๑๒ แก้ไขเป็น “การกำหนดเพิ่มเติม หรือการเพิกถอนให้ไม้ชนิดใดในป่า เป็นไม้หวงห้าม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

๑.๖ มาตรา ๑๔ ตัด (๑) แก้ไข (๒) เป็น “สำหรับไม้หวงห้าม ให้กำหนดตามชนิดและ ปริมาตรของไม้”

๑.๗ มาตรา ๑๗ เพิ่มคำว่า “ตามปกติวิสัย” แก้ไขเป็น “ผู้ใดนำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพ เป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ตามปกติวิสัยและพ้นจากสภาพดังกล่าวมาแล้วกว่าสิบปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้ นั้น ต้องได้รับอนุญาต จากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง”

๒. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ เชิญผู้แทนกรมป่าไม้ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำไม้ ของ ป่า และสัตว์ป่า มาให้ข้อมูลคณะทำงานฯ ในประชุมครั้งถัดไป

๒.๓.๔ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๑ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- คณะทำงาน (นายธิตี กนกทวีฐากร) ได้ชี้แจงแนวคิด หลักการและเหตุผล พร้อมทั้งทบทวนการพิจารณา หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ดังนี้

๑. ในการประชุมที่ผ่านมา ได้เสนอให้ยกเลิก “ไม้สัก และไม้ยาง” ซึ่งขึ้นอยู่ในที่ดินที่เอกชนมีกรรมสิทธิ์ไม้ให้เป็นไม้หวงห้ามอีกต่อไป โดยจะกำหนดให้ไม้หวงห้ามที่ขึ้นอยู่ในป่าเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับการกำหนดประเภทไม้หวงห้ามเพิ่มเติมตามคำสั่งคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) โดยไม่ได้เพิกถอนไม้สัก ไม้ยางแล้วยังกำหนดเพิ่มอีก จำนวน ๑๖ ชนิด ดังนั้น เมื่อกำหนดให้ไม้หวงห้ามเฉพาะที่ขึ้นอยู่ในป่าเท่านั้น จึงควรพิจารณาว่ามีความจำเป็นอีกหรือไม่ ที่จะกำหนดประเภทไม้ เป็น ก. ข.

๒. ค่าภาคหลวง ได้มีการพิจารณาและเสนอให้เก็บค่าภาคหลวงเฉพาะไม้สัก โดยเก็บตามชั้นคุณภาพของไม้ ส่วนไม้ชนิดอื่นให้เก็บตามขนาดลูกบาศก์เมตร

๓. เมื่อพิจารณาถึงไม้หวงห้ามได้มีการพิจารณาความเชื่อมโยงถึงไม้สัก ไม้ยาง ในป่าที่เป็นไม้เรือนเก่าซึ่งได้กำหนดให้ไม้กระยาเลยมีเวลา ๕ ปี และไม้ยาง มีเวลา ๑๐ ปี ทั้งนี้ ในร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้พิจารณาถึงความเป็นปกติวิสัย เพื่อป้องกันการลักลอบทำไม้เพื่อการค้า

๔. การนำไม้เคลื่อนที่ ยังกำหนดให้มีด่านป่าไม้เช่นเดิม รวมทั้งยังให้อำนาจรัฐมนตรีในการกำหนดเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ซึ่งในกรณีนี้หากไม่มีการยกเลิกมาตรานี้ก็จะเป็นประโยชน์เพราะสามารถประกาศยกเว้นพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดก็ได้ เช่น กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เป็นต้น ทั้งนี้ ตัวอย่างของประเทศมาเลเซียจะควบคุมเฉพาะในพื้นที่ป่า หากนอกพื้นที่จะไม่มีการประกาศควบคุม

๕. ส่วนที่ ๓ ของป่า ได้กำหนดไว้ตามหลักการเดิม กล่าวคือ ของป่าอย่างไรในป่าจะเป็นของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งปัจจุบัน ยังใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พุทธศักราช ๒๕๓๐

๖. ส่วนที่ ๔ สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม ยังกำหนดไว้ให้เป็นไปตามหลักการเดิม

ส่วนที่ ๑ ป่า

ความเห็นที่ประชุม

- เมื่อพิจารณาจากร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ส่วนที่ ๑ ป่า คำนียามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังไม่มีบุคคลใดได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน กล่าวคือ ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และเมื่อพิจารณาประกอบกับคำว่า “ป่าไม้” ซึ่งหมายความว่า ที่ดินที่ถูกกำหนดให้เป็นป่า กรณีดังกล่าวหมายความว่า ที่ซึ่งถูกประกาศให้เป็นป่าไม้อ่าวไร่หรือไม่

- การพิจารณาคำนียามของคำว่า “ป่า” นั้น ควรพิจารณา ดังนี้

๑. ป่าตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งไม่มีรั้ว ไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน จึงกำหนดไว้ในลักษณะคำบรรยายว่า “ถ้ายังไม่มีผู้ได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน”

๒. ป่าตามหลักวิชาการ ซึ่งแบ่งออกหลายประเภท เช่น ป่าดงดิบ ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง เป็นต้น

ดังนั้น จากคำว่า “ป่า” ดังกล่าวซึ่งในปัจจุบันไม่ชัดเจน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีปัญหาเกิดผลกระทบต่อประชาชน จึงควรกำหนดคำนิยามดังกล่าวให้ชัดเจน

- การกำหนดมาตรา ๗ ตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ เพื่อให้ประกาศกำหนดพื้นที่ป่า โดยต้องมีแผนที่แสดงเขตและระบุท้องที่ ซึ่งมาตราดังกล่าวที่ประชุมได้พิจารณายกเลิก โดยนาวรรคสาม ไปกำหนดเป็นวรรคสองของมาตรา ๘ รวมทั้ง ไปกำหนดคำนิยามคำว่า “ป่า” ให้มีความครอบคลุมและเข้าใจง่ายขึ้น

- นิยามคำว่า “ป่า” ที่ประชุมได้มีความเห็นพ้องต้องกันให้กำหนดตามที่ปรากฏในเอกสารประกอบการประชุม ตารางขวาง หน้า ๐๑๗ ทั้งนี้ ในการประชุมได้มีการยกตัวอย่าง เช่น ทุ่งลาดหญ้า ทุ่งแสงหลวง และทุ่งใหญ่เรศวร ซึ่งสื่อได้ว่า เป็นทุ่งหญ้ามิได้เป็นป่าตามสภาพความเป็นจริง แต่เป็นป่าเนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้ เป็นต้น ดังนั้น หากกำหนดคำนิยามที่กว้างเกินไป ก็อาจจะมีลักษณะเช่นเดียวกับที่มีการตีความว่า ป้อมสัญญาณไฟจราจร หรือสนามหลวง แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นป่า

- คณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ... ของกรมป่าไม้ ไม่ได้มีการพิจารณาแก้ไขคำนิยามคำว่า “ป่า” เนื่องจาก เห็นว่า ไม่สามารถกำหนดบทบัญญัติใดให้ครอบคลุมได้สำหรับการคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว โดยจะเสนอดังกล่าวของกรมป่าไม้ และจะเสนอกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาต่อไป

- เพื่อให้การทำงานของคณะทำงานชุดนี้ และกรมป่าไม้ เป็นไปทิศทางเดียวกัน จึงเห็นควรที่จะให้กรมป่าไม้ พิจารณาวามีบทบัญญัติใดในร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช .... ซึ่งกำลังแก้ไขจะสามารถนำมาบัญญัติไว้ในร่างประมวลกฎหมายป่าไม้นี้ได้ รวมทั้ง หากมีร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ได้มี

การพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรที่จะประสานให้ฝ่ายเลขานุการ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของ คณะทำงานชุดนี้ต่อไป

- ในการประชุมครั้งที่ผ่านมา ที่ประชุมได้เห็นชอบให้ผู้แทนกรมป่าไม้ ไปพิจารณาหมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ (คปช.) ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ว่า สอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำร่าง ประมวลกฎหมายป่าไม้สอดคล้องกัน

๒. การกำหนดให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการ และเลขานุการ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด

๓. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สามปี สองวาระ

- การกำหนดให้มีคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ (คปช.) คณะอนุกรรมการ และคณะกรรมการฯ ของกรมป่าไม้ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่ขัดข้องที่จะกำหนดให้มีคณะกรรมการดังกล่าว แต่เห็นควรที่จะ จัดทำเป็นพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่งต่างหาก

- กรมป่าไม้ควรจะนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาพิจารณาว่าสอดคล้องกับร่างประมวลกฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจาก คณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ ไม่ใช่เรื่องที่ว่าด้วยป่าไม้อย่างเดียว แต่รวมถึงสัตว์ป่า ของป่า ความหลากหลายทางชีวภาพด้วย ดังนั้น จึงควรพิจารณาระเบียบสำนักนายกฯ ให้สอดคล้องกับร่างประมวล กฎหมายนี้

- ในส่วนของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช จะได้หารือและเสนอให้สำนักอุทยาน แห่งชาติ และสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า นำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ไปพิจารณาให้สอดคล้องกับร่าง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช ..... และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช ....

ส่วนที่ ๒ ไม้

ความเห็นที่ประชุม

- กรมป่าไม้ ได้พิจารณายกเลิกมาตรา ๗ โดยได้กำหนดให้ ไม่มีไม้หวงห้ามในที่ดินที่เอกชนมี กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองอีกต่อไป โดยนำความสำคัญในมาตรา ๗ เดิม ไปกำหนดไว้ในร่าง มาตรา ๖ แทน

- การยกเลิกมาตราดังกล่าวควรพิจารณาถึงความสำคัญของการกำหนดประเภทไม้ ๑๖ ชนิดด้วย เนื่องจากร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ มาตรา ๑๒ ได้กำหนดให้การกำหนดไม้ชนิดอื่นใดในป่าจะเป็นไม้

หวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา นอกจากนี้ ควรจะพิจารณาการกำหนดประเภทไม้ ก. และ ข. ด้วย เนื่องจากร่างประมวลกฎหมายไม้นี้ กำหนดให้มีแต่ไม้หวงห้ามแต่เพียงอย่างเดียว รวมทั้ง ไม้สัก ไม้ยาง ได้กำหนดไว้ในกฎหมายโดยไม่ต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น หากกรมป่าไม้ไม่กำหนดให้ชัดเจน อาจจะมีผลกระทบต่อไม้เรือนเก่าในช่วงรอยต่อ ช่องว่างของการยกเลิกกฎหมาย หากไปดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาไม่ทันก็อาจจะเกิดผลกระทบได้

- มาตรา ๑๓ ได้กำหนดการทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใดๆ ไว้เฉพาะไม้หวงห้าม แต่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๗ ได้กำหนดให้ครอบคลุมไม้ประเภทอื่นด้วย ดังนั้น จึงได้ไปกำหนดไว้ในหมวด ๕ ป่าเศรษฐกิจ ส่วนที่ ๑ ป่าสงวนแห่งชาติ

- ในทางปฏิบัติจะมีปัญหาในกรณีที่เจ้าหน้าที่ ประชาชนและผู้ประกอบการ แยกไม่ออกระหว่าง “การแปรรูปไม้” และ “โรงงานไม้แปรรูป” ดังนั้น กรมป่าไม้จึงได้พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช .... ดังนี้

๑. ยกเลิกการนำไม้เคลื่อนที่ โดยเห็นว่า เป็นภาระของประชาชน และลดขั้นตอน จึงได้ยกเลิกตามร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช .... มาตรา ๔๑ กรณีการตรวจความถูกต้องของไม้ในการผ่านด่าน กล่าวคือ ไม่ต้องมีการแจ้งเข้า - ออก โดยยังคงบทบัญญัติเรื่องใบเบิกทางตามมาตรา ๓๗ - ๓๘ ไว้

๒. ได้มีการแก้ไขเรื่อง การนำไม้จากที่ดินกรรมสิทธิ์เข้าโรงงานแปรรูปไม้ เนื่องจากเห็นว่า ตามมาตรา ๕๑ ไม่ได้บัญญัติไว้ว่า ไม้จากที่ดินกรรมสิทธิ์สามารถนำเข้าโรงงานแปรรูปไม้ได้หรือไม่ เพียงแต่มีความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ไม้ดังกล่าวไม่ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงบัญญัติให้ชัดเจนว่า “ไม้ที่มีหลักฐานที่ขอบด้วยกฎหมายสามารถนำเข้าโรงงานแปรรูปไม้ได้” ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการย่อย สำนักงานอนุญาติ กรมป่าไม้สามารถออกหนังสือรับรองไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ ด้วยเงื่อนไข ๓ ประการ ดังนี้

๑. ต้องไม่รอนสิทธิ์เอกชน

๒. ต้องเป็นภาคสมัครใจ

๓. ต้องไม่มีค่าธรรมเนียม

ทั้งนี้ โดยกรมป่าไม้จะได้ออกประกาศเรื่อง การออกหนังสือรับรองไม้ต่อไป เพื่อสะดวกในการตรวจสอบ ตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ รวมทั้งจะนำระบบการขึ้นทะเบียน E-Tree มาใช้ด้วย

๓. เพิ่มมาตรการในการตรวจสอบ ควบคุมผู้ประกอบการในสังกัดใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต โดยแก้ไขอำนาจจาก “รัฐมนตรี” เป็น “อธิบดีกรมป่าไม้”

๔. เมื่อได้มีการยกเลิกไม้หวงห้ามตามมาตรา ๗ ออกไป จึงได้มีการยกเลิกเรื่อง การค้าสิ่งประดิษฐ์ ออกด้วย แต่ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ปัจจุบันตามโรงงานแปรรูปไม้ หรือผู้ประกอบการ ยังมีไม้หวงห้ามอยู่ จึงยังไม่ควรที่จะยกเลิกเรื่อง การค้าสิ่งประดิษฐ์ ดังกล่าว

- ควรปรับถ้อยคำให้ครอบคลุมไม้ที่ขึ้นอยู่ในที่ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน เช่น หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.๓ ก.) หนังสือแจ้งครอบครอง (สค.๑) เป็นต้น ด้วย

- ควรพิจารณาถึงไม้หวงห้ามที่แม้จะขึ้นอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินก็ยังคงต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ดังนั้น ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้แทนกรมป่าไม้ ควรพิจารณาถึงประเด็นดังกล่าวด้วย

มติที่ประชุม

มอบหมายให้คณะทำงาน (ผู้แทนหน่วยงาน) พิจารณา และศึกษา ทบทวนร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ที่เกี่ยวข้องกับส่วนที่หน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

๑. ผู้แทนกรมป่าไม้ พิจารณา และศึกษา ทบทวน หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ส่วนที่ ๑ ป่า ถึงส่วนที่ ๔ สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม และหมวด ๕ ป่าเศรษฐกิจ รวมทั้งหมวด ๖ นโยบายทรัพยากรป่าไม้ และส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้ประสานฝ่ายเลขานุการเพื่อเสนอความเห็นเพิ่มเติมตามแบบฟอร์มที่แนบไปพร้อมคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน พร้อมทั้งให้นำส่งร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช .... ที่ผ่านการพิจารณาแล้ว เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

๒. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พิจารณา และศึกษา หมวด ๓ ส่วนที่ ๕ สัตว์ป่า (๑) การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หมวด ๔ ป่าอนุรักษ์ และส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากหมวดใดหรือส่วนใดเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายใต้กรมอุทยานฯ ก็ให้ประสานหน่วยงานนั้นๆ โดยแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการฯ ทำหนังสือเชิญเพื่อเข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อไป

๓. ผู้แทนกรมที่ดิน พิจารณา และศึกษา บทนิยาม และส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความรับผิดชอบของกรมที่ดิน

๔. ผู้แทนหน่วยงานอื่น ๆ พิจารณา และศึกษาส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ

๒.๓.๕ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๑ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๓.๑ ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

ประธานคณะทำงานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษา พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน นั้น

ในการนี้ ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ได้พิจารณาเนื้อหา สาระของร่างประมวลกฎหมายป่าไม้แล้ว มีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) กรมป่าไม้

คณะทำงานฯ (นายวิจารณ์ เสนสกุล) ผู้แทนกรมป่าไม้ ชี้แจงว่า กรมป่าไม้ได้ดำเนินการพิจารณาหารือกันภายในกรมป่าไม้แล้ว ตามประเด็นดังนี้

๑.๑ คำนิยาม “ป่า” มีความเห็นสอดคล้องกับการกำหนดคำนิยามของคณะทำงานฯ และจะดำเนินการเสนอขอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรมป่าไม้ด้วย

๑.๒ คณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ มีความเห็นว่า อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการฯตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ มีความสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่กรมป่าไม้ มีข้อสังเกตว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ ควรสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ และการกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงการกำหนดพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ อาจเป็นอำนาจหน้าที่ที่มากเกินไป

๒. กรมอุทยานแห่งชาติฯ

คณะทำงานฯ (นายศิลป์ชัย งามพิชญ์) ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติฯ ชี้แจงว่า ตามที่ที่ประชุมคณะทำงานฯ มอบหมายให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ ดำเนินการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมอุทยานแห่งชาติฯ ประกอบด้วย หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และ หมวด ๔ ป่าอนุรักษ์ โดยกรมอุทยานแห่งชาติฯ มีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

กรมอุทยานแห่งชาติฯ อยู่ระหว่างการดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. .... ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบในหลักการแล้วและอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเมื่อพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ที่คณะทำงานฯ เสนอ กับร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่าง

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. .... แล้วพบว่า เนื้อหาบางส่วนยังไม่สอดคล้องกัน ซึ่งคาดว่าจะร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ฉบับนี้อาจจะร่างไว้เมื่อหลายปีที่ผ่านมา ทำให้เนื้อหาในบางส่วนยังไม่มี การปรับปรุงให้มีความทันสมัย จึงเสนอว่ากรมอุทยานแห่งชาติ จะขอดำเนินการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมอุทยานแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องกับร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๖ นโยบายทรัพยากรป่าไม้

ประธานคณะทำงานฯ ชี้แจงว่า บทบัญญัติว่าด้วยนโยบายทรัพยากรป่าไม้ กำหนดขึ้นมาเพื่อให้ คปช. จัดให้มีการทบทวนสถานการณ์ป่าไม้ และแผนแม่บท ทุกห้าปี รวมถึงจัดทำรายงานสถานการณ์ป่าไม้ ในภาพรวมเสนอคณะรัฐมนตรี แต่เนื่องจากตอนที่ร่างประมวลกฎหมายนี้ ยังไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ แต่เมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว จึงขอหารือที่ประชุมว่าบทบัญญัติในส่วนนี้ยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ อย่างไร

ความเห็นของที่ประชุม

คณะทำงานฯ (นายวีระยุทธ วรรณเลิศสกุล) เห็นว่า บทบัญญัติในหมวดที่ ๖ นโยบายทรัพยากรป่าไม้ ควรนำไปรวมไว้ในหมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เนื่องจากเห็นว่า คปช. จะเป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ รวมถึงทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับสถานการณ์ป่าไม้ และแผนแม่บท ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศด้วย

หมวด ๗ การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้

ประธานคณะทำงานฯ ชี้แจงว่า หมวด ๗ การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้ บัญญัติขึ้นมาเพื่อการแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยสภาพ โดยมาตรา ๑๗๑ กำหนดให้ คปช. มีอำนาจในการทบทวนการกำหนดพื้นที่ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ แต่ต้องคำนึงถึงอัตราส่วนป่าไม้ที่เหมาะสมระหว่างการอนุรักษ์ การเศรษฐกิจด้วย หากข้อเสนอการทบทวนของ คปช. ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี พื้นที่บางส่วนก็สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ และพื้นที่บางส่วนที่ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ให้นำพื้นที่ส่วนดังกล่าวไปจัดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน หากพื้นที่ใดที่พิจารณาแล้วว่าสมควรเป็นเขตป่าก็ให้มีการจ่ายค่าชดเชยและเวนคืนที่ดินตามกฎหมายเพื่อกำหนดเป็นเขตป่า

สำหรับมาตรา ๑๗๓ กำหนดให้ประชาชนในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถยื่นคำขอปรับปรุงแนวเขตป่าให้เป็นไปตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นต่อกรมป่าไม้ เพื่อเสนอให้ คปช. เพื่อพิจารณา ซึ่งจะเป็นการช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐได้

มาตรา ๑๗๔ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดเขตพื้นที่ป่า และสามารถบริหารจัดการพื้นที่ป่าตามหลักเกณฑ์ที่ คปช.กำหนด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้งบประมาณของท้องถิ่นและงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้

มาตรา ๑๗๕ บัญญัติเพื่อการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในเขตป่า โดยกำหนดให้ผู้ที่แสดงตนว่าได้ที่ดินมาโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนการกำหนดเขตป่า สามารถยื่นคำขอให้ตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๗๖ กำหนดวิธีการ เงื่อนไข และหลักเกณฑ์ในการทำกินและอยู่อาศัย รวมถึงการย้ายออกนอกพื้นที่เขตป่าของประชาชนที่ได้รับการพิสูจน์สิทธิ์แล้ว

ความเห็นของที่ประชุมในประเด็นที่สำคัญ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติ อำนาจหน้าที่บางส่วนไม่จำเป็นต้องให้ คปช. พิจารณาเพราะจะเป็นภาระในการดำเนินงานมากจนเกินไป และฝ่ายเลขานุการฯของ คปช. ควรเป็นหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ได้ เห็นสมควรดำเนินการได้ เพราะในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมีส่วนร่วมกับการป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติฯ ในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้บางส่วนแล้ว แต่มีข้อสังเกตว่าหากให้ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนอาจไม่มีความพร้อมเพียงพอเพราะมีงบประมาณน้อย และต้องสร้างความไว้วางใจในการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันด้วย

การบริหารจัดการพื้นที่ป่ากับชุมชน สำหรับในพื้นที่สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าซึ่งเป็นพื้นที่อ่อนไหวควรมีวิธีการ เงื่อนไข และหลักเกณฑ์ให้มีความชัดเจน โดยการบริหารจัดการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อและสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับพื้นที่ก็ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

การปรับแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ ในปัจจุบันมีพื้นที่อุทยานเสื่อมโทรมแต่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้ และไม่สามารถเพิกถอนการเป็นพื้นที่ป่าได้

การพิสูจน์สิทธิ์ในที่ดิน ประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติรับรองสิทธิ์ในที่ดินสำหรับประชาชนที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินก่อนมีการประกาศพื้นที่ป่าอยู่แล้ว เพียงแต่คว่ายังไม่มีหน่วยงานที่รับรองสิทธิ์ความชอบตามกฎหมาย

มติที่ประชุม มอบหมายให้คณะทำงาน (ผู้แทนหน่วยงาน) พิจารณา และศึกษา ทบทวนร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ที่เกี่ยวข้องกับส่วนที่หน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

๑. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะ คณะทำงานพิจารณาเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชน ที่จะตัดไม้หวงห้าม ในที่ดินของตนเอง ว่ามีความเห็นและข้อเสนอแนะส่วนใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการยกเว้นประมวลกฎหมาย ป่าไม้ เพื่อใช้ในการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ต่อไป

๒. มอบหมายให้ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พิจารณา และศึกษา หมวด ๓ ส่วนที่ ๕ สัตว์ป่า (๑) การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หมวด ๔ ป่าอนุรักษ์ และส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องให้ สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ ป่า พ.ศ. .... ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ เชิญผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มาให้ความเห็น และข้อเสนอแนะในการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมทรัพยากรทาง ทะเลฯ ในการประชุมครั้งถัดไป

๒.๓.๖ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๒ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ พาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เรื่องเพื่อพิจารณา

ประธานคณะทำงานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ คณะทำงานยกเว้นประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่า ไม้ โดยได้มอบหมายให้ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษา พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ในส่วนที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของหน่วยงาน นั้น เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานเป็นอย่างต่อเนื่อง ครบถ้วนจึงเห็น ควรพิจารณาในหมวดต่อไป พร้อมทั้งทบทวนการพิจารณาที่ได้พิจารณามาแล้วอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ ครบถ้วน สมบูรณ์มากขึ้น

หมวด ๕ ป่าเศรษฐกิจ

ส่วนที่ ๒ ป่าชายเลน

ความเห็นที่ประชุม

๑. คำนิยาม “ป่าชายเลน” ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓ เป็นส่วนหนึ่งของคำว่า “ทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง” ดังนั้น ป่าชายเลนจึงเป็นมิติหนึ่งของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การที่ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ มาตรา ๑๔๒ กำหนดไว้เช่นนี้ จึงไม่สอดคล้องกับคำว่า “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” ตาม พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งหากจะกำหนดเป็นป่าชายเลนก็จะทำแยกการอนุรักษ์ออกมา

๒. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ ต้องการนำป่าชายเลนไปบริหารจัดการ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๓ โดยแยกเป็นเขตต่าง ๆ (Zoning) ซึ่งเป็นไปตามหลักบริหารจัดการพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ ได้กำหนดในลักษณะบทบังคับ ควบคุม ไม่ได้นำหลักการบริหารจัดการทรัพยากรมาใช้อย่างแท้จริง

- ในส่วนนี้ อาจแยกพิจารณาออกเป็น ๒ แนวทาง กล่าวคือ

๑. หากเห็นว่าการกำหนดเช่นนี้ไม่สอดคล้อง หรือขัดกันกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ ก็อาจจะพิจารณาว่า ป่าชายเลนเป็นส่วนหนึ่งในอำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ จะต้องเข้ามามีบทบาทด้วยหรือไม่

๒. กรณีที่แยกเด็ดขาดก็อาจจะทำให้เกิดช่องว่าง เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ มีการกำหนดให้นำกฎหมายป่าสงวนมาใช้บังคับ ดังนั้นการแยกออกไปโดยเฉพาะก็อาจจะมีปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว จึงควรที่พิจารณาว่าจะกำหนดให้ประมวลกฎหมายนี้เชื่อมโยงอย่างไรกับพระราชบัญญัติฯ โดยกำหนดให้คณะกรรมการตามประมวลกฎหมายนี้ดำเนินการนโยบายภาพรวม และมีการกำหนดนโยบายให้แก่หน่วยงาน

ทั้งนี้ จึงมีข้อสังเกตว่า

๑. จะกำหนดบัญญัติให้ผนวกไว้ในประมวลกฎหมายนี้หรือไม่

๒. หากไม่กำหนดไว้จะกำหนดให้ประมวลกฎหมายนี้เชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ อย่างไร

- การแยกเรื่องป่าชายเลนออกไปจากประมวลกฎหมายป่าไม้ มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. การจัดการเรื่องป่าไม้ ก็จะไม่เต็มระบบ เพราะพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ ตามมาตรา ๑๙ เน้นนโยบายการบริหารโดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวน ดังนั้น หากจะแยกก็ต้องนำกฎหมายดังกล่าวมากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ

๒. อาจจะทำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ โดยให้เชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ เช่น เรื่องชุมชนชายฝั่ง และการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน เป็นต้น

- ในเรื่องการอนุรักษ์นั้น มาตรา ๑๘ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีฯ ออกประกาศเรื่อง ป่าชายเลนอนุรักษ์ โดย

เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๓ เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการระดับจังหวัด และระดับชาติด้วย

- ควรจะกำหนดให้มีคณะกรรมการชุดเดียว เนื่องจากวิธีการออกกฎกระทรวงของกรมส่งเสริม การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ จะต้องจัดทำและให้กรมป่าไม้ พิจารณา

- อาจกำหนดให้ประมวลกฎหมายนี้มีมิติด้านนโยบายป่าไม้และมิติการบริหาร จัดการทรัพยากรทางทะเลเข้าด้วยกัน โดยอาจจะแยกพิจารณาเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

๑. แนวทางหลัก กำหนดรายละเอียดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหาร จัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ

๒. แนวทางย่อย กำหนดให้มีความเชื่อมโยงระหว่างป่าบก (ป่าไม้ปกติ) กับการบริหาร จัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ กำหนด โดย กำหนดว่า

“ให้นำความในหมวดใดหมวดหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืชมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

- ควรจะพิจารณา ในส่วนนี้จะนำไปกำหนดไว้ในหมวดว่าด้วยป่าอนุรักษ์ หรือหมวดว่าด้วย ป่าเศรษฐกิจ

- ในส่วนที่ ๒ นี้ เห็นควรให้ ผู้แทนกรมส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ จัดทำร่างโดยกำหนดให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติเชื่อมโยงกับคณะกรรมการนโยบายและ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เพื่อให้มีการบริหารจัดการป่าชายเลน และ ป่าบกเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ หากดำเนินการเสร็จแล้วให้ส่งมายังฝ่ายเลขานุการเพื่อดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ ๓ สวนป่า และส่วนที่ ๔ ป่าชุมชน

ความเห็นที่ประชุม

- ในเรื่องที่เกี่ยวข้องสวนป่า และส่วนที่เกี่ยวข้อง ขณะนี้กรมป่าไม้ อยู่ระหว่างการทำข้อเสนอราย มาตรา พร้อมเหตุผล ทั้งนี้ ประเด็นเรื่องการส่งเสริมให้ปลูกสวนป่า แต่ไม่สามารถตัดไม้ในสวนป่าดังกล่าว ได้ นั้น เนื่องจากมีการไปปลูกสวนป่าในที่ดินที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงไม่สามารถขึ้น ทะเบียนสวนป่าและตัดไม้ในสวนป่าดังกล่าวได้

- ส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ มีข้อพิจารณาว่า จะนำเรื่องสวนป่า และป่าชุมชน มากำหนดไว้ใน ประมวลกฎหมายนี้ทั้งหมด หรือนำมาเพียงบางมาตรา หรือจะต้องยกเลิกพระราชบัญญัติสวนป่าฯ แล้วมาใช้ประมวลกฎหมายนี้แทน

หมวด ๖ ป่าเศรษฐกิจ

นโยบายทรัพยากรป่าไม้

ความเห็นที่ประชุม

- ควรนำไปกำหนดไว้ในตอนท้ายของหมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

หมวด ๗

การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้

ความเห็นที่ประชุม

มาตรา ๑๗๑

- เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา ๑๗๑ ที่กำหนดว่า “ที่ดินบริเวณใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หากสภาพของพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติหรือเกิดจากกระทำของมนุษย์ก็ตาม ให้ **คปช. มีอำนาจในการพิจารณาทบทวนการกำหนดให้เป็นป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ....**” ประกอบกับมาตรา ๑๗๕ ที่กำหนดว่า “กรณีที่มีเอกสารหรือหลักฐานใดๆ ที่แสดงว่าได้ที่ดินมาโดยชอบด้วยกฎหมายที่ดินก่อนการกำหนดเขตป่าไม้ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ...มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ...” และมาตรา ๑๗๖ การกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการหลังจากที่มีการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งเสร็จสิ้นแล้ว เห็นว่า **บทบัญญัติดังกล่าวอาจจะขัดแย้งกัน** รวมทั้งการกำหนดให้ประชาชนที่มีหลักฐานพิสูจน์ว่าอยู่มาก่อนการกำหนดเขตป่าไม้ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ **กรณีดังกล่าวมีข้อสังเกตว่า จะเป็นการผลักภาระพิสูจน์ให้ประชาชน หรือไม่**

- เจตนารมณ์ของการร่างมาตรา ๑๗๑ เนื่องจากสภาพของที่ดินมีการเปลี่ยนแปลง เช่น มีชุมชน วัด โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบัน แม้สภาพที่ดินจะเปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวก็ตาม ก็ยังไม่มี การทบทวนและยังเป็นเขตป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี มาตรานี้จึงกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาข้อพิพาท ทั้งนี้ การยื่นเพื่อให้ทบทวนดังกล่าวให้คู่สวดส่วนพื้นที่ป่าไม้ที่จะลดลงรวมทั้งให้ คปช. เสนอทางเลือกด้วย

- การกำหนดบทบัญญัติเช่นนี้ มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. ควรจะพิจารณาว่า แม้จะให้หน่วยงานมีอำนาจทบทวนก็ตามจะมีความเป็นป่าตามบทบัญญัติ คำว่า “ป่าไม้” พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่หรือไม่

๒. พื้นที่ดังกล่าว หากจะตัดออกจากความเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ก็จะกลายเป็นพื้นที่รกร้าง หรือกลายเป็นที่ตามที่กฎกระทรวงกำหนด มอบหมายให้หน่วยงานใด ดำเนินการ ซึ่งต้องพิจารณา มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดเรื่อง การเพิกถอนป่าไว้ด้วย

- การเสนอให้ทบทวนควรพิจารณาสภาพการใช้ที่ดินควบคู่กับสถานะที่ดินตามกฎหมาย เช่น ที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพื้นที่สภาพจากการเป็นป่าไม้ถาวร โดยได้มีการมอบให้การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย ดำเนินการ เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเมื่อจัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐ (One Map) พื้นที่ดังกล่าวก็กลับมาเป็นป่าไม้ แต่เมื่อไปตรวจสอบพื้นที่จริงกลับพบว่า กลายเป็นชุมชนไปแล้ว

- การเสนอให้ทบทวนดังกล่าว มีข้อสังเกตว่า จะทำให้ในอนาคตเป็นการรับรองสถานะของผู้ที่ทำผิดกฎหมายหรือไม่

- เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๗ แล้วเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่ยังจัดการไม่ได้ ลักษณะบทเฉพาะกาลเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในอดีต ดังนั้น จึงมีข้อพิจารณา ดังนี้

๑. กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ ให้พื้นที่สภาพจากความเป็นป่าตามพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยหลักการตามประมวลกฎหมายนี้ คือ การจัดการพื้นที่ที่มีปัญหา

๒. ในการยื่นขอให้พิจารณาทบทวน สามารถกระทำได้สองแนวทาง ได้แก่

๒.๑ ขอโดยนโยบายผ่าน คปช. ตามมาตรา ๑๗๑

๒.๒ ขอโดยประชาชนผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๑๗๓

ทั้งนี้ ทั้งสองกรณีหากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๒ ก็จะพ้นจากสภาพความเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ แต่ถ้าพื้นที่นั้นกลับมามีสภาพเป็นป่าก็จะกำหนดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ดังนั้น จึงมีข้อสังเกตว่า

ส่วนแรก ยื่นให้ทบทวนผ่านฝ่ายนโยบายคงไม่มีปัญหา

ส่วนที่สอง ทุกพื้นที่ยื่นผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๑๗๓ อาจจะเพิ่มภาระหรือไม่

ส่วนที่สาม ยื่นเป็นรายบุคคลได้อีกตามมาตรา ๑๗๕ แต่ทั้งนี้ เห็นว่า หากบุคคลได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายที่ดินก็ไม่จำเป็นต้องมายื่นอีก แต่กรณีที่จะต้องพิสูจน์สิทธิเนื่องจากการครอบครองที่ดินมือเปล่าโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.)

ทั้งนี้ ทั้งสามส่วนก็จะมีข้อสังเกต คือหน่วยงานจะต้องทำให้เสร็จ หากไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ถือว่ารับรอง กรณีดังกล่าวจะทำให้เกิดภาระแก่หน่วยงานของรัฐ แม้มาตรา ๑๗๖ จะกำหนดแนวทางไว้ก็ตาม

- เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๗๑ คือ กระบวนการทบทวนที่ควรจะเริ่มจากภาครัฐ ซึ่งไม่มีการทบทวนก็จะมีช่องทางเริ่มต้น นอกจากนี้ หากจะนำนโยบายบริหารจัดการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากำหนดไว้ในมาตรา ๑๗๑ กรณีดังกล่าวจะต้องไม่ใช่เรื่องที่มีผลกระทบและไม่ใช้พื้นที่ที่อยู่ในลุ่มน้ำ ชั้น ๑ ชั้น ๒

- มาตรานี้มีลักษณะบทเฉพาะกาล และเป็นการปัญหาเฉพาะหน้า หลายพื้นที่สภาพไม่ใช่อุทยานฯ ไม่ใช่ป่าสงวนแห่งชาติ แต่เป็นชุมชน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลไปแล้ว ดังนั้น การเสนอทบทวนควรจะเป็นฝ่ายนโยบายเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติ แล้วดำเนินการให้เสร็จสิ้น แม้จะเปลี่ยนรัฐบาลก็ตามปัญหาดังกล่าวก็จะแก้ไขได้

มาตรา ๑๗๒

- พิจารณาทบทวนอีกครั้งในภายหลัง

มาตรา ๑๗๓

- การยื่นคำขอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่งต้องพิจารณาวรรคสองประกอบ ให้เป็นไปตามความเหมาะสม ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ โดยมีเงื่อนไขสำคัญตามวรรคสาม คือจำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ต้องไม่ลดลงจากเดิม หรือหาพื้นที่ทดแทน

มาตรา ๑๗๔

- การกำหนดเช่นนี้ เป็นการบริหารจัดการอาจจะไม่มีปัญหา แต่มีข้อสังเกตว่ามาตรา ๑๗๔ นั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอพร้อมแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการบริหารจัดการป่าไม้ และดำเนินการตามขั้นตอนแล้วได้รับอนุญาต แต่บริหารจัดการไม่ได้ หรือผิดพลาดและส่งมอบพื้นที่คืน หากทรัพยากรส่วนร่วมเสียหาย ก็ไม่บทกำหนดโทษว่ารัฐจะดำเนินการทางอาญา ทางแพ่ง เรียกค่าเสียหายอย่างไร

- กฎหมายว่าด้วยการประกาศเขตอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ป่าสงวนแห่งชาติควรจะมีการทบทวน โดยกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ก่อนออกประกาศฯ บนพื้นฐาน หลักวิชาการและความเป็นจริง อันเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ

- กรณีดังกล่าวได้กำหนดการมีส่วนร่วมไว้แล้วตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘๓

มาตรา ๑๗๕

- การบัญญัติมาตรา ๑๗๕ นั้น มีลักษณะของการพิสูจน์สองชั้น กล่าวคือ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี หากมีเหตุขัดข้องก็ขอขยายได้อีกไม่เกินสองครั้งไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ซึ่งแม้จะดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ก็จะได้สิทธิทันทีที่จะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๗๖ อีกชั้นหนึ่ง

- การทบทวนการประกาศเขตป่ามีหลายกรณี และอาจจะปรับปรุงเฉพาะแนวเขตก็ได้ ทั้งนี้ มาตรการนี้มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. กำหนดเวลาเหมาะสมหรือไม่

๒. กำหนดเวลากับการกำหนดพื้นที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากไม่ได้ประกาศในคราวเดียวกัน โดยเทียบกับมติคณะรัฐมนตรี ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่ต้องประกาศครั้งแรก

๓. การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เสร็จภายในหนึ่งปี และขยายได้อีกหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หากไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จให้ที่ดินเป็นของผู้ยื่นคำขอ กรณีนี้อาจจะมีความเสี่ยง ทั้งนี้ เนื่องจากหลักการเดิมกำหนดให้ยื่นภายในหกเดือนก่อนออกพระราชกฤษฎีกา และการประกาศเขตอุทยานฯ ก็ให้ประชาชนมาร่วมพิจารณาก่อนออกประกาศ ในกรณีที่ประชาชนไม่ทราบ หรือประกาศเขตผิดพลาด ก็ให้ประชาชนมายื่นพิสูจน์หากพบว่าเป็นที่ดินของประชาชนก็ให้เพิกถอน

มาตรา ๑๗๖

- มาตรการนี้มีการกำหนดเรื่องค่าเสียหายไว้ในร่างพระราชบัญญัติอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พ.ศ. .... นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่า ไม่ได้กำหนดค่านิยาม คำว่า “ทบทวนป่า” (มาตรา ๑๗๑) “ปรับปรุงแนวเขต” (มาตรา ๑๗๓) “เพิกถอน” (มาตรา ๑๗๒)

- การที่มีผู้เข้าไปอยู่ในที่ดินของรัฐจะต้องเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สิทธิ์ ซึ่งใช้เวลานานมาก ดังนั้น การที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๗๕ และ ๑๗๖ จึงเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนตามกฎหมาย และมีสภาพบังคับแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิสูจน์สิทธิ์ฯ ทั้งนี้ อาจจะพิจารณาทบทวนบัญญัติดังกล่าวอีกครั้งให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

หมวด ๘

การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ในเรื่องนี้ จากการประชุมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการเสนอให้กำหนดเรื่องนี้ให้เป็นกฎหมายกลาง นอกจากนี้ ควรกำหนดเรื่องการฟ้องคดีอาญาให้มีการเรียกค่าเสียหายส่วนแบ่งไปด้วย รวมทั้ง หากมีการล่าสัตว์ในป่าในลักษณะทารุณกรรมสัตว์ก็ควรที่จะเพิ่มโทษอีกครั้งหนึ่งด้วย

มติที่ประชุม มอบหมายให้คณะทำงาน (ผู้แทนหน่วยงาน) พิจารณา และศึกษา ทบทวนร่าง ประมวลกฎหมายป่าไม้ที่เกี่ยวข้องกับส่วนที่หน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

๑. ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พิจารณา และศึกษา ทบทวน หมวด ๕ ส่วนที่ ๒ ป่าชายเลน โดยร่างประมวลกฎหมาย หรือข้อเสนอที่ให้เชื่อมโยงระหว่างประมวลกฎหมายป่าไม้กับ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ผู้แทนหน่วยงานอื่นๆ พิจารณา และศึกษาส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความ รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ

๒.๓.๗ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๑ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ พาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

ประธานคณะทำงานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่คณะทำงานยกร่างประมวล กฎหมายป่าไม้ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวล กฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษา พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ได้พิจารณา เนื้อหา สาระของร่างประมวลกฎหมายป่าไม้แล้ว มีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

นายสิรภพ พูนเพชร ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ชี้แจงว่า แนวทางการร่าง ประมวลกฎหมายป่าไม้ในส่วนของป่าชายเลน จะต้องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. แก้ไขปรับปรุง มาตรา ๑๔๒ ของร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน “เพื่อประโยชน์ในการสงวน อนุรักษ์ ป่าชายเลน และบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนให้คงสภาพธรรมชาติและ มีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง แห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มาบังคับใช้โดยอนุโลม

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หาก คปช. มีนโยบาย แนวทาง หรือมาตรการใดเกี่ยวกับการสงวน อนุรักษ์ ป่าชายเลนและบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนให้คงสภาพธรรมชาติและ มีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความ อุดมสมบูรณ์ ให้มีความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ เพื่อนำความเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาดำเนินการในการสงวน

อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ที่มีความอุดมสมบูรณ์”

๒. ให้ตัด มาตรา ๑๔๓ ถึง มาตรา ๑๔๙

๒. กรมป่าไม้

ผู้แทนกรมป่าไม้ (นายประวิทย์ ชะรอยรัมย์) ชี้แจงว่า กรมป่าไม้ได้ดำเนินการพิจารณาหารือกันภายในกรมป่าไม้แล้ว มีความเห็นและข้อเสนอแนะตามประเด็นดังนี้

๑. เพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า

“ไม้พืน” หมายความว่า บรรดาไม้ที่มีลักษณะและคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงยิ่งกว่าใช้ประโยชน์อย่างอื่น

“ซ้กลาก” หมายความว่า การนำไม้หรือของจากป่าจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยกำลังแรงงาน

“ขนาดจำกัด” หมายความว่า ขนาดของต้นไม้ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ค่าภาคหลวง” หมายความว่า เงินค่าธรรมเนียมซึ่งผู้ทำไม้หรือเก็บหาของป่าจะต้องเสียตามความในประมวลกฎหมายป่าไม้นี้

“ตราประทับไม้” หมายความว่า วัตถุไดอานประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปรอยหรือเครื่องหมายใดๆ นอกจากรูปรอยที่เป็นตัวเลข ไว้ที่ไม้ซึ่งอยู่ภายใต้ความควบคุมแห่งประมวลกฎหมายนี้

๒. เพิ่มเติมความในมาตรา ๙ ทวิ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๔ ทวิ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ในบท ไม้ ของประมวลกฎหมายป่าไม้

แก้ไขปรับปรุงร่างมาตรา ๙ เป็น “ห้ามมิให้ผู้ใด ก่อสร้าง กั้นสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรืออธิบดีสั่งการเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่า

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

แก้ไขปรับปรุงร่างมาตรา ๑๐ เป็น “ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่ามีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันรักษาป่า”

แก้ไขปรับปรุงร่างมาตรา ๑๗ เป็น “ผู้ใดนำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีและพ้นจากสภาพดังกล่าวแล้ว เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้ นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

แก้ไขปรับปรุงร่างมาตรา ๑๘ เป็น “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านป่าไม้ กำหนดเขตของด่านนั้น ๆ และการยุบเลิกด่านป่าไม้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

๓. เพิ่มเติมความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ ในบท ป่าสงวนแห่งชาติ ของประมวลกฎหมายป่าไม้ ดังนี้ “การทำไม้หรือการเก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ให้กระทำเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราวๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

การอนุญาตให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

๔. เพิ่มเติมความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ ในบทป่าสงวนแห่งชาติ ของประมวลกฎหมายป่าไม้ ดังนี้ “ใบอนุญาตทำไม้หรือเก็บหาของป่า ในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้ใช้ได้ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ตามระเบียบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

การต่อใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

๕. ขอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

๑. มาตรา ๔ (๓) คำว่า “แปรรูป” หมายความว่า .....

๒. มาตรา ๒๑ ยังขาดข้อยกเว้นตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484

๓. มาตรา ๔๙ กำหนดคุณสมบัติของผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรกล

๔. มาตรา ๔๙ ทวิ กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ต้องรับผิดชอบในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับการแปรรูปไม้ที่ตนได้รับอนุญาต

๕. มาตรา ๕๐ บทยกเว้น มาตรา ๔๘

๖. มาตรา ๕๑ กำหนดการมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้ในสถานที่ที่ได้รับอนุญาต

๗. มาตรา ๕๒ ห้ามทำการแปรรูปไม้ในระหว่างเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น

๘. มาตรา ๕๖ วรรคแรก กำหนดเรื่องโอนใบอนุญาต

๙. มาตรา ๕๖ วรรคสอง กำหนดเรื่องการทำกรแทน

๑๐. มาตรา ๕๗ กำหนดให้ผู้รับอนุญาต จัดให้คนงานหรือผู้รับจ้าง มีใบคู่มือคนงาน

๑๑. มาตรา ๕๘ วรรคแรก กำหนดอำนาจรัฐมนตรีในการออกข้อกำหนด กฎกระทรวง

๑๒. มาตรา ๕๘ วรรคสอง กำหนดอำนาจการต่ออายุใบอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑๓. หมวด ๕ ป่าเศรษฐกิจ ควรปรับให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.

๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๑๔๑ ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณประโยชน์ หรือเมื่อปรากฏว่าได้มีการอนุญาตไปโดยมิชอบหรือมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขในการอนุญาต

หรือเป็นการกระทบต่อทรัพยากร ธรรมชาติและพื้นที่ป่าไม้ในสาระสำคัญ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอน การอนุญาตรายหนึ่งรายใดทั้งหมดหรือบางส่วนได้

๑๔. ส่วนที่ ๓ สวนป่า เห็นควรเพิ่มเติมประเภทที่ดินอีก ๒ ประเภท คือ

๑. ที่ดินที่มีหนังสือของทางราชการรับรองว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในระยะเวลาที่อาจขอรับ โฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ เนื่องจากได้มีการ ครอบครองและเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือตาม กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพไว้แล้ว

๒. ที่ดินที่จัดสรรให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การ จัดสรรที่ดินตามโครงการ คทช. เป็นต้น

๑๕. ส่วนที่ ๔ ป่าชุมชน ควรเพิ่มคุณสมบัติของบุคคลที่ประสงค์จะจัดตั้งป่าชุมชนให้มี ภูมิลำเนาในท้องที่นั้นไม่น้อยกว่า ๕ ปี เพื่อป้องกันบุคคลภายนอกพื้นที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์โดยมิ ชอบ และควรปรับให้พื้นที่ป่าชุมชนจะต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือบริเวณเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว โดยให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ สภาพความเป็นอยู่ของ ประชาชนในชุมชน และวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน และเพิ่มการใช้ประโยชน์ภายในป่าชุมชนให้ ครอบคลุมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เช่น การใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การ นันทนาการ การเก็บหาของป่า การทำไม้ เพื่อการใช้ประโยชน์ให้ทำได้ตามความจำเป็นในการดำรงชีพ และการใช้สอย หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอื่นในเขตป่าชุมชน ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ รวมถึงกำหนดให้มีเงินรายได้ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนหรือ กรณีภาคเอกชนให้การสนับสนุนให้นำเงินดังกล่าวเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมการจัดการป่าชุมชน หรือ การช่วยเสริมศักยภาพของป่าชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ

๑๖. หมวด ๗ การบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้ มาตรา ๑๗๑ ที่ดิน บริเวณใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือป่าสงวนแห่งชาติ หากสภาพพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำ ของมนุษย์ก็ตาม ให้ คปช. มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ตลอดจนการ พิสูจน์สิทธิการเข้าอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ของประชาชนในเขตป่าไม้นั้น หากผลการตรวจสอบปรากฏ ว่าประชาชนมีสิทธิที่ดีกว่ารัฐ ให้ คปช. พิจารณาทบทวนการกำหนดให้เป็นป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือป่าสงวนแห่งชาติของพื้นที่บริเวณนั้น

๑๗. หมวด ๘ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ มาตรา 178 เสนอ ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติในหนังสืออนุญาตดังกล่าว

๑๘. มาตรา ๑๗๙ เสนอให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติในหนังสืออนุญาตดังกล่าว

๑๙. หมวด ๑๒ บทกำหนดโทษ ควรให้อำนาจศาลในการสั่งให้ผู้กระทำความผิดหรือแม่กรณีไม่ได้พิพากษาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดก็ตาม ให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือนำสิ่งใดๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าออกจากป่าได้ด้วย

๒๐. มาตรา ๒๑๓ บทลงโทษมาตรานี้ ควรจะมีบทลงโทษที่รุนแรง เช่น จำคุกไม่น้อยกว่าห้าปี เป็นต้น และการปรับอย่างน้อยต้องเท่ากับผลประโยชน์ที่รัฐควรจะได้รับตามเงื่อนไขข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. ตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ปรากฏมีคณะกรรมการอยู่หลายคณะ เห็นควรรวมเป็นคณะเดียวเพื่อให้เนื้อหาของประมวลกฎหมายมีความกระชับ

๒. ตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ไม่ปรากฏเนื้อหาเช่นเดียวกับมาตรา 26/4 พรบ.ป่าสงวน กล่าวคือ ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนตามประมวลกฎหมายนี้ เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาให้เรียกค่าเสียหายในทางแพ่งไปในคราวเดียวกัน ซึ่งหากเป็นไปตามประมวลกฎหมาย หน่วยงานต้องฟ้องแพ่งเองตามแนวทางเดิม

๓. ตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ไม่ปรากฏเนื้อหาเช่นเดียวกับมาตรา 150 พรบ. แร่ฯ ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ควรมีแนวทางในการบัญญัติให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากของกลางที่ไม่พบตัวผู้กระทำความผิดจะตกเป็นของแผ่นดินได้ต้องใช้เวลาานาน

๔. พื้นที่อุทยานฯ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งเดิมพื้นที่ดังกล่าวบางพื้นที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นป่าสงวนแห่งชาติด้วย แต่ตามประมวลกฎหมายป่าไม้ได้แยกพื้นที่ต่าง ๆ ออกจากกันอย่างเด็ดขาด

๕. ตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ไม่ปรากฏเนื้อหาเช่นเดียวกับมาตรา ๗๐ พรบ. ป่าไม้ฯ ในกรณีรับไว้ด้วยประการใด ซ่อนเร้น จำหน่าย หรือช่วยพาเอาไปเสียให้พ้นซึ่งไม้หรือของป่าที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นไม้หรือของป่าที่ได้มาโดยการกระทำความผิด ให้มีความผิดเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น

๖. ควรบัญญัติให้อำนาจอธิบดีสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการภายในเขตป่าไม้ได้เช่นเดียวกับร่างมาตรา ๑๙ พรบ.ป่าสงวนฯ

๗. ตามร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ไม่ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับการขอคืนของกลางระหว่างคดี

๘. ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ไม่ปรากฏเนื้อหาที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ใช้ ได้มา หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ความเห็นของที่ประชุมในประเด็นที่สำคัญ

๑. การทำไม้ หากมีการทำไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รับผิดชอบดูแลพื้นที่อยู่ อาจจะต้องมีการบัญญัติให้อำนาจหน้าที่ สปก. เป็นผู้ตรวจสอบการทำไม้แทนกรมป่าไม้

๒. การยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้มีหลักการที่จะประมวลกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่ โดยไม่ได้ปรับเปลี่ยนภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ แต่คณะกรรมการตามกฎหมายจะต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติด้วย

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้สอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการฯ

๒.๓.๘ ผลการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ วันอังคารที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๒ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ จัดทำตารางเปรียบเทียบร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับงานวิจัยฯ) กับร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับคณะกรรมการฯ ซึ่งได้เพิ่มข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) นั้น ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ได้จัดทำตารางเปรียบเทียบดังกล่าวตามที่ที่ประชุมได้มอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว

หมวด ๑ บทนิยาม

ความเห็นที่ประชุม

- เนื่องจากในหมวด ๑ บทนิยาม มีความสำคัญและมีความเชื่อมโยงกับบทบัญญัติที่เป็นเนื้อหาในหมวดต่าง ๆ ดังนั้น จึงเห็นควรพิจารณาในภาพรวมให้เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงพิจารณาบทนิยามอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการฯ พิจารณาจากหมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ และให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ นำเสนอหลักการในแต่ละมาตรา รวมทั้ง ความเห็นและเหตุผลของคณะกรรมการฯ ตามเอกสารปรับปรุงแก้ไขที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มอบให้คณะกรรมการฯ

ความเห็นที่ประชุม

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

มาตรา ๒ องค์ประกอบคณะกรรมการฯ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง

- เนื่องจากร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ฉบับนี้ได้รวมถึงสัตว์ป่าด้วย ดังนั้น จึงแตกต่างจากคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงเห็นควรเพิ่มเติมชื่อหมวด จาก “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ” เป็น “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ” และเพิ่มในความมาตรา ๒ ให้สอดคล้องกันโดยมีชื่อย่อว่า “คปสช.” ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมถึงมิติของสัตว์ป่าด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว น่าจะเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมแล้ว

- ปัจจุบัน มิติของสัตว์ป่าที่อยู่นอกพื้นที่ แต่ไม่ได้มีการคำนึงถึงเรื่องนี้ นอกจากนี้ สัตว์ป่าก็เป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรป่าไม้ ดังนั้น การกำหนดชื่อหมวด ชื่อคณะกรรมการฯ ตลอดจนบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้มิติของสัตว์ป่า จึงน่าจะมีความเหมาะสมมากขึ้น

- ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ฉบับนี้เป็นกฎหมายกลาง จึงมีข้อพิจารณา รายละเอียดปรากฏตามเอกสารร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับเสนอโดยนายธิตี ฯ) ดังนี้

๑. มาตรา ๒ กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

(๓) กำหนดให้ กรรมการโดยตำแหน่งมาจากหัวหน้าส่วนราชการระดับ “ปลัดกระทรวง” แทน “รัฐมนตรีว่าการกระทรวง” ในบางตำแหน่ง

(๔) กำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก (ก) ... (ข)... และ (ค)...ฯ

(๕) กำหนดให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) กำหนดให้ อธิบดีป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อธิบดีกรมประมง และอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม ทั้งนี้ เนื่องจากหลายกรมได้ขึ้นต่อกระทรวงต่าง ๆ การกำหนดเช่นนี้จะช่วยให้บูรณาการทำงาน

อนึ่ง วรรคสอง ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้เสนอชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) (ก) และ (ข)

๒. มาตรา ๓ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

๓. มาตรา ๔ และมาตรา ๕ กำหนดเรื่อง วาระการดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง ของกรรมการ และมาตรา ๖ การประชุมของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ โดยย้ายอำนาจและหน้าที่ของ คณะกรรมการฯ ไปไว้ในในมาตรา ๗

- ร่างฉบับคณะทำงานฯ มาตรา ๒ (๓) ซึ่งกำหนดกรรมการโดยตำแหน่ง คือ “เลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน” อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องป่าไม้และสัตว์ป่า จึงเห็นว่า ควรจะตัดออก โดยอาจจะพิจารณาจากร่างฉบับที่เสนอโดยนายนิติฯ แทน ส่วน “อัยการสูงสุด” เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรม หากจะมีการฟ้องร้องดำเนินคดีหรือไม่จะต้องหาหรือสำนักงานอัยการ ดังนั้น ในส่วน นี้ อาจจะตัด “เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ออก และคง “อัยการสูงสุด” ไว้ โดย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อาจจะเชิญให้เข้าหรือเป็นกรณีไป แต่อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบ ดังกล่าวนำมาจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งที่ประชุมอาจจะพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่ามีความ เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด

- เนื่องจากคณะทำงาน ฯ (นายนิติฯ) ได้ปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้นำเสนอต่อที่ประชุมมาพร้อมนี้ด้วยแล้ว จึงเห็นควรนำร่างประมวลกฎหมายฉบับดังกล่าวมาพิจารณาเป็น หลัก

- กรณีกรรมการโดยตำแหน่ง นั้น โดยปกติทุกหน่วยงานมีการทำงานที่เชื่อมโยงกัน อยู่แล้วและไม่ควรที่จะกำหนดให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการฯ ที่มีหน้าที่พิจารณาในเชิงนโยบายทั้งหมด ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะกำหนดให้มีเฉพาะกรรมการที่มาจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเท่านั้น

- การกำหนดให้มีองค์ประกอบคณะกรรมการฯ โดยสัดส่วนกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการและเลขานุการ จำนวนมาก ทำให้มีลักษณะเป็นองค์กรที่ใหญ่มาก จึงเห็น ควรพิจารณาสัดส่วนองค์ประกอบให้มีความกะทัดรัด คล่องตัวมากขึ้น

- เห็นควรตัดปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เนื่องจากน่าจะไม่มี ความเกี่ยวข้อง และ ตัดปลัดกระทรวงพลังงาน ออก เนื่องจากปัจจุบัน น่าจะไม่มี การสร้างเขื่อน หรือโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ ที่จะ ให้ผู้แทนจากกระทรวงดังกล่าวเข้ามาพิจารณา นอกจากนี้ เห็นควรตัดปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร ออก ทั้งนี้ หากมีการเสนอให้เพิ่มผู้แทนจากส่วนราชการในภายหลังจึงค่อยพิจารณาในส่วน นี้อีกครั้งหนึ่ง

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- การกำหนดเช่นนี้อาจจะมีลักษณะที่มากเกินไป โดยเฉพาะ (ค) เป็นการกำหนดเพื่อคุณสมบัตินั้นโดยตรงซึ่งอาจจะไม่เหมาะสม จึงควรตัดออก และกำหนดใหม่ให้เหมาะสม ดังนี้ “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน”

(๕) กรรมการและเลขานุการ

- ไม่มีการอภิปราย -

(๖) กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

- การกำหนดให้อธิบดีทั้งสี่กรมเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม โดยไม่กำหนดว่า กรมใดทำหน้าที่ใดนั้นอาจจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ

- การกำหนดให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมทรัพยากรทางทะเลฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ อาจจะช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง โดยมีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีกรมประมง ซึ่งอยู่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาจจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ

- อาจกำหนดอีกวิธีหนึ่ง โดยการให้อำนาจปลัดกระทรวงฯ ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ ไปแต่งตั้ง ผู้ช่วยเลขานุการ และอาจใช้คำว่า “ให้เลขานุการมอบหมายข้าราชการในกระทรวงทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการได้จำนวนไม่เกินสองคน” ทั้งนี้ โดยตัดคำว่า “อธิบดีกรม..” ออก

- มีข้อสังเกตว่า ในทางปฏิบัติ อาจจะมีปัญหาในกรณีมีการสั่งการ หรือมอบหมายข้ามกระทรวง ดังนั้น หากผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งไม่ได้มีการแต่งตั้งด้วยความยินยอม และผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มีหน้าที่สั่งการไม่ได้รับการยอมรับ อาจจะทำให้เกิดปัญหาได้

- มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้อธิบดีกรมต่าง ๆ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม เนื่องจากเมื่อกรรมการมีมติอย่างไรมอบหมายแล้วไม่ได้ดำเนินงานในลักษณะของกระทรวงหรือกรมใดกรมหนึ่ง แต่ดำเนินงานในลักษณะกรรมการ ดังนั้น เมื่อกรรมการมีมติก็ต้องดำเนินงานตามมตินั้น ดังนั้น จึงเห็นควรคงหลักการเดิม โดยตัด “อธิบดีกรมประมง” ออก

มาตรา ๒ ววรรคสอง

- เนื่องจากได้กำหนดความในมาตรา ๒ (๔) (ก) (ข) และ (ค) ใหม่ ความในวรรคสองของมาตรานี้ ที่กำหนดให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้เสนอชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อาจจะต้องออก

- อาจกำหนดความในวรรคนี้ ในอีกลักษณะหนึ่ง โดยให้ปลัดกระทรวงฯ จัดทำบัญชีรายชื่อ หรือขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านนั้น ๆ ในหลายกฎหมาย กำหนดให้ปลัดกระทรวงฯ แต่งตั้งจากการที่ไม่ได้จัดทำบัญชีรายชื่อ หรือขึ้นทะเบียนไว้ อาจจะมีการโต้แย้ง ดังนั้นการกำหนดข้างต้นแล้วให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งคณะกรรมการฯ คัดเลือก และเสนอปลัดกระทรวงฯ พิจารณาจึงน่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม

- อาจจะนำตัวอย่างของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มาพิจารณาประกอบ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการ คทช. จะทำหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และเสนอรายชื่อดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา

- อาจจะนำตัวอย่างจากพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗ ใช้คำว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ด้าน....หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ”

“หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา..ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ”

ดังนั้น ในวาระเริ่มแรก จึงอาจจะให้มีกรรมการโดยตำแหน่งไปก่อน

- มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิ” จะให้ “นายกรัฐมนตรี” เป็นผู้แต่งตั้ง หรือให้ “คณะรัฐมนตรี” เป็นผู้แต่งตั้ง ซึ่งในพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลฯ ได้กำหนดให้ “คณะรัฐมนตรี” เป็นผู้แต่งตั้ง ดังนั้น จึงควรกำหนดเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีการกลั่นกรองมาในระดับหนึ่ง

มาตรา ๓ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเห็นที่ประชุม

- เห็นควรปรับแก้มาตรา ๓ (๕) โดยตัดคำว่า “ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใด” ออก “และใช้คำใหม่แทนว่า “ไม่เป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียหรือ...” อาจเพียงพอแล้ว เนื่องจากบางกรณีอาจจะเป็นเพียงผู้ถือหุ้นแต่ไม่ได้ประกอบอาชีพนั้น ดังนั้น เมื่อได้กำหนดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมาไว้ในมาตราเดียวกัน การกำหนดจึงต้องระมัดระวัง เพราะคุณสมบัติ ต้องใช้คำว่า “มี” นำหน้าข้อความเสมอ

และลักษณะต้องห้าม ต้องใช้คำว่า “ไม่” นำหน้าข้อความเสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อความชัดเจนขึ้น อาจจะกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม เป็นคนละมาตรากันก็ได้

มาตรา ๔ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเห็นที่ประชุม

- ไม่มีการอภิปราย -

มาตรา ๕ การพ้นจากดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเห็นที่ประชุม

- ไม่มีการอภิปราย -

มาตรา ๖ การประชุมของคณะกรรมการฯ

ความเห็นที่ประชุม

- ไม่มีการอภิปราย -

มาตรา ๗ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ

ความเห็นที่ประชุม

- เห็นควร กำหนดความในมาตรา ๗ ใหม่ โดยเริ่มจาก (๒) - (๘) ส่วนมาตรา ๗ (๑) เดิม กำหนดเป็น มาตรา ๗/๑ โดยให้มีข้อความใหม่ว่า “ในการจัดทำนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทด้านป่าไม้และสัตว์ป่า ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ ... โดยต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง” ทั้งนี้ เพื่อให้ความสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม

- อาจจะกำหนดให้ (๑) ตอนต้น และ (๒) เป็นเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์โดยกำหนดมาตรา ๗/๑ เป็นเรื่อง การจัดทำแผนแม่บทโดยคำนึงการมีส่วนร่วม

- การแยกออกไปออกมาตราหนึ่ง โดยกำหนดเรื่องนโยบายและวิธีการให้อยู่ด้วยกันอาจจะทำให้ไม่เข้าใจ ดังนั้น อาจจะคงมาตรา ๗ (๑) ตอนต้น ไว้ และตัดข้อความในตอนท้าย ตั้งแต่คำว่า “โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม...” ออก แล้วไปกำหนดไว้ในข้อความตามมาตรา ๗/๑ ตามที่ได้มีผู้เสนอไว้แล้ว รวมทั้ง ปรับแก้ความในวรรคสองให้สอดคล้องกับมาตรา ๗ และมาตรา ๗/๑ (ใหม่) ทั้งนี้ โดยนำความในวรรคท้ายของมาตรา ๗ คำว่า “ให้ คปสช. จัดให้มีการทบทวน...ทุกห้าปี...” ไปต่อท้ายมาตรา ๗/๑ (ใหม่) ด้วย

- มีข้อสังเกตว่า การกำหนดในลักษณะรวมเช่นนี้ ในชั้นการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อาจจะกำหนดให้เป็นอนุมาตราเหมือนเดิมได้

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ จัดทำตารางเปรียบเทียบร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับคณะทำงานฯ) ซึ่งได้เพิ่มข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับที่เสนอโดยนายอิทธิ กนกทวีธรากร)

๒.๓.๙ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๙/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๒ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

ประธานคณะทำงานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ วันอังคารที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ตามมติที่ประชุม ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั้น

ในการนี้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ตามมติที่ประชุม ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามตารางเปรียบเทียบในเอกสารประกอบการประชุมแล้ว ดังนี้

หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ส่วนที่ ๑ ป่า

มาตรา ๘ ป่าอาจจำแนกให้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ หรือป่าประเภทอื่นใดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู หรือใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจไว้และโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่ามีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันรักษาป่าเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถางโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่าแห่งนั้น

ส่วนที่ ๒ ไม้

มาตรา ๑๒ ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม็ง ไม้พะยุงแกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ชะยุง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตักแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้โอเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ที่ขึ้นอยู่ในป่าเป็นไม้หวงห้าม ส่วนไม้ชนิดอื่นใดในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดไม้หวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาคหลวงโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับไม้หวงห้ามเฉพาะไม้สัก ให้กำหนดตามขนาดและปริมาตรของไม้

(๒) สำหรับไม้หวงห้ามชนิดอื่น ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้

(๓) สำหรับไม้หวงห้ามที่ทำเป็นฟืนหรือไม้เผาถ่าน ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้ถ้าได้เผาเป็นถ่านแล้ว อัตราค่าภาคหลวงให้เป็นสองเท่าของอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามที่ทำเป็นไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่าน

(๔) สำหรับไม้หวงห้ามหรือถ่านที่เผาจากไม้หวงห้ามที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่น นอกจากเป็นลูกบาศก์เมตร จะกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ใน (๑) (๒) หรือ (๓) ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในราชอาณาจักร โดยเฉลี่ยจากราคาของไม้หวงห้ามหรือของถ่านที่เผาจากไม้หวงห้าม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕ เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายทำไม้หวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๖ ผู้ใดนำไม้เคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย ภายหลังที่

(๑) นำไม้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(๒) นำไม้ที่ทำโดยไม่ต้องรับอนุญาตออก ไปถึงด่านป่าไม้ด่านแรกแล้ว

(๓) นำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(๔) นำไม้ที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ไปจากที่ที่ไม้นั้นอยู่

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ผู้ใดนำไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้มาแล้วกว่าห้าปีสำหรับไม้อื่นที่รัฐมนตรีกำหนด และกว่าสิบปีสำหรับไม้สักและพินจากสภาพดังกล่าวมาแล้ว เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้ นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านป่าไม้และกำหนดเขตของด่านนั้นๆ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๙ ผู้ใดนำไม้เข้าเขตด่านป่าไม้ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้น โดยแสดงใบเบิกทางกำกับไม้หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่นำมานั้น แล้วแต่กรณี ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำไม้นั้นไปได้

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ใดให้เป็นเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ห้ามมิให้ผู้ใดแปรรูปไม้ ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป มีไม้หวงห้ามแปรรูปไว้ในครอบครองเป็นจำนวนเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมีไม้แปรรูปโดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวง หรือรอยตรารัฐบาลขาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๒๓ ตราประทับไม้ของรัฐบาลที่ใช้ประทับเพื่อความหมายใด จะให้มีลักษณะอย่างไร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

คณะทำงานฯ เนื่องจากในอดีตพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของรัฐ ไม้สักและไม้ยางส่วนใหญ่ก็ขึ้นในที่ดินของรัฐ รัฐจึงกำหนดให้ไม้สักและไม้ยางเป็นไม้เศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับรัฐ แต่ในปัจจุบันที่ดินเป็นของเอกชนเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีความจำเป็นจะต้องควบคุมให้ไม้สักและไม้ยางที่ขึ้นในที่ดินของเอกชนเป็นไม้หวงห้ามอีกต่อไป รวมถึงจะต้องส่งเสริมให้มีการใช้ไม้และมีการปลูกทดแทน

คณะทำงานฯ เห็นว่า ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม็ง ไม้พะยุงเกลือบ ไม้กระพี้ ไม้แดง จิน ไม้ชะยุง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตึกแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้โอเม่า และไม้เก็ดเขาควาย ยังมีความสำคัญที่จะต้องสงวนหวงห้ามไว้ จึงต้องบัญญัติสงวนหวงห้ามไว้เฉพาะไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าเป็นไม้หวงห้าม

สำหรับการกำหนดการพิจารณาพิสูจน์ว่าไม้นั้นขึ้นในที่ดินของเอกชนหรือไม่นั้น คณะทำงานฯ ยังมีความเห็นและข้อเสนอแนะเป็นสองแนวทาง แนวทางแรกเห็นว่า ผู้ที่ครอบครองไม้มีการพิจารณาพิสูจน์ว่าไม้ดังกล่าวตัดจากที่ดินกรรมสิทธิ์ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การทำตำหนิไม้กับตอ การถ้ำยรูปไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบในภายหลัง แนวทางที่สองเห็นว่า ไม่ควรผลัการพิจารณาพิสูจน์ความรับผิดชอบให้เป็นของประชาชน แต่ควรมีการแก้ไขนิยามคำว่า “ไม้” ให้มีความชัดเจน โดยแยกประเภทระหว่างไม้ในป่าและไม้บ้าน

ส่วนที่ ๓ ของป่า

มาตรา ๒๔ ของป่าชนิดใดในป่าจะให้ป็นของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ ตัดออก

มาตรา ๒๖ ผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้าม หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องเสียค่าภาคหลวง กับทั้งต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดค้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้ามเกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและในการอนุญาต

มาตรา ๒๘ เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายเก็บหาของป่าหวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๒๙ ผู้ได้นำของป่าเคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย ภายหลังที่

(๑) นำของป่าที่ได้รับใบอนุญาตให้เก็บออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(๒) นำของป่าเข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(๓) นำของป่าที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ไปจากที่ที่ของป่านั้นอยู่

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ผู้ได้นำของป่าเข้าเขตด่านป่าไม้ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้น โดยแสดงใบเบิกทางกำกับของป่าที่นำมานั้น ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำของป่านั้นไปได้

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

คณะทำงานฯ ในปัจจุบันพบสภาพปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการตีความคำว่า “ของป่า” เนื่องจากมีหน่วยงานที่ไปขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติปลูกป่าและมีการตีความว่าไม้ที่ปลูกในเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นเป็นของป่าตามกฎหมายด้วย

คณะทำงานฯ เห็นว่า ข้อเสนอปรับปรุงแก้ไขในส่วนการรับรองไม้ ตามที่กรมป่าไม้เสนอนั้น คณะทำงานฯ เห็นชอบตามที่เสนอโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาเพิ่มเติม

ส่วนที่ ๕ สัตว์ป่า

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

คณะทำงานฯ กรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้มีข้อเสนอแก้ไขปรับปรุงในส่วนนี้ให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากหลักการการแบ่งจำพวกสัตว์มีการเปลี่ยนแปลงไป

มติที่ประชุม

๑. เห็นชอบข้อเสนอของคณะทำงานฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ หมวด ๓ การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

๒. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ให้ตรงตามความเห็นชอบของคณะทำงานฯ และปรับปรุงให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ และร่างกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะทำงานฯ ในคราวประชุมครั้งถัดไป

๒.๓.๑๐ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ วันอังคาร ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๒ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ จัดทำตารางเปรียบเทียบร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับงานคณะทำงานฯ) ซึ่งได้เพิ่มข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับนายนิติฯ) นั้น

ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ได้จัดทำตารางเปรียบเทียบดังกล่าวตามที่ที่ประชุมได้มอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมวาระที่ ๓.๑)

นายนิติ กนภทวิฐากร คณะทำงาน ฯ ได้นำเสนอแนวคิดในการแก้ไขร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยลำดับ ดังนี้

หมวด ๑ บทนิยาม

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

- “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่หมายความรวมถึงที่สงวนหวงห้ามเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเฉพาะในส่วนที่ได้มีการใช้ตามวัตถุประสงค์ของการหวงห้ามที่ดินนั้นแล้ว

เหตุผลในการแก้ไข เนื่องจากสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เมื่อพฤษภาคม ๒๕๓๔ ที่ว่า

(๑) ที่ดินที่ได้มีการหวงห้ามไว้ใช้ประโยชน์ในราชการโดยเฉพาะและได้ใช้ที่ดินนั้นตามวัตถุประสงค์ที่หวงห้ามแล้ว ที่ดินนั้นก็เป็นที่ราชพัสดุและไม่เป็นป่า

(๒) ถ้ายังมีได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ที่หวงห้ามทั้งแปลง หรือส่วนที่เหลือก็ยังคงเป็นป่า

- “แปรรูปไม้” หมายความว่า การเลื่อย ผ่า ถาก ขุดอบ บด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไม้ ให้เปลี่ยนรูปหรือขนาด หรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมเพื่อให้ได้ไม้ตามขนาดหรือสภาพหรือให้ได้วัตถุประสงค์หรือผลพลอยได้จากไม้นั้น

เหตุผลในการแก้ไข เนื่องจากเดิมได้ตัดนิยามออก และอาจจะมีปัญหาในบังคับใช้และตีความว่า “แปรรูปไม้” หมายความว่าอย่างไร ดังนั้น จึงควรกำหนดคำนิยามใหม่ และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในเรื่องการควบคุมไม้ตามมาตรา ๒๑

- “ไม้แปรรูป” หมายความว่า ไม้ที่ผ่านการเลื่อย ผ่า ถาก ขุด เผา อบ บด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไม้ให้เปลี่ยนรูปหรือขนาด หรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม และหมายความรวมถึงไม้ที่อยู่ในสภาพทรงว่าเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรืออยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างอันไม่ชอบด้วยลักษณะสิ่งปลูกสร้างทั่ว ๆ ไป หรือที่ผิดปกตวิสัย หรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ที่ไม่ชอบด้วยลักษณะของเครื่องใช้ที่ใช้เป็นปกติในท้องถิ่นหรือที่ผิดปกตวิสัย

ไม้ที่อยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ตามปกติวิสัยและตลอดเวลาที่อยู่ในสภาพเช่นนั้น รวมทั้งไม้ที่เคยอยู่ในสภาพดังกล่าวและผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าได้เคยมีสภาพเช่นนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีสำหรับไม้อื่นที่มีไม้สักและสิบปีสำหรับไม้สัก มิให้ถือว่าเป็นไม้แปรรูป

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- ในส่วนที่เกี่ยวกับบทนิยาม คำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ และมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นายธาดา สุวรรณวิมล สำนักรับรองการป่าไม้ ได้เสนอความเห็นมาแล้ว ฝ่ายเลขานุการ ควรนำความเห็นดังกล่าวมาใส่ข้อสังเกตในร่างประมวลกฎหมายด้วย

ส่วนที่ ๒

ไม้

มาตรา ๑๗ ผู้ใดนำไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้มาแล้วกว่าห้าปีสิบปีสำหรับไม้สักที่เป็นไม้หวงห้ามอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด และกว่าห้าปีสิบปีสำหรับไม้หวงห้ามอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดสักและพ้นจากสภาพดังกล่าวมาแล้ว เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เหตุผลในการแก้ไข เนื่องจากให้สอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “แปรรูปไม้” และ “ไม้แปรรูป” ที่ตีความรวมถึงการนำไม้หวงห้ามที่อยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยเป็นเครื่องใช้ (ไม้เรือนเก่า) เคลื่อนย้ายออกนอกจังหวัด (นำไม้เคลื่อนที่) ตามมาตรา ๑๗ และการนำไม้เข้าเขตด่านป่าไม้

ตามมาตรา ๑๙ รวมทั้ง ป้องกันผู้ที่กระทำการโดยไม่ชอบด้วยการเอาไม้ที่ผิดกฎหมายมาสร้างบ้านหรือเรือนเก่า แล้วรื้อไปขายหรือไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

ส่วนที่ ๔ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้

มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่เป็นเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกำหนดชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามซึ่งผู้ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าที่จะต้องขออนุญาต

เหตุผลในการแก้ไข เนื่องจากมีนิยาม “ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” ใช้แทนสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้ หรือที่มีไม้เป็นส่วนประกอบหลัก ทั้งนี้ จึงได้แก้ไขชื่อหมวด สอดคล้องด้วย

มาตรา ๓๒ ภายในเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามที่มีชนิดไม้ ขนาด หรือปริมาณเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- การแก้ไขหมวด โดยใช้คำว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” ก็เพื่อให้มีความกระชับขึ้น ทั้งนี้ โดยได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” ไว้ด้วยเพื่อให้สอดคล้องกัน ดังนั้น มาตรา ๓๑ โดยหลักการจึงต้องกำหนดเขตควบคุมไม้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ โดยต่อกำหนดชนิด ขนาดว่าจะควบคุม ในจังหวัดใด พื้นที่ใด และให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันก็ประกาศทุกท้องที่ ทุกจังหวัดเป็นเขตควบคุมอยู่แล้ว หากจังหวัดใดพื้นที่ใดจะยกเว้นก็ได้เป็นดุลพินิจในทางบริหาร

- กรณีสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม ในการเสนอยกร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. .... ของกรมป่าไม้ ก็ได้มีการเสนอให้กำหนดนิยามของคำดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุง ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” หมายความว่า อย่างไร เนื่องจากปกติจะกำหนดไว้ในประกาศของกระทรวงพาณิชย์ เพื่อการนำเข้า หรือส่งออก “ผลิตภัณฑ์ไม้”

- นิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” เป็นบทนิยามตามร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ เนื่องจากนิยามเรื่อง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ การนำเข้า ส่งออก พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ไม่ได้กำหนดไว้ แต่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้

คำว่า “ไม้” และคำว่า “สัตว์ป่า” นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีคำวินิจฉัยว่า “ไม้ต้องขึ้นอยู่ในราชอาณาจักรไทย” เท่านั้น แต่คำว่า “สัตว์ป่า” อาจจะมาจกนอกราชอาณาจักรไทยก็ได้ หากชนิดตรงกันก็สามารถกำหนดเป็น “สัตว์ป่าคุ้มครอง” ก็ได้

หมวด...การรับรอง

มาตรา...ผู้ใดประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือรับรองไม้ที่มีไว้ในครอบครองของตน ให้ยื่นเรื่องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หากต้องออกนอกสถานที่ทำการโดยปกติในวันหยุดราชการ หรือนอกเวลาราชการให้ผู้นั้นจัดหายานพาหนะและรับผิดชอบชำระค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการปฏิบัติงานดังกล่าวตามอัตราที่กำหนด

การจ่ายค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองไม้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ..ภายใต้บังคับมาตรา...เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อธิบดีกรมป่าไม้โดยอนุมัติรัฐมนตรีอาจออกประกาศเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการรับรองไม้โดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

เหตุผลในการแก้ไข เนื่องจากการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- เห็นควรแก้ไขชื่อหมวดเป็น “การรับรองไม้”

- งานรับรองไม้ น่าจะใช้อำนาจในทางบริหารก็ได้ เช่น การทำไม้ยางพาราที่มีปัญหาเมื่อนำไม้เคลื่อนที่ จึงแก้ปัญหาด้วยการออกหนังสือกำกับสีเหลือง เพื่ออำนวยความสะดวก เนื่องจากไม้ยางพาราหากถูกกักไว้นานไม้ยางพาราก็จะเกิดเชื้อราได้รับความเสียหาย เป็นต้น

- การรับรองไม้ ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า ไม่ควรใช้ระบบสมัครใจ แต่ใช้วิธีอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยอาจจะใช้ระบบจดแจ้งก็ได้เพื่อให้กรมป่าไม้มีฐานข้อมูลไม้ที่อยู่ในป่า และในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง

- กรมป่าไม้ ได้เตรียมจัดทำระบบรับรองไม้ทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว แต่ยังมีข้อสังเกตว่า หน่วยงานรัฐจะเข้าไปตรวจสอบหรือเชื่อมโยงอย่างไร ทั้งนี้ โดยปกติการรับรองได้ให้เจ้าของไม้ หรือ

เจ้าของที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง มารับรองตนเองได้อยู่แล้ว จึงได้กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. .... ว่า “ผู้ใดประสงค์...”

- เจตนารมณ์ของการร่างกฎหมายในหมวดนี้ ไม่ใช่เพื่อการรวบรวมข้อมูล แต่เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เพื่อจะได้มีหลักฐานเมื่อมีการเคลื่อนย้ายไม้ออกจากที่ดินของตนเอง หรือนำไม้ผ่านด่านเท่านั้น

ส่วนที่ ๕

สัตว์ป่า

(๑) การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา ๓๓ ตัดออก

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากจากกำหนดประเภทสัตว์ป่าไว้ตามมาตรา ๓๔ (เดิม) แล้ว

มาตรา ๓๔ ให้กำหนดประเภทสัตว์ป่าเพื่อการสงวนและคุ้มครองดังนี้

(๑) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าสงวนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

(๒) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดใดจะให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ ให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

(๓) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าควบคุมให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี

(๔) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าอันตรายให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี

การกำหนดสัตว์ป่าตามมาตรา ๓๔ นี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

เหตุผลในการแก้ไข เนื่องจากได้มีการแบ่งสัตว์ป่าออกเป็น ๔ ประเภทได้แก่ สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม และ สัตว์ป่าอันตราย

มาตรา ๓๔/๑ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอแผนปฏิบัติการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ป่าสงวนให้รัฐมนตรีพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว

เหตุผลที่เสนอเพิ่มเติม เนื่องจากเพิ่มเติมให้มีการเสนอแผนปฏิบัติการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ป่าสงวน เสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินการ

มาตรา ๓๕ ตัดออก

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากมีบทบัญญัติเป็นการเฉพาะแต่ละกรณีในรายมาตราอยู่แล้ว

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า ส่งออก นำผ่าน มีไว้ในครอบครอง เพาะพันธุ์ คำ หรือนำเคลื่อนที่ภายในประเทศซึ่งสัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าอันตราย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก อธิบดี

ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าอันตรายจะต้องไม่ปล่อยสัตว์ป่าอันตรายนั้นเป็นอิสระ หรือทิ้งให้เป็นปัญหากับระบบนิเวศ โดยให้นำส่งหรือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในหกสิบวันนับ แต่ประกาศของรัฐมนตรีกำหนดสัตว์ป่าอันตรายใช้บังคับเพื่อรับสัตว์ป่าอันตรายไว้และจัดการต่อไปตาม ระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- การแก้ไขมาตราในส่วนนี้ โดยเฉพาะการแบ่งชนิดของสัตว์ป่าสอดคล้องกับอนุสัญญา ว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) (Cites)) ทั้งนี้ การนำเข้า ส่งออก สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์จะมีการควบคุมโดยระบบอนุญาต ตามประเภทบัญชี ได้แก่

บัญชี ๑ เป็นชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ห้ามค้าโดยเด็ดขาด เนื่องจากใกล้จะ สูญพันธุ์ ยกเว้นเพื่อการศึกษ วิจัยหรือเพาะพันธุ์

บัญชี ๒ เป็นชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ยังไม่ถึงกับใกล้จะสูญพันธุ์ จึงยังอนุญาต ให้ค้าได้ แต่ต้องมีการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือลดปริมาณลงอย่างรวดเร็วจนใกล้จะสูญพันธุ์

บัญชี ๓ เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่ง แล้วขอความร่วมมือประเทศภาคีสมาชิกให้ช่วยดูแลการนำเข้า คือจะต้องมีหนังสือรับรองการส่งออก จากประเทศถิ่นกำเนิด

ทั้งนี้ สัตว์ที่มีอยู่ในบัญชี ตามร่างกฎหมายใหม่ได้กำหนดให้มีชนิดเพิ่มขึ้น รวมทั้ง ให้มีการควบคุม เรื่อง การครอบครอง การเพาะพันธุ์ และการค้าภายในประเทศ ด้วย เพื่อการตรวจสอบ สัตว์ที่นำเข้ามาแล้ว ว่ามีการเอามาเลี้ยง มาขาย หรือไม่ อย่างไร

- การกำหนดข้อความตามมาตรา ๓๔ (๔) วรรคสอง ว่า “...โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า” คณะกรรมการดังกล่าว คือ คณะกรรมการสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่าหรือไม่ อย่างไร

- การกำหนดคณะกรรมการชุดนี้ ในลักษณะคณะกรรมการนโยบายที่จะครอบคลุม ทั้งมิติด้านป่าไม้ และสัตว์ป่า แต่ในส่วนย่อยก็จะมีคณะกรรมการด้านต่าง ๆ และระดับพื้นที่ก็จะมี คณะกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

- เห็นควรตัดมาตรา ๓๔/๑ ออก เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีความเห็นว่าการกำหนดลักษณะนี้ไม่ใช่ข้อกำหนด แต่เป็นการกำหนดในเชิงบริหาร ประกอบการเสนอแผนเข้าสู่คณะรัฐมนตรีพิจารณา ก็ได้กำหนดไว้แล้ว

(๒) การคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้ใดล่าหรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

เหตุผลในการแก้ไข เพื่อกำหนดให้ห้ามล่าทั้งสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองในทุกพื้นที่ ทั้งนี้ การกำหนดคำว่า “พยายาม” เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดโทษ เรื่อง ล่า หรือพยายามล่าโดยใช้โทษเดียวกัน และมีการเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดโทษฐานพยายามไว้

มาตรา ๓๘ ผู้ใดล่าสัตว์ป่าที่เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หากการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตราย หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินของตนหรือของผู้อื่นมิให้เสียหายอันเกิดจากสัตว์ป่านั้น ผู้นั้นไม่มีความผิด

ผู้กระทำตามวรรคหนึ่งต้องแจ้งเหตุที่ได้ล่าสัตว์ป่าไปแล้วนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ทราบโดยพลัน เพื่อดำเนินการแก่สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่ถูกล่านั้นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวน

การเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครองจะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ความในวรรคหนึ่งและสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่น ตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคสอง และการชำระเงินค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- ในส่วนนี้ กรณีที่หลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อสร้างอาคารให้นกอีแอ่นอยู่เพื่อเก็บรังแล้ว ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แล้ว ยังกระทำผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ฯ ด้วย

- มีข้อสังเกตว่า ปัจจุบัน ได้มีการนำสัตว์ หรือสิ่งเกี่ยวกับสัตว์มาทำการพาณิชย์ ดังนั้น การกำหนดตามมาตรา ๓๙ จะหมายความรวมถึง ชี หรือมูลของสัตว์ป่าอย่างอื่นด้วยหรือไม่ เพราะในอนาคตอาจจะมีการทำเพื่อการพาณิชย์

- กรณีนี้ ต้องพิจารณาเชื่อมโยงกับบทนิยามคำว่า “ซาก” ซึ่งไม่รวมถึง มูล ปัสสาวะ และสารคัดหลั่ง ดังนั้น ไม่คุ้มครองถึงสิ่งดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ก็ได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ทำซากสัตว์ป่า” ไว้ด้วย นอกจากนี้ ร่างกฎหมายนี้ได้มีการตัดเรื่อง อำนาจรัฐมนตรีในการประกาศเพิ่มเติมออก เพราะการให้อำนาจดังกล่าว เพื่อรองรับสิ่งใด ๆ ที่ไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้

(๓) การครอบครองสัตว์ป่า

มาตรา ๔๐ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่า-คุ้มครอง ซากสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง จะกระทำได้ เว้นแต่เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ หน่วยงานของรัฐ และโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- มาตรา ๔๒ - ๔๕

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากสามารถกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรองได้

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- เนื่องจากหลักการบางอย่างหายไป อาจจะมีเรื่อง การควบคุมการครอบครอง สัตว์ป่าตามอนุสัญญาไซเตรท ให้สัตว์ป่าภายในประเทศเป็นสัตว์ป่าควบคุม ดังนั้น อาจจะมีเพิ่มใน วรรคสองของมาตรา ๔๑ หรือกำหนดเป็นมาตราใหม่ก็ได้ว่า “ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าควบคุม ชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดควบคุมการครอบครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ให้มาแจ้งการ ครอบครองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการลักลอบค้า หรือครอบครองสัตว์ป่าตามอนุสัญญา ข้างต้น

- กรณีดังกล่าว ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ - ๔๕ แต่ได้เสนอให้ตัดออก เนื่องจาก สามารถกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรองได้ เช่น กฎกระทรวง เป็นต้น

- เห็นควรที่จะไปศึกษาถ้อยคำตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้าง ๗ ทั้งนี้ ในส่วนกำหนดโทษกำหนดไว้ให้มีระดับเท่ากันไว้ก่อน

(๔) การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือนำเคลื่อนที่

มาตรา ๔๖ ผู้ได้นำเข้า หรือส่งออก หรือพยายามนำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำได้ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยทางราชการและโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ

(๒) การนำเข้าเพื่อประโยชน์แก่กิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือกิจการสวนสัตว์ หรือเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วส่งออกไป

(๓) เพื่อการคุ้มครอง รักษา ช่วยเหลือสัตว์ป่า

(๔) เพื่อการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ

(๕) การส่งออกเพื่อการแสดงชั่วคราว ที่มีกำหนดเวลาแล้วนำเข้ามากลับประเทศ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และแบบของใบอนุญาต หรือใบรับรองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ ผู้ได้นำเข้า หรือส่งออก หรือพยายามนำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาต การรับรอง และแบบของใบอนุญาต หรือใบรับรองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านตรวจสัตว์ป่าและกำหนดเขตของด่านโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๘/๑ ผู้ได้นำสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการนำเข้า ส่งออก ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่าต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่า โดยแสดงใบอนุญาตให้นำเข้า หรือให้ส่งออก แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตแล้วจึงนำเคลื่อนที่ต่อไปได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้ง การอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- ตามมาตรา ๔๖ ตอนท้าย ที่กำหนดให้ใช้คำว่า “ราชการ” เนื่องจากคณะกรรมการ กฤษฎีกา ได้เคยมีความเห็นว่า “ราชการ” หมายความว่า หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับสัตว์ป่า

- อาจจะเปลี่ยนจากคำว่า “ราชการ” เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับอนุมัติจากอธิบดี ทั้งนี้ เพื่อให้มีความหมายที่กว้างขึ้น

- เห็นควรเพิ่มคำว่า “อธิบดีกรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในส่วนนี้ ส่วนอื่นอาจจะต้องพิจารณาเป็นรายมาตราว่า ควรจะให้อำนาจอธิบดีกรมใด

(๕) การเพาะพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๙ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุม ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และการดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) การค้าสัตว์ป่า

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว

มาตรา ๕๑ ผู้ใดค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง สัตว์ป่าควบคุม จะกระทำได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- มาตรา ๕๒ - ๕๓ ตัดออก

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากกำหนดในกฎหมายลำดับรอง

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- เห็นควรตรวจสอบความในมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ กรณีสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ เนื่องจากเลขมาตราอาจจะคลาดเคลื่อน รวมทั้ง ควรเพิ่มสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดควบคุมชนิดการเพาะพันธุ์ และกิจการค้า เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๔๑ วรรคสอง หรือ มาตราใหม่ที่เพิ่มเติมด้วย

(๗) สวนสัตว์

มาตรา ๕๔ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่สวนสัตว์ที่จัดตั้งตามกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐแต่ต้องแจ้งการจัดตั้งสวนสัตว์ต่ออธิบดี และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ ต้องแจ้งบัญชีรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนสัตว์ป่า หรือซากสัตว์ป่าที่มีไว้ในครอบครอง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการได้มาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบก่อนเปิดดำเนินการ

ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งบัญชีสัตว์ป่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม หรือสัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในครอบครองเพิ่มจำนวนขึ้น หรือลดจำนวนลง

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม หรือสัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของตนอยู่หรือแสดงไว้ในบริเวณสวนสัตว์ที่จัดตั้งขึ้นหากมีสถานที่อื่นที่เป็นที่พักหรือเลี้ยงดูสัตว์ป่า ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายการเพิ่มเติมท้ายใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งตามมาตรา ๕๕ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

- มาตรา ๕๖ ตัดออก

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการสวนสัตว์ ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีทราบล่วงหน้าก่อนวันเลิกกิจการ และให้ดำเนินการจำหน่ายสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่มีอยู่ในครอบครองให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์รายอื่น หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง สัตว์ป่าควบคุม หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวให้แก่ผู้ดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าหรือหากประสงค์จะดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสองหรือสัตว์ป่าควบคุม ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๔๙ หรือหากประสงค์จะครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือซากของสัตว์ป่า

ดังกล่าว ให้ยื่นขออนุญาตตามมาตรา ๔๑ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งบอกเลิกกิจการสวนสัตว์ต่ออธิบดี หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่คงเหลืออยู่ตกเป็นของแผ่นดินและให้ส่งมอบให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

ใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ให้สิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเลิกกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่ง

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- ในการเสนอร่างประมวลกฎหมายต่อคณะกรรมการ ฯ กรมป่าไม้ อาจจะจัดทำว่าสัตว์มีกีประเภท และมีขั้นตอนการอนุญาต หรือขั้นตอนต่าง ๆ อย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยว่า มีการเพิ่มขึ้นตอน หรือลดภาระของประชาชน หรือไม่ อย่างไร

หมวด ๔ ป่าอนุรักษ์

ส่วนที่ ๑ อุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๕๘ เมื่อปรากฏว่าบริเวณที่ดินแห่งใดมีความสวยงามตามธรรมชาติหรือมีสภาพธรรมชาติที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติและนันทนาการของประชาชน ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ

เหตุผล ยังคงหลักการเดิมโดยการตราพระราชกฤษฎีกา และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งกำหนดนิยามคำว่า “อุทยานแห่งชาติ” ในมาตรา ๑

มาตรา ๖๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๖๐/๑ เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดเป็นอุทยานแห่งชาติ หรือมีการขยาย หรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ให้จัดทำและบันทึกไว้ในระบบภูมิสารสนเทศ หรือวิธีการอื่นตามที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ให้ถือตามที่ระบุไว้ในแนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖๑ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน กรรมการปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอธิบดีกรมที่ดินเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ ด้านอุทยานแห่งชาติ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ด้านกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๖๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๖๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๖๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุมถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๖ ตัดออก

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากนำไปรวมไว้กับมาตรา ๖๕

มาตรา ๖๗ ตัดออก

เหตุผลที่ตัดออก เนื่องจากไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้

มาตรา ๖๘ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

๒) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งต้นน้ำ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

๓) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาอุทยานแห่งชาติ

(๔) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

(๕) มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๖) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี ~~คปชช. คปช.~~ หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาตินั้น ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้งตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยการเสนอแนะของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ซึ่งต้องมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาตินั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๑ ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการให้ความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ

(๒) การกำหนดเขตต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ

(๓) การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตผ่อนปรน

(๔) การจัดให้อุทยานแห่งชาติเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนรู้คุณค่าของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) การประสานงานกับสถานศึกษาในท้องที่เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(๖) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการคุ้มครองดูแล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเดิม

(๗) เรื่องอื่น ๆ ตามที่อธิบดีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๗๒ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุงและบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดหรือ

เปลี่ยนแปลงให้พื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งเป็นเขตหวงห้าม เขตบริการ หรือเขตผ่อนปรนหรือไม่ก็ได้ และให้มีแผนที่แสดงบริเวณเขตนั้นและจัดทำแนวเขต ป้าย เครื่องหมายเพื่อแสดงเขตนั้นให้เห็นได้ง่าย

ให้บรรดาเขตบริการที่มีอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามระเบียบที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติก่อนประมวลกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ ยังคงเป็นเขตบริการตามประมวลกฎหมายนี้ต่อไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการประกาศตามความในวรรคหนึ่งใช้บังคับ

มาตรา ๗๓ บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนให้คงอยู่อาศัยและทำประโยชน์ตามความจำเป็นได้เป็นการชั่วคราวโดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ และต้องปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ติดต่อกับเขตผ่อนปรน อาจได้รับการผ่อนผันให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดอย่างยั่งยืน โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ผู้ได้รับการผ่อนผันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือเป็นการเฉพาะตัวของผู้นั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้ผู้นั้นหมดสิทธิได้รับการผ่อนผันหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือให้ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติแล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๔ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติในเขตผ่อนปรนต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมคุ้มครอง ดูแล รักษา อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และไม่เป็นการชักนำบุคคลภายนอกอุทยานแห่งชาติเข้ามาอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ หรือเพื่อการค้า หรือแสวงหากำไร และต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และการกำหนดรายละเอียดของโครงการให้เป็นไปตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ความเห็นที่สำคัญของที่ประชุม

- มาตรา ๖๐ วรรคแรก เน้นให้ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีส่วนร่วม ส่วนกรณีตามวรรคสอง ควรกำหนดเรื่อง การจัดการพื้นที่กันชน (Buffer Zone) จำนวน ๑ กิโลเมตร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการกันพื้นที่ของเอกชน กับพื้นที่เขตป่าสงวน หรือเขตอุทยานแห่งชาติ ให้มีการช่องว่าง และการใช้ที่ดินที่ไม่ใช่ในระบบปกติ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคสาม ร่างประมวลกฎหมาย (ฉบับคณะทำงานฯ)

- การกำหนดไว้ในมาตรา นี้ อาจจะไม่มีบทลงโทษ ดังนั้น เห็นควรนำไปกำหนดไว้ในหมวดว่าด้วยการควบคุม ตามร่างมาตรา ๗๗

- เห็นควรกำหนดให้องค์กรส่วนปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพิจารณาก่อนที่จะมีการประกาศเขต ทั้งนี้ เพื่อให้การขยาย เพิกถอนเขตมีการรับรู้ร่วมกันด้วย

- ในเรื่องนี้ ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... ได้มีการกำหนดเรื่องนี้ไว้แล้ว จึงเห็นควรนำร่างดังกล่าวมากำหนดไว้ในร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้สอดคล้องกัน

- การกำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเดิมเป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ ต่อมามีการเพิกถอน แต่มีการกำหนดไว้ในบัญชีแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาว่า “พื้นที่กันออก” ดังนั้น พื้นที่ดังกล่าวจึงไม่ใช่พื้นที่อุทยาน แต่บางครั้งพื้นที่นี้ก็ไปทับซ้อนกับป่าไม้ถาวรด้วยซึ่งไม่สามารถทำได้และจะนำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เรื่อง การพื้นที่ออกจากพื้นที่ป่าไม้ถาวรมาใช้ไม่ได้ ดังนั้น ควรจะให้สอดคล้องกับแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา หรือทำกฎกระทรวง หากไม่กำหนดไว้อาจจะทำให้พื้นที่ดังกล่าวหลุดออกไป

- มีสังเกตว่า ที่สาธารณประโยชน์ หากประกาศพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติทับซ้อนจะมีผลกระทบเล็กน้อย เพียงใด ดังนั้น ควรมีข้อสังเกต ในเรื่องพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ และพื้นที่กันออก รวมทั้ง พื้นที่ที่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย

- เห็นควร คงหลักการตามกฎหมายอุทยานแห่งชาติไว้ตามเดิม แต่ควรเสนอให้รัฐบาลเร่งดำเนินการกำหนดแนวเขตที่ดินรัฐ (One map) ให้แล้วเสร็จ

- มาตรา ๖๑ องค์ประกอบคณะกรรมการ เห็นควร “ตัดรัฐมนตรี” ออก โดยกำหนดให้ “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เป็นประธานกรรมการ แทน

- มีข้อสังเกตว่า หากไม่กำหนดให้รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เมื่อจะออกประกาศหรือกฎกระทรวง หรือระเบียบ เพิ่มเติม อาจจะทำให้ไม่มีการเสนอสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ หากมีการสั่งการด้วยวาจา ก็ไม่มีสิ่งใดผูกมัดรัฐมนตรี ดังนั้น จึงควรคงคำว่า “รัฐมนตรี” ไว้ก่อน

- มาตรา ๖๒ - ๖๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง ดังนั้น คุณสมบัติจึงควรให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี เพื่อให้เสนอโดยการยอมรับของคณะรัฐมนตรี ชั้นนี้จึงควรกำหนดตามที่เสนอไว้

- อาจจะนำคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดไว้ใน ร่างพระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ ฯ หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ มาเป็น แนวทางก็ได้

- มาตรา ๖๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า คำว่า “อำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบ” เพราะอาจจะต้องตีความอำนาจหน้าที่ การอนุญาต หรือไม่อนุญาต เป็นหน้าที่คณะกรรมการหรือไม่

- ในกรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยตีความไว้ ดังนั้น มาตรา ๖๘ (๑) (๓) ควรเพิ่ม คำว่า “(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนด...” และ “ (๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บท ...”

- มาตรา ๖๙ คณะกรรมการที่ปรึกษา เห็นควรแก้ไข องค์ประกอบคณะกรรมการ ที่ปรึกษาโดยมีจำนวนไม่น้อยกว่าหกคน แต่ไม่เกินสิบสามคน และอย่างน้อยต้องคำนึงถึงตัวแทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการอนุรักษ์ หรือใช้ประโยชน์ในพื้นที่ด้วย ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ (๒) รวมทั้ง กำหนดภารกิจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ด้วย

- เห็นควรกำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการฯ ให้เหมาะสมโดยพิจารณาในด้าน ของประชาชนที่ต้องการให้คณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีบทบาทมากกว่าการให้คำปรึกษา หรือแนะนำด้วย

- มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. คณะกรรมการที่ปรึกษานั้น เดิม สปท. มีแนวคิดให้เชื่อมโยงกับคณะกรรมการ อุทยานแห่งชาติ

๒. คณะกรรมการที่ปรึกษาไม่มีอำนาจ แต่คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมีอำนาจ พิเศษ

ดังนั้น หลักการสำคัญของมาตรา ๗๑ จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วม

- การกำหนด (๑) - (๗) เป็นการกำหนดตามหลักการเรื่อง การแบ่งเขตโซนนิ่ง ออกเป็น ๓ เขต ได้แก่ เขตหวงห้าม เขตบริการ และเขตผ่อนปรน จึงกำหนดให้คณะกรรมการที่ปรึกษา มีส่วนร่วมในการแบ่งเขตดังกล่าว เนื่องจากมาจากองค์ประกอบของคนในพื้นที่

- อาจจะปรับแก้ถ้อยคำใน (๔) ให้เป็นการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาธรรมชาติ เพื่อให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแล

- มีข้อสังเกตตามมาตรา ๗๓ ว่าด้วยเขตผ่อนปรน ดังนี้

๑. มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง กำหนดให้”...ต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการ...” ความหมายของมาตราดังกล่าวจะต้องสมัครเป็นสมาชิกหรือไม่ อย่างไร

๒. การกำหนดเขตในปัจจุบัน กำหนดให้ราษฎรที่มีสิทธิทำกิน คือ ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิม คุณสมบัติจึงไม่ต้องสมาชิกเป็นสมาชิก ดังนั้น หากกำหนดให้เป็นสมาชิกก็อาจจะทำให้ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เดิมสามารถสมัครเข้ามาได้หรือไม่ ดังนั้น ควรเปลี่ยนเป็นคำว่า “ได้เป็นการชั่วคราวโดยได้จัดทำโครงการอนุรักษ์...” และวรรคสอง เปลี่ยนเป็น “โดยจัดทำโครงการ...และต้องปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ..”

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ จัดทำตารางเปรียบเทียบร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับคณะทำงานฯ) ซึ่งได้เพิ่มข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ (ฉบับที่เสนอโดยนายธิตี กนกทวีฐากร) รวมทั้ง นำข้อสังเกตของที่ประชุมมาปรับแก้เพื่อจัดทำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

๒.๓.๑๑ ผลการประชุมคณะทำงาน ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑ วันศุกร์ ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑๖/๒ ชั้น ๑๖ สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

ประธานคณะทำงานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่คณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ วันอังคารที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ตามมติที่ประชุม ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั้น ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ตามมติที่ประชุม ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามตารางเปรียบเทียบในเอกสารประกอบการประชุมแล้ว ดังนี้

ภาค ๑

บทบัญญัติทั่วไป

หมวด ๑

บทนิยาม

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่หมายความรวมถึงที่สงวนหวงห้ามเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเฉพาะในส่วนที่ได้มีการ ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการหวงห้ามที่ดินนั้นแล้ว

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทางน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ ทะเลสาบ เกาะ ที่ชายทะเล ทะเล และน่านน้ำภายใต้อธิปไตยของประเทศด้วย

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา รวมตลอดถึงไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ไม้ไผ่ ปาล์ม หวาย ตลอดจนราก ปุ่ม ตอ เศษปลายและกิ่งของสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่าจะถูกตัดทอน เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือกระทำโดยประการอื่นใด

“ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด ชักลากไม้ในป่าหรือนำไม้ ออกจากป่าด้วยประการใด ๆ

“แปรรูปไม้” หมายความว่า การเลื่อย ผ่า ถาก ขุด เผา อบ บด หรือกระทำด้วยประการอื่นใด แก่ไม้ให้เปลี่ยนรูปหรือขนาดหรือเปลี่ยนแปรสภาพไปจากเดิม เพื่อให้ได้ไม้ตามขนาดหรือสภาพ หรือให้วัสดุธาตุหรือผลพลอยได้จากไม้นั้น

“ไม้แปรรูป” หมายความว่า ไม้ที่ผ่านการเลื่อย ผ่า ถาก ขุด เผา อบ บด หรือกระทำด้วย ประการอื่นใดแก่ไม้ให้เปลี่ยนรูปหรือขนาด หรือเปลี่ยนแปรสภาพไปจากเดิม และหมายความรวมถึงไม้ที่อยู่ในสภาพพรางว่าเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรืออยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างอันไม่ชอบด้วยลักษณะสิ่งปลูกสร้าง ทั้ง ๆ ไป หรือที่ผิด ปกติวิสัย หรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ที่ไม่ชอบด้วยลักษณะของเครื่องใช้ที่ใช้เป็นปกติ ในท้องที่นั้นหรือที่ผิด ปกติวิสัย

ไม้ที่อยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ตามปกติวิสัยและตลอดเวลาที่อยู่ใน สภาพเช่นนั้น รวมทั้งไม้ที่เคยอยู่ในสภาพดังกล่าวและผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าได้เคยมีสภาพเช่นนั้น มาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปีสำหรับไม้อื่นที่มีใช้ไม้สักและสิบปีสำหรับไม้สัก มิให้ถือว่าเป็นไม้แปรรูป

“ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” หมายความว่า สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้ หรือ ที่มีไม้เป็นส่วนประกอบหลัก

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่างๆที่เกิดหรือมีขึ้นในป่า ได้แก่ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจน สิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากไม้ พืชต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากพืช รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง และมูลค้างคาว ดิน หิน กรวด ทราย แร่และน้ำมันและหมายความรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้นด้วย

“นำเคลื่อนที่” หมายความว่า ชักลากหรือทำให้ไม้หรือของป่าเคลื่อนจากที่ไปด้วยประการใด ๆ

“โรงงานแปรรูปไม้” หมายความว่า โรงงานหรือสถานที่ใดซึ่งจัดขึ้นไว้เป็นที่ทำการแปรรูปไม้ รวมถึงบริเวณโรงงานหรือสถานที่นั้น ๆ ด้วย

“โรงค้ำไม้แปรรูป” หมายความว่า สถานที่ที่ค้ำไม้แปรรูป หรือที่มีไม้แปรรูปไว้เพื่อการค้ำ และรวมถึงบริเวณสถานที่นั้น ๆ ด้วย

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดที่โดยปกติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพธรรมชาติ และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อ ไข่ และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย

“สัตว์ป่าสงวน” หมายความว่า สัตว์ป่าหายากที่ควรสงวนและอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญพันธุ์ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

“สัตว์ป่าคุ้มครอง” หมายความว่า สัตว์ป่าที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศในสภาพธรรมชาติที่สมควรให้การคุ้มครองเป็นพิเศษตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

“สัตว์ป่าควบคุม” หมายความว่า สัตว์ป่าที่ได้รับควบคุมตามความตกลงระหว่างประเทศตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“สัตว์ป่าอันตราย” หมายความว่า สัตว์ป่าชนิดที่นำเข้ามาจากต่างประเทศที่มีอันตราย มีพิษ มีโรคระบาดร้ายแรง หรือมีผลคุกคามต่อสัตว์ป่า พืชป่า ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว หรือเป็นพาหะนำโรคหรือแมลงศัตรูพืชเข้ามาในประเทศและจำเป็นต้องห้ามการดำเนินกิจการเกี่ยวกับสัตว์ป่าชนิดนั้นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ล่า” หมายความว่า ฆ่าหรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่อย่างอิสระ และหมายความรวมถึงการเก็บ ดัก จับ ไล่ การต้อน การล่อ หรือการกระทำอย่างอื่นโดยประสงค์เพื่อฆ่าหรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าด้วย

“ซากของสัตว์ป่า” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างของสัตว์ป่าที่ตายแล้ว หรือเนื้อของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะได้ปิ้ง ต้ม รม ย่าง ตากแห้ง หมัก ดอง หรือทำอย่างอื่นเพื่อไม่ให้เน่าเปื่อย และไม่ว่าจะชำแหละแยกออก หรืออยู่ในร่างของสัตว์ป่านั้น และหมายความรวมถึงเขา หนัง กระดุก กะโหลก ฟัน งา ขน นอ ขน เกล็ด เล็บ กระดอง เปลือก เลือด หรือส่วนต่างๆของสัตว์ป่าที่แยกออกจากร่างของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือตายแล้ว

“ผลิตภัณฑ์จากซากของสัตว์ป่า” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากซากของสัตว์ป่าหรือมีส่วนของซากสัตว์ป่าเป็นส่วนประกอบ และหมายความรวมถึงอนุพันธ์หรือสิ่งอื่นใดที่ได้มาจากสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า ที่สามารถตรวจสอบหรือจำแนกได้โดยเอกสารกำกับ หรือบรรจุภัณฑ์ หรือเครื่องหมายหรือฉลาก หรืออื่นๆ ว่าเป็นของสัตว์ชนิดนั้นๆ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“เพาะพันธุ์” หมายความว่า ขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่นำมาเลี้ยงไว้โดยวิธีการผสมพันธุ์ หรือโดยวิธีผสมเทียม การย้ายฝากตัวอ่อน หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้มีจำนวนสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น

“ค้ำ” หมายความว่า ชื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และหมายความรวมถึงมีหรือแสดงไว้เพื่อการค้ำด้วย

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร

“สวนสัตว์” หมายความว่า สถานที่รวบรวมสัตว์ป่าไว้บริการประชาชนทั่วไปเพื่อประโยชน์แก่การพักผ่อนหย่อนใจ การเรียน การศึกษา การค้นคว้าหรือวิจัย และกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า

“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามประมวลกฎหมายนี้

“วนอุทยาน” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นวนอุทยานตามประมวลกฎหมายนี้

“สวนพฤกษศาสตร์” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ตามประมวลกฎหมายนี้

“สวนรุกขชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นสวนรุกขชาติตามประมวลกฎหมายนี้

“เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามประมวลกฎหมายนี้

“เขตห้ามล่าสัตว์ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามประมวลกฎหมายนี้

“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ป่าที่ได้มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประมวลกฎหมายนี้

“สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ตามประมวลกฎหมายนี้

“ป่าชุมชน” หมายความว่า พื้นที่ป่าที่อธิบดีประกาศให้เป็นป่าชุมชนตามประมวลกฎหมายนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวด ๒

คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ

มาตรา ๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คปสช.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

(๕) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้เสนอชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔)

มาตรา ๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลซึ่งทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไล่ออก ให้ออก หรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๕) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

- (๓) คณะกรรมการมีมติให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือ
 หย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลายโดยทุจริต
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ
 โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระด้วยเหตุใดตามวรรคหนึ่ง ให้
 คปสช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่และให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน
 ตำแหน่งที่ว่างโดยให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ
 ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๖ การประชุมของ คปสช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
 กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม คปสช. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รอง
 ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม
 หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ
 ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงที่ชี้ขาด

มาตรา ๗ ให้ คปสช. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาป่าไม้และสัตว์ป่าของ
 ประเทศให้เกิดเอกภาพและดุลยภาพในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ
 เศรษฐกิจ และสังคม

(๒) จัดทำยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทเกี่ยวกับการพัฒนาป่าไม้ของประเทศ ซึ่งต้องสอดคล้องกับ
 นโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติตาม (๑)

(๓) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และเร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตาม
 นโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติตาม (๑) และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตาม (๒)

(๔) ประสานและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติตาม (๑) และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตาม (๒)

(๕) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๖) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจำแนกพื้นที่ป่าไม้ เพื่อการบริหารจัดการในภาพรวมของประเทศ และแนวทางจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ คปสช. มอบหมาย

(๘) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย หรือที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ คปสช.

มาตรา ๗/๑ นโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าตามมาตรา ๗ (๑) และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตามมาตรา ๗ (๒) ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือแผนแม่บทดังกล่าว

ให้ คปสช. จัดให้มีการทบทวนนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตามวรรคหนึ่งทุกห้าปีหรือหากกรณีมีความจำเป็นก็ให้ดำเนินการทบทวนได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์

หมวด ๓

การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ส่วนที่ ๑

ป่า

มาตรา ๘ ป่าอาจจำแนกให้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ หรือป่าประเภทอื่นใดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ป่าฟื้นฟู หรือใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจไว้และโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่ามีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันรักษาป่าเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถางโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่าแห่งนั้น

ส่วนที่ ๒

ไม้

มาตรา ๑๒ ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม้ง ไม้พะยุงเกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ชะยุง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตักแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้อีเฒ่า และไม้เก็ดเขาควายที่ขึ้นอยู่ในป่าเป็นไม้หวงห้าม ส่วนไม้ชนิดอื่นใดในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดไม้หวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาคหลวงโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับไม้หวงห้ามเฉพาะไม้สัก ให้กำหนดตามขนาดและปริมาตรของไม้

(๒) สำหรับไม้หวงห้ามชนิดอื่น ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้

(๓) สำหรับไม้หวงห้ามที่ทำเป็นฟืนหรือไม้เผาถ่าน ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้ ถ้าได้เผาเป็นถ่านแล้ว อัตราค่าภาคหลวงให้เป็นสองเท่าของอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามที่ทำเป็นไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่าน

(๔) สำหรับไม้หวงห้ามหรือถ่านที่เผาจากไม้หวงห้ามที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่นนอกจากเป็นลูกบาศก์เมตร จะกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ใน (๑) (๒) หรือ (๓) ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในราชอาณาจักร โดยเฉลี่ยจากราคาของไม้หวงห้ามหรือของถ่านที่เผาจากไม้หวงห้าม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕ เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายทำไม้หวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๖ ผู้ใดนำไม้เคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย ภายหลังจากที่

(๑) นำไม้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(๒) นำไม้ที่ทำโดยไม่ต้องรับอนุญาตออก ไปถึงด่านป่าไม้ด่านแรกแล้ว

(๓) นำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(๔) นำไม้ที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ไปจากที่ที่ไม้นั้นอยู่

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ผู้ใดนำไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้มาแล้วกว่าสิบปีสำหรับไม้สักที่เป็นไม้หวงห้าม และกว่าห้าปีสำหรับไม้หวงห้ามอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและพ้นจากสภาพดังกล่าวมาแล้วเคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้ นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านป่าไม้และกำหนดเขตของด่านนั้น ๆ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๙ ผู้ใดนำไม้เข้าเขตด่านป่าไม้ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้นโดยแสดงใบเบิกทางกำกับไม้หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่นำมานั้น แล้วแต่กรณี ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำไม้นั้นไปได้

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ใดให้เป็นเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ห้ามมิให้ผู้ใดแปรรูปไม้ ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป มีไม้หวงห้ามแปรรูปไว้ในครอบครองเป็นจำนวนเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมีได้แปรรูปโดยไม่มีรอยตรา
ค่าภาคหลวง หรือรอยตรารัฐบาลขาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๒๓ ตราประทับไม้ของรัฐบาลที่ใช้ประทับเพื่อความหมายใด จะให้มีลักษณะอย่างไร ให้
เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓ ของป่า

มาตรา ๒๔ ของป่าชนิดใดในป่าจะให้ป็นของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖ ผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้าม หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามใน
ป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องเสียค่าภาคหลวง กับทั้งต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดใน
กฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้ามเกินปริมาณที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติตาม
ข้อกำหนดในกฎกระทรวงและในการอนุญาต

มาตรา ๒๘ เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณี
พิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายเก็บหาของป่าหวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง
หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๒๙ ผู้ใดนำของป่าเคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย
ภายหลังที่

(๑) นำของป่าที่ได้รับใบอนุญาตให้เก็บออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุ
ไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(๒) นำของป่าเข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(๓) นำของป่าที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ไปจากที่ที่ของป่านั้นอยู่

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ผู้ได้นำของป่าเข้าเขตด่านป่าไม้ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้น โดยแสดงใบเบิกทางกำกับของป่าที่นำมานั้น ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ตรวจสอบและอนุญาตให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำของป่านั้นไปได้

ส่วนที่ ๔

ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้

มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่เป็นเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกำหนดชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามซึ่งผู้ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าที่จะต้องขออนุญาต

มาตรา ๓๒ ภายในเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามที่มีชนิดไม้ ขนาด หรือปริมาณเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๕

สัตว์ป่า

(๑) การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา ๓๓ ตัดออก

มาตรา ๓๔ ให้กำหนดประเภทสัตว์ป่าเพื่อการสงวนและคุ้มครอง ดังนี้

(๑) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าสงวนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

(๒) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดใดจะให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ ให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

(๓) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าควบคุมให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี

(๔) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าอันตรายให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี

การกำหนดสัตว์ป่าตามมาตรา ๓๔ นี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๓๕ ตัดออก

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า ส่งออก นำผ่าน มีไว้ในครอบครอง เพาะพันธุ์ ค้า หรือนำเคลื่อนที่ภายในประเทศซึ่งสัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าอันตราย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าอันตรายจะต้องไม่ปล่อยสัตว์ป่าอันตรายนั้นเป็นอิสระหรือทิ้งให้เป็นปัญหากับระบบนิเวศ โดยให้นำส่งหรือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในหกสิบวันนับแต่ประกาศของรัฐมนตรีกำหนดสัตว์ป่าอันตรายใช้บังคับเพื่อรับสัตว์ป่าอันตรายไว้และจัดการต่อไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

(๒) การคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้ใดล่าหรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

มาตรา ๓๘ ผู้ใดล่าสัตว์ป่าที่เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หากการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตราย หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินของตนหรือของผู้อื่นมิให้เสียหายอันเกิดจากสัตว์ป่านั้น ผู้นั้นไม่มีความผิด

ผู้กระทำความผิดหนึ่งต้องแจ้งเหตุที่ได้ล่าสัตว์ป่าไปแล้วนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ทราบโดยพลัน เพื่อดำเนินการแก่สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่ถูกล่านั้นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวน

การเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครองจะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ความในวรรคหนึ่งและสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกก็แอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอาหารรังนกก็แอ่น แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคสอง และการชำระเงินค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

(๓) การครอบครองสัตว์ป่า

มาตรา ๔๐ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ หน่วยงานของรัฐ และโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุม หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ - ๔๕ ตัดออก

(๔) การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือนำเคลื่อนที่

มาตรา ๔๖ ผู้ใดนำเข้า หรือส่งออก หรือพยายามนำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำได้ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยหน่วยงานของรัฐและโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ
- (๒) การนำเข้าเพื่อประโยชน์แก่กิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือกิจการสวนสัตว์ หรือเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วส่งออกไป
- (๓) เพื่อการคุ้มครอง รักษา ช่วยเหลือสัตว์ป่า
- (๔) เพื่อการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ
- (๕) การส่งออกเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วนำเข้ากลับประเทศ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และแบบของใบอนุญาตหรือใบรับรอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ ผู้ใดนำเข้า หรือส่งออก หรือพยายามนำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาต การรับรอง และแบบของใบอนุญาต หรือใบรับรอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านตรวจสัตว์ป่าและกำหนดเขตของด่านโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๘/๑ ผู้ได้นำสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการนำเข้า ส่งออก ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่าต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่า โดยแสดงใบอนุญาตให้นำเข้า หรือให้ส่งออก แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตแล้วจึงนำเคลื่อนที่ต่อไปได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้ง การอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) การเพาะพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๙ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตาม มาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และการดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) การค้าสัตว์ป่า

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว

มาตรา ๕๑ ผู้ใดค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง สัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด จะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๒ - ๕๓ ตัดออก

(๗) สวนสัตว์

มาตรา ๕๔ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่สวนสัตว์ที่จัดตั้งตามกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐแต่ต้องแจ้งการจัดตั้งสวนสัตว์ต่ออธิบดี และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องแจ้งบัญชีรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนสัตว์ป่า หรือซากสัตว์ป่าที่มีไว้ในครอบครอง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการได้มาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบก่อนเปิดดำเนินการ

ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งบัญชีสัตว์ป่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม หรือสัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในครอบครองเพิ่มจำนวนขึ้นหรือลดจำนวนลง ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม หรือสัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของตนอยู่หรือแสดงไว้ภายในบริเวณสวนสัตว์ที่จัดตั้งขึ้น หากมีสถานที่อื่น ที่เป็นที่พักหรือเลี้ยงดูสัตว์ป่า ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายการเพิ่มเติมทำใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๕๖ ต่อดอก

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการสวนสัตว์ ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีทราบล่วงหน้าก่อนวันเลิกกิจการ และให้ดำเนินการจำหน่ายสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่มีอยู่ในครอบครองให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์รายอื่น หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตาม มาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง สัตว์ป่าควบคุม หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวให้แก่ผู้ดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือหากประสงค์จะดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุม ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๔๙ หรือหากประสงค์จะครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๓๒ (๒) วรรคสอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ให้ยื่นขออนุญาตตามมาตรา 41 ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งบอกเลิกกิจการสวนสัตว์ต่ออธิบดี หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่คงเหลืออยู่ตกเป็นของแผ่นดินและให้ส่งมอบให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

ใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ให้สิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเลิกกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๔

ป่าอนุรักษ์

ส่วนที่ ๑

อุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๕๘ เมื่อปรากฏว่าบริเวณที่ดินแห่งใดมีความสวยงามตามธรรมชาติหรือมีสภาพธรรมชาติที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติและนันทนาการของประชาชน ให้กรม

อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐนั้นต้องให้ความยินยอมด้วย

มาตรา ๕๙ การขยายเขตอุทยานแห่งชาติหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

มาตรา ๖๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๖๐/๑ เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดเป็นอุทยานแห่งชาติหรือมีการขยาย หรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ให้จัดทำและบันทึกไว้ในระบบ ภูมิสารสนเทศ หรือวิธีการอื่นตามที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ให้ถือตามที่ระบุไว้ในแนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖๑ ให้มีคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดินเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ ด้านอุทยานแห่งชาติ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ด้านกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๖๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๖๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อน

ความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ

โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๖๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๖ ตัดออก

มาตรา ๖๗ ตัดออก

มาตรา ๖๘ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๒) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งต้นน้ำ ในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๔) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการ ออกกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ อุทยานแห่งชาติ

(๕) มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่ง อย่างใดตามที่คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมอบหมาย

(๖) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี คปสช. หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ ให้มี คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาตินั้น ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสามคนโดยการเสนอแนะของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ซึ่งต้องมี ตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นที่ด้วย โดยให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเป็น กรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาตินั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับแก่การประชุม ของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๑ ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้า อุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการให้ความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ

(๒) การกำหนดเขตต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ

(๓) การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขต ผ่อนปรน

(๔) การจัดให้อุทยานแห่งชาติเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) การประสานงานกับสถานศึกษาในท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(๖) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการคุ้มครอง ดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเดิม

(๗) เรื่องอื่นๆ ตามที่อธิบดีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๗๒ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุงและบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติให้อธิปไตยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดหรือเปลี่ยนแปลงให้พื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งเป็นเขตหวงห้าม เขตบริการ หรือเขตผ่อนปรน หรือไม่ ก็ได้ และให้มีแผนที่แสดงบริเวณเขตนั้นและจัดทำแนวเขต ป้าย เครื่องหมายเพื่อแสดงเขตนั้นให้เห็นได้ง่าย

ให้บรรดาเขตบริการที่มีอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามระเบียบที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติก่อนประมวลกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ ยังคงเป็นเขตบริการตามประมวลกฎหมายนี้ต่อไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการประกาศตามความในวรรคหนึ่งใช้บังคับ

มาตรา ๗๓ บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรน ให้คงอยู่อาศัยและทำประโยชน์ตามความจำเป็นได้เป็นการชั่วคราวโดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ และต้องปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ติดต่อกับเขตผ่อนปรน อาจได้รับการผ่อนผันให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดอย่างยั่งยืน โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ผู้ได้รับการผ่อนผันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือเป็นการเฉพาะตัวของผู้นั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้ผู้นั้นหมดสิทธิได้รับการผ่อนผันหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือให้ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติแล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๔ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติในเขตผ่อนปรนต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมคุ้มครอง ดูแล รักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และไม่เป็นการชักนำบุคคลภายนอกอุทยานแห่งชาติเข้ามาอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ หรือเพื่อการค้า หรือแสวงหากำไร และต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และการกำหนดรายละเอียดของโครงการ ให้เป็นไปตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๗๕ ผู้ใดเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี และปฏิบัติตามประกาศของทางราชการ

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ

(๑) กระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามประมวลกฎหมายนี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้ประโยชน์

(๒) ยึดถือ หรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง ขุด หรือทำลายโดยใช้เครื่องจักรกลใด ๆ เผาป่า หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิมในอุทยานแห่งชาติ

(๓) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น หรือเหือดแห้ง

(๔) ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก

(๕) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงและทำให้เกิดเพลิงไหม้

การกระทำตามวรรคหนึ่งนอกเขตอุทยานแห่งชาติ หากผลของการกระทำเกิดขึ้นในเขตอุทยานแห่งชาติให้ถือว่าเจตนากระทำในเขตอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๗๗ ผู้ใดจะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในเขตอุทยานแห่งชาติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ

(๑) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้

(๒) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น

(๓) ปลูกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชเกษตรกรรม พืชไร่ พันธุ์ไม้ต่างประเทศ

(๔) จับ ล่า เก็บ นำสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่า

(๕) ขุด เก็บด้วยแรงคน นำออกไปหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ แก่ดิน หิน กรวด หวาย แร่ ปิโตรเลียม

(๖) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ

(๗) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(๘) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์

(๙) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น

(๑๐) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น

- (๑๑) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
- (๑๒) นำหรือปล่อยปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า หรือสัตว์พาหนะเข้าไป
- (๑๓) เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์
- (๑๔) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป
- (๑๕) นำเข้าไปหรือใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ยาเบื่อ วัตถุอันตราย หรือสารพิษอย่างอื่นซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต

มาตรา ๗๘ ตัดออก

มาตรา ๗๙ บทบัญญัติในมาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) มีความจำเป็นเร่งด่วนฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสาธารณชนชาติ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีเพื่อทราบโดยมิชักช้า

(๒) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษาวิจัยทางวิชา การหรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนจรหรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๘๐ ในเขตหวงห้าม ห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิมโดยเด็ดขาด และการอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๗๗ ในเขตหวงห้าม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้ เฉพาะในกรณีที่เป็นการศึกษาวิจัย การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ หรือเป็นกรณีการท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติอย่างใกล้ชิด โดยให้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือเกิดความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ

การอนุญาตและการควบคุมดูแลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๘๑ การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๗๗ ในอุทยานแห่งชาติหรือในเขตบริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ และอนุญาตได้เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ
- (๒) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่ออุทยานแห่งชาติ

(๓) การให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวเฉพาะในเขตบริการ และการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๗๗ (๑๓)

(๔) การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

(๕) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้บางชนิด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๘๒ การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๗๗ ในเขตผ่อนปรน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ และอนุญาตได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ

(๒) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่ออุทยานแห่งชาติ

(๓) การให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๗๗ (๑๓) เฉพาะในเขตผ่อนปรนที่จัดระเบียบและเงื่อนไขการอยู่อาศัยของชุมชนตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว

(๔) การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

(๕) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้บางชนิดของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นเป็นฤดูหรือเป็นคราวๆไป

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๘๓ ตัดออก

มาตรา ๘๔ หากผู้ได้รับอนุญาตดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และ ~~มาตรา ๘๓~~ ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ ผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้กระทำให้ต้องทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือค่าฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบ โดยให้บังคับเอาหลักประกันที่ได้ให้ไว้ก่อน

การประเมินความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเห็นชอบดำเนินการและให้ประเมินโดยใช้หลักวิชาการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

มาตรา ๘๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก การให้คำแนะนำ การจัดระบบการเตือนภัยตาม

สมควร การติดป้ายประกาศ การให้ความรู้ความเข้าใจ และการเรียนการสอนด้านอุทยานแห่งชาติแก่ประชาชน รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติตามความเหมาะสมและจำเป็น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘๖ ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงินเป็นค่าบริการเนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ หรือให้บุคคลใดชำระเงินเป็นค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือพักอาศัยอยู่ในอุทยานแห่งชาติ อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจวางระเบียบและกำหนดอัตราเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือค่าตอบแทนดังกล่าว

เงินที่เรียกเก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินที่มีผู้บริจาค เงินค่าปรับที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเปรียบเทียบ เงินค่าปรับตามคำพิพากษาจากผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายนี้ และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน โดยให้แบ่งเงินค่าบริการสำหรับบุคคลเข้าไปในอุทยานแห่งชาติไม่เกินร้อยละสิบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนที่เหลือให้นำส่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เก็บรักษาไว้เป็นเงินรายได้อุทยานแห่งชาติ และให้นำไปใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) คุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุง ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการทำลาย รื้อถอน ย้ายสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ที่มีผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๙๓ และการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ

(๒) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ

(๔) เป็นสวัสดิการหรือเงินช่วยเหลือให้แก่เจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครที่ได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครอง ดูแล รักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๕) การซื้อหรือจ้างเพื่อให้ได้สิ่งจำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้ การทัศนจร การพักอาศัยของนักทัศนจร

(๖) การฝึกอบรม การดูงาน การศึกษาของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๗) เป็นเงินช่วยเหลือสงเคราะห์แก่นักท่องเที่ยวที่ประสบภัยจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๘) ค่าใช้จ่ายใด ๆ ภายในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ที่มีได้กำหนดใน (๑) - (๗) ทั้งนี้ตามที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว

การจัดเก็บ การรักษา การใช้จ่าย และการนำส่งเงินรายได้อุทยานแห่งชาติตามมาตรา นี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๘๗ นำไปเขียนรวมกับมาตรา ๘๖

ส่วนที่ ๒

วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ

มาตรา ๘๘ บริเวณที่ดินแห่งใดมีสภาพธรรมชาติสวยงามแปลกตาเป็นที่น่าสนใจแต่มีบริเวณพื้นที่หรือจุดชมธรรมชาติไม่กว้างใหญ่นักและสมควรให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ หรือเป็นแหล่งนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม หรือกรณีบริเวณที่ดินแห่งใดมีความเหมาะสมที่เตรียมการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา ๕๘ และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะเข้าไปคุ้มครองสภาพธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินแห่งนั้นเป็น “วนอุทยาน” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นวนอุทยานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ

การขยายเขตหรือเพิกถอนวนอุทยานไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำโดยประกาศรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๘๘/๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริเวณที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพรรณไม้ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นหรือจากต่างประเทศ โดยมีการจัดแยกพรรณไม้ออกเป็นหมวดหมู่ตามหลักวิทยาศาสตร์หรือตามหลักอนุกรมวิธานเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินนั้นเป็น “สวนพฤกษศาสตร์” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ

การขยายเขตหรือเพิกถอนสวนพฤกษศาสตร์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำโดยประกาศ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไป แนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๘๘/๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริเวณที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการรวบรวม พรรณไม้โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจ หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อการ พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนและได้รับความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินนั้นเป็น “สวนรุกขชาติ” โดยให้มีแผนที่แสดง แนวเขตแนบท้าย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นสวนรุกขชาติตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิ ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ

การขยายเขตหรือเพิกถอนสวนรุกขชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำโดยประกาศรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้าย ประกาศด้วย

มาตรา ๘๙ การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ในเขตวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกข ชาติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายตามสภาพธรรมชาติของ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ และอนุญาตได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เกิดความเสียหายต่อวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

(๒) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือ สวนรุกขชาติ

(๓) การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินกิจการ ใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์

(๔) การถ่ายทำภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

(๕) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้บางชนิด

หากการดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ผู้กระทำต้องทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดังเดิมหรือจ่ายค่าชดเชย ความเสียหายในสภาพธรรมชาติ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๕๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับกรณีของวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๙๑ เมื่อปรากฏว่าบริเวณที่ดินแห่งใดมีสภาพธรรมชาติสมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย หรือแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติของประชาชนให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวด้วย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของรัฐนั้นต้องให้ความยินยอมด้วย

มาตรา ๙๒ การขยายเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวด้วย

มาตรา ๙๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๔ เขียนรวมเป็นมาตรา ๙๒

มาตรา ๙๔ เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือมีการขยาย หรือเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ให้จัดทำและบันทึกไว้ในระบบภูมิสารสนเทศหรือวิธีการอื่นตามที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้ถือตามที่ระบุไว้ในแนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๙๕ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมศุลกากร เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านสัตว์ป่าด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ด้านกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่ง

มาตรา ๙๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๙๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่

คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึง

เก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๙๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐๐ เขียนไว้ในวรรคท้ายของมาตรา ๙๙

มาตรา ๑๐๑ ตัดออก

มาตรา ๑๐๒ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่ามีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่ามอบหมาย

มาตรา ๑๐๓ คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่ามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า การขยายหรือเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(๒) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งต้นน้ำ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๔) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

(๕) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี คุปสช. หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๐๔ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้น ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสามคนโดยการเสนอแนะของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งต้องมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นที่ด้วย โดยให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์

สัตว์ป่าเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๖ ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และรวมทั้งการให้ความเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการคุ้มครอง ดูแล รักษา พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๒) การกำหนดเขตต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๓) การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตผ่อนปรน

(๔) การจัดให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) การประสานงานกับสถานศึกษาในท้องที่เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(๖) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการคุ้มครอง ดูแล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเดิม

(๗) เรื่องอื่นตามที่อธิบดี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๐๗ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุงและบริหารจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงให้พื้นที่บางส่วนของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแต่ละแห่งเป็นเขตหวงห้าม เขตศึกษาธรรมชาติ หรือเขตผ่อนปรน หรือไม่ก็ได้ และให้มีแผนที่แสดงรายละเอียดบริเวณเขตนั้นและจัดทำแนวเขต ป้าย เครื่องหมายเพื่อแสดงเขตนั้นให้เห็นได้ง่าย

มาตรา ๑๐๘ บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนให้คงอยู่อาศัยและทำประโยชน์ตามความจำเป็นได้เป็นการชั่วคราว โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้และต้องปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ติดต่อกับเขตผ่อนปรนอาจได้รับการผ่อนผันให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดอย่างยั่งยืน โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ผู้ได้รับการผ่อนผันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้ถือเป็นการเฉพาะตัวของผู้นั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้ผู้นั้นหมดสิทธิได้รับการผ่อนผันหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือให้ออกจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐๙ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในเขตผ่อนปรนต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมคุ้มครอง ดูแล รักษา อนุรักษ์ ป่าฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและไม่เป็นการชักนำบุคคลภายนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข้ามาอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเพื่อการค้าหรือแสวงหากำไร และต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และการกำหนดรายละเอียดของโครงการ ให้เป็นไปตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมายและปฏิบัติตามประกาศของทางราชการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๑ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๑) กระทำให้หลักเขต ป้ายหรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้ประโยชน์

(๒) ยึดถือ ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๓) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น หรือเหือดแห้ง

(๔) ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก

(๕) ทั้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงและทำให้เกิดเพลิงไหม้

การกระทำตามวรรคหนึ่งนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หากผลของการกระทำเกิดขึ้นในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้ถือว่าเป็นการกระทำในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดจะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ

- (๑) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้
- (๒) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
- (๓) ปลูกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชเกษตรกรรม พืชไร่ พันธุ์ไม้ต่างประเทศ
- (๔) จับ ล่า เก็บ นำสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่า
- (๕) ชุด เก็บด้วยแรงคน นำออกไปหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ แก่ดิน หิน กรวด หวาย แร่ ปิโตรเลียม
- (๖) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ
- (๗) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง
- (๘) ส่งเสียงอื้ออึงหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์
- (๙) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
- (๑๐) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
- (๑๑) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น
- (๑๒) นำหรือปล่อยปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า หรือสัตว์พาหนะเข้าไป
- (๑๓) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์
- (๑๔) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป
- (๑๕) นำเข้าไปหรือใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ยาเบื่อ วัตถุอันตราย หรือสารพิษอย่างอื่นซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต

มาตรา ๑๑๓ ตัดออก

มาตรา ๑๑๔ บทบัญญัติในมาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ และมาตรา ๑๑๒ มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) มีความจำเป็นเร่งด่วนฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีเพื่อทราบโดยมิชักช้า

(๒) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือการศึกษาวิจัยทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติหรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๕ ในเขตหวงห้าม ห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิมโดยเด็ดขาด และการอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๑๑๒ ในเขตหวงห้ามให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็นการศึกษา การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเป็นกรณีการศึกษาธรรมชาติที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอย่างใกล้ชิด โดยให้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือเกิดความเสียหายแก่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

การอนุญาตและการควบคุมดูแลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๖ การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๑๑๒ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือในเขตศึกษาธรรมชาติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอนุญาตได้เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ
  - (๒) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
  - (๓) การให้บริการเกี่ยวกับการนำเที่ยว
  - (๔) การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ
  - (๕) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้บางชนิด
- หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง รวมถึงการกำหนดหลักประกัน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๗ การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๑๑๒ ในเขตผ่อนปรนให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอนุญาตได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- (๒) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- (๓) การให้บริการนำเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๑๑๒ (๑๓) เฉพาะในเขตผ่อนปรนที่จัดระเบียบและเงื่อนไขการอยู่อาศัยของชุมชนตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว

(๔) การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

(๕) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้บางชนิดของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นเป็นฤดูหรือเป็นคราว ๆ ไป

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง รวมถึงการกำหนดหลักประกัน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๘ หากผู้ได้รับอนุญาตดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้กระทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือค่าฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบ โดยให้บังคับเท่ากับหลักประกันที่ได้ให้ไว้ก่อน

การประเมินความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าเห็นชอบดำเนินการและให้ประเมินโดยใช้หลักวิชาการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

มาตรา ๑๑๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก การให้คำแนะนำ การจัดระบบการเตือนภัยตามสมควร การติดป้ายประกาศ การให้ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการตามมาตรานี้หรือไม่ก็ได้ตามสมควร

มาตรา ๑๒๐ ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงินเป็นค่าบริการเนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือให้บุคคลใดชำระเงินเป็นค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการ หรือพักอาศัยในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนดังกล่าว

เงินที่เรียกเก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินที่มีผู้บริจาค เงินค่าปรับที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายนี้ และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และ ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน โดยให้แบ่งเงินค่าบริการสำหรับบุคคลเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่เกินร้อยละสิบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนที่เหลือให้นำส่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เก็บรักษาไว้เป็นเงินรายได้บำรุงรักษาสัตว์ป่าและให้นำไปใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) คຸ້ມครอง ดูแล รักษา บำรุง พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งค่าใช้จ่ายเพื่อขยาย ทำลาย รื้อถอน ย้ายสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ ที่มีผู้กระทำความผิดและการปลูกไม้พื้นฟู

(๒) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่า

(๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า และคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๔) เป็นสวัสดิการหรือเงินช่วยเหลือให้แก่เจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครที่ได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในการคຸ້ມครอง ดูแล รักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่า

(๕) การซื้อหรือจ้างเพื่อให้ได้สิ่งจำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้ การศึกษาธรรมชาติของประชาชน

(๖) การฝึกอบรม การดูงาน การศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสัตว์ป่าเท่าที่จำเป็น

มาตรา ๑๒๑ เขียนรวมกับมาตรา ๒๐ แล้ว

ส่วนที่ ๔

เขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๑๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าในบริเวณวัดหรือในบริเวณสถานที่ที่ประชาชนใช้เป็นที่พักหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

มาตรา ๑๒๓ บริเวณหรือที่ดินดังต่อไปนี้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าจะกำหนดให้เป็นเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้

(๑) สถานที่ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใด เป็นแหล่งอาศัยหรือแหล่งหากินของสัตว์ป่าสมควรสงวนไว้ให้เป็นแหล่งคຸ້ມครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติหรือเป็นแหล่งนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม หรือ

(๒) ที่ดินที่มีความเหมาะสมและเตรียมการจะกำหนดให้เป็นเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่าและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะเข้าไปคຸ້ມครองสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความเสียหาย

ประกาศกำหนดเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่าของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งหรือการเพิกถอนเขตคຸ້ມครองพันธุ์สัตว์ป่า ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีแผนที่แสดงแนวเขตและรายละเอียดภูมิ

ประเทศนั้นแนบท้ายด้วยโดยมีข้อมูลแสดงพิกัดตำแหน่งแนวเขตที่ชัดเจนบันทึกไว้ในระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศหรือวิธีการอย่างอื่นที่เหมาะสมตามมาตรฐานสากลโดยแสดงประกอบในแผนที่ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขต ให้ถือแนวเขตที่ปรากฏตามแผนที่แนบท้ายประกาศเป็นสำคัญ

ประกาศกำหนดเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตาม (๒) ให้มีผลใช้บังคับจนกว่าจะมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินเป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตามประมวลกฎหมายนี้ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ต่ออายุได้ไม่เกินสองครั้งครั้งละไม่เกินห้าปี หากครบกำหนดดังกล่าวแล้วไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินเป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ให้เขตคุ้มครองสัตว์ป่าดังกล่าวเป็นเขตคุ้มครองสัตว์ป่าตาม (๑)

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตาม (๒) นั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้มีบุคคลใดถือกรรมสิทธิ์หรือมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๒๔ เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใด ตามมาตรา ๑๒๓ (๑) แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

- (๑) ล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทนั้น
- (๒) เก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าตาม (๑)
- (๓) ยึดถือครอบครองที่ดินหรือตัด โคน ผ่ากลาง เผา ทำลาย ต้นไม้หรือพฤษชาติอื่นหรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพ ชุด เก็บ ซึ่งแร่ ดิน หิน กรวด ทราย ลูกรัง ของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ หรือเลี้ยงสัตว์ หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้นหรือเหือดแห้ง เป็นพิษหรือ เป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า

มาตรา ๑๒๕ การกระทำการใด ๆ ในเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตได้ เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายตามสภาพธรรมชาติของเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า และอนุญาตได้ เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า
- (๒) การนำเที่ยวและการศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า
- (๓) การถ่ายทำภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ
- (๔) การเก็บของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติชนิดที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้

หากการดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่ง มีความจำเป็นต้องทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ผู้กระทำได้ต้องทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายในสภาพธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๒๖ ในเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา ๑๒๓ (๒) ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๙๑ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๑ มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม

หมวด ๕

ป่าเศรษฐกิจ

ส่วนที่ ๑

ป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา ๑๒๗ เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินในเขตป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกเป็นกฎกระทรวง ซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ต้องเป็นที่ดินที่มีได้มีบุคคลใดมีหรือถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือตามกฎหมายโดยเฉพาะ

มาตรา ๑๒๘ การขยายหรือเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยออกเป็นกฎกระทรวง และในกรณีที่มีใช้เป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด ให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๑๒๙ เมื่อกฎกระทรวงกำหนดบริเวณที่ดินในเขตป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติมีผลใช้บังคับแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแนวเขต หรือช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติและเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๓๐ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านที่ดินและการป่าไม้ จำนวนไม่เกินหกคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมป่าไม้ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๓๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๓๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๓๔ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓๕ นำไปรวมกับมาตรา ๑๓๔

มาตรา ๑๓๖ ตัดออก

มาตรา ๑๓๗ คณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดที่ดินในป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และการขยายหรือเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ
- (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) กำหนดมาตรการเพื่อการคุ้มครอง ดูแล และรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
- (๔) กำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการปลูกป่า
- (๕) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับการป่าไม้
- (๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๓๘ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย ในที่ดิน กั้นสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสีย แก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓๙ อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตให้ บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้คราวละไม่เกินสามสิบปี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔๐ ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพเป็นไร่ร้างเก่าหรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลยหรือมีแต่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นตามธรรมชาติ ทั้งนี้ โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวน แห่งชาติบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

ในเขตป่าเสื่อมโทรมตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่ง บุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดใน การอนุญาต แต่กรณีที่จะอนุญาตให้เกินสองพันไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔๑ ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณประโยชน์ หรือเมื่อ ปรากฏว่าได้มีการอนุญาตไปโดยมิชอบ หรือมีการฝ่าฝืนต่อเงื่อนไขในการอนุญาตหรือเป็นการกระทบต่อ

ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่ป่าไม้ในสาระสำคัญ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตรายหนึ่งรายใด ทั้งหมดหรือบางส่วนได้

ในกรณีมิใช่เป็นความผิดของผู้ถูกสั่งเพิกถอนการอนุญาต ให้จ่ายค่าทดแทนด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรมแก่ผู้ถูกสั่งเพิกถอนการอนุญาตนั้น

ส่วนที่ ๒

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา ๑๔๒ เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้คงสภาพธรรมชาติและมิสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นพื้นที่ซึ่งมิได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า หรือมิได้อยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดที่มีใช้หน่วยงานของรัฐ

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดมาตรการคุ้มครอง และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๑๔๓ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านประมง ด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลรวมอยู่ด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๔๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๔๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๔๖ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๔๗ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔๘ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การขยายหรือเพิกถอนพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๒) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๓) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมอบหมาย

(๕) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี คปสช. หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔๙ ในเขตคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ห้ามดำเนินกิจการใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ประเภทของกิจการ การขออนุญาต การอนุญาต และการควบคุม ดูแลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๓

สวนป่า

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดประสงค์ที่จะทำสวนป่าสามารถนำที่ดินไปขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าต่อ นายทะเบียนสวนป่า อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายสำหรับท้องที่กรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับท้องที่จังหวัดอื่น โดยที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าจะต้องเป็นที่ดินประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๒) ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๓) ที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตให้บุคคลเข้าไปทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นในเขตป่า

สงวนแห่งชาติ

(๔) ที่ดินที่มีใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าตามมาตรา ๙ เฉพาะเพื่อการทำสวนป่า

(๕) ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าอยู่แล้วโดยทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

การรับขึ้นทะเบียนสวนป่าและการออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๕๑ ผู้ทำสวนป่าจะต้องจัดให้มีตราที่ใช้เป็นเครื่องหมายแสดงการเป็นเจ้าของไม้ที่ได้จากการทำสวนป่าโดยการตี ตอก หรือประทับที่ไม้ซึ่งผู้ทำสวนป่าได้มาจากการทำสวนป่า

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนตรา การรับรองตรา ตลอดจนวิธีตี ตอก หรือประทับ ให้อธิบดีเป็นผู้กำหนด

มาตรา ๑๕๒ ในการทำไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ผู้ทำสวนป่าอาจตัดหรือโค่นไม้ แปรรูปไม้ ค่าไม้ มีไม้ไว้ในครอบครอง และนำไม้เคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ได้โดยไม่ต้องของอนุญาต เว้นแต่การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๕๓ บรรดาไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่าให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง ค่าบำรุงป่า และค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๕๔ การเก็บหา ค่า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่าเฉพาะถ่านไม้ เปลือกไม้ ยางไม้ หน่อไม้ หวาย ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง กล้วยไม้ และเห็ดในสวนป่า ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า

มาตรา ๑๕๕ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจกำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษี เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ทำสวนป่า เพื่อจูงใจให้มีการทำสวนป่ามากขึ้นตามนโยบายของรัฐ หรือ คปสช.

ส่วนที่ ๔

ป่าชุมชน

มาตรา ๑๕๖ พื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นป่าชุมชนต้องเป็นพื้นที่ป่าที่ไม่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ หรือไม่ เป็นพื้นที่ป่าที่มีการสงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ

มาตรา ๑๕๗ ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ
- (๒) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน
- (๓) การส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติในป่า
- (๔) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์และสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

มาตรา ๑๕๘ ชุมชนใดประสงค์ที่จะจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าที่อยู่ใกล้เคียง ให้บุคคลซึ่งมีอายุ ตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นนั้นและอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้ จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เข้าชื่อรวมกันยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

คำขอยังน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน

(๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน และผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน

(๓) ความเป็นมาของชุมชน สภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนพร้อมทั้งแผนที่โดยสังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ

(๔) แผนจัดการป่าชุมชน โดยแสดงถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา หรือการควบคุมสภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน และวิธีดำเนินการ

ในพื้นที่ป่าชุมชนจะต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้สอยให้สอดคล้องกับความยั่งยืนและวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน และการยุบเลิกป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๕๙ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบสภาพป่าร่วมกับผู้แทนของผู้ขอภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ แล้วรายงานผลต่ออธิบดี

การตรวจสอบและรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๖๐ เมื่ออธิบดีได้รับรายงานผลการตรวจสอบและพิจารณาเห็นชอบด้วย ให้อธิบดีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดพื้นที่ป่าดังกล่าวให้เป็นป่าชุมชนโดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชนแนบท้ายประกาศด้วย

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นชอบให้กำหนดพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วน ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอทราบ และผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้ง ให้รัฐมนตรีพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๑๖๑ เมื่อได้ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้มีรายชื่ออยู่ในบัญชีที่แนบคำขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน

มาตรา ๑๖๒ สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน และแผนการจัดการป่าชุมชน

(๒) ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีมติจำนวนสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

มาตรา ๑๖๓ ให้สมาชิกป่าชุมชนเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศจัดตั้งป่าชุมชน

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง คุณสมบัติ จำนวนกรรมการ และการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖๔ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น
- (๒) ควบคุมดูแล ป้องกัน ปลูกและบำรุงรักษาป่าชุมชน รวมทั้งดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้คงสภาพและใช้ประโยชน์ได้ต่อไป
- (๓) ทำแนวกันไฟรอบป่าชุมชน
- (๔) ทำความสะอาดป่าชุมชนเพื่อป้องกันไฟ
- (๕) ตัดแต่งกิ่งไม้ และอนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านนำกิ่งไม้ เศษไม้ หรือปลายไม้จากการตัดแต่งไปใช้ประโยชน์ได้

(๖) ทำไม้ที่ถูกภัยธรรมชาติล้มลงแล้ว หรือยืนต้นตายตามธรรมชาติ หรืออนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านทำไม้ดังกล่าว เพื่อใช้สอยในครัวเรือนตามความจำเป็นหรือใช้ในกิจการสาธารณะ

(๗) ควบคุมดูแลมิให้มีการฝ่าฝืนระเบียบการทำไม้ และเก็บหาของป่า

(๘) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนในกรณีมีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามบทบัญญัติในส่วนนี้

มาตรา ๑๖๕ ห้ามมิให้บุคคลใดเข้ายึดถือครอบครองหรืออยู่อาศัยในที่ดินในเขตป่าชุมชน

มาตรา ๑๖๖ สมาชิกป่าชุมชนอาจเก็บหาของป่า เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์ซึ่งมิใช่สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ปลูกพืชหรือใช้ประโยชน์อื่นในป่าชุมชนนั้นได้ตามสมควรเพื่อการยังชีพหรือใช้สอยในครัวเรือนแห่งตน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๖๗ การทำไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนปลูกขึ้นในบริเวณเพื่อการใช้สอยให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือใช้ในกิจการสาธารณะภายในชุมชนนั้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๖๘ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วน ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ป่าชุมชนได้รับความเสียหายมาก และคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นอีกต่อไป

(๒) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้และเป็นเหตุให้ป่าชุมชนนั้นเสียหาย

ในกรณีที่มีใช้เป็นการเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลง ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายประกาศด้วย

ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนทั้งแปลงหรือบางส่วน ให้อธิบดีจัดการหรือมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งรับไปดำเนินการฟื้นฟูและดูแลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

หมวด ๖ มาตรา ๑๖๙ และมาตรา ๑๗๐ นำไปเขียนไว้ในมาตรา ๗ และมาตรา ๗/๑ ไว้แล้ว

หมวด ๗

การบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้

มาตรา ๑๗๑ ที่ดินบริเวณใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หากสภาพของพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ก็ตาม ให้ คปสช. มีอำนาจในการพิจารณาทบทวนการกำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติของพื้นที่บริเวณนั้น โดยคำนึงถึงอัตราส่วนป่าไม้ที่เหมาะสม สมระหว่างการอนุรักษ์ การเศรษฐกิจ หรือวัตถุประสงค์อื่นใด กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

ให้ คปสช. นำผลของการพิจารณาทบทวนการกำหนดที่ดินให้เป็น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีมติ หากทำให้สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ลดลง ให้ คปสช. พิจารณาเสนอทางเลือกด้วย เช่น การหาพื้นที่ทดแทน การปลูกป่าของภาคเอกชน หรือการปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมหรือในที่ดินที่จัดให้แก่ประชาชน เป็นต้น เพื่อคุณภาพของป่าไม้ที่ดีขึ้น

มาตรา ๑๗๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบผลการพิจารณาทบทวนการกำหนดที่ดินให้ เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติบริเวณใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว

หากผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีให้เพิกถอนเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือ ป่าสงวนแห่งชาติบริเวณใด ก็ให้ที่ดินนั้นเป็นที่ดินที่ประชาชนซึ่งมีสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินสามารถยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้ ถ้าที่ดินดังกล่าวไม่สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินก็ให้นำไปจัดให้แก่ประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในระหว่างเวลาที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้ดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิหรือจัดที่ดินให้แก่ประชาชนไปก่อนได้

แต่ถ้าผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีให้ที่ดินซึ่งประชาชนผู้ครอบครองหรือมีสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินในที่ดินบริเวณใดถูกกำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติและต้องโยกย้ายออกจากบริเวณนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่ออธิบดีเพื่อนำเสนอรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีพิจารณาจ่ายค่าชดเชย จัดซื้อ หรือเวนคืนที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๗๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในพื้นที่ที่มีเขตปกครองบริเวณที่ดินที่ได้มีการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ อาจยื่นคำขอปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นต่อกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือกรมป่าไม้ แล้วแต่กรณี เพื่อความเห็นชอบ คปสข. เพื่อพิจารณา

หาก คปสข. พิจารณาเห็นว่าคำขอปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นนั้นมีเหตุผลสมควร ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีความมั่นคง ในการประกอบอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือเหตุผลอื่น ก็อาจอนุญาตให้มีการปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ตามคำขอ

ให้ คปสข. ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเพื่อพิจารณาจัดทำข้อมูลการปรับปรุงแนวเขตป่าไม้เสนอต่อ คปสข. โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญคือ จำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ต้องไม่ลดลงจากเดิม หรือหาพื้นที่ทดแทนมีความเหมาะสมกับสภาพภูมินิเวศและหลักวิชาการป่าไม้

หาก คปสข. เห็นชอบกับข้อเสนอการปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ตามที่คณะอนุกรรมการเสนอ ก็ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และให้นำความในมาตรา 172 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๔ สมควรตัดออก

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดมีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ ที่แสดงว่าตนได้ที่ดินมาโดยชอบด้วยกฎหมายที่ดินก่อนการกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบกับหลักฐานของทางราชการ เมื่อการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินเสร็จสิ้นแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๗๖

การตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินแปลงใด ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้อง หากพ้นเวลาดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานเหตุขัดข้องต่อ คปสข. พร้อมขอขยาย

เวลาได้อีกไม่เกินสองครั้งรวมเวลาที่ขยายไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หากพ้นเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นชอบด้วยกับเอกสารหรือหลักฐานตามคำร้องและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๗๖ (๑)

หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๗๖ ในกรณีที่การตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่ง เสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) หากผลการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินแปลงใดปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินที่ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ และผู้มีสิทธิในที่ดินตกลงยินยอมยกที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ ให้ถือว่าที่ดินนั้นเป็น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติต่อไป ถ้าผู้มีสิทธิในที่ดินไม่ยินยอมยกที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หากมีเหตุผลความจำเป็นด้านความเสี่ยงหรือต้องรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่ออธิบดีเพื่อนำเสนอรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะ รัฐมนตรีพิจารณาจัดให้มีการเวนคืนที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรือจัดระเบียบการอยู่อาศัยในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ หากผู้มีสิทธิในที่ดินไม่อาจอยู่อาศัยได้อีกต่อไป ให้ทางราชการพิจารณาจ่ายค่าชดเชยการขาดประโยชน์ในการใช้ที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินด้วย

(๒) หากผลการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินแปลงใดปรากฏว่าผู้นั้นไม่มีสิทธิในที่ดินตามกฎหมายที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ และมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกจากอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หรือสั่งให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการคุ้มครองอุทยานแห่ง ชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดระเบียบการอยู่อาศัย การจ่ายค่าชดเชยการขาดประโยชน์ในการใช้ที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดิน และการปฏิบัติการหรือการสั่งให้ผู้ครอบครองที่ดิน ตาม (๒) ออกจากอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หมวด ๘

การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

มาตรา ๑๗๗ พืชป่า สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชป่าหรือสัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพที่อยู่ในป่าเป็นสมบัติที่มีค่าของชาติที่จะต้องสงวน อนุรักษ์ พัฒนา ปั้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การดำเนินการใด ๆ ต่อสิ่งต่าง ๆ ข้างต้นจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับและ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้พืชป่า สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชป่าหรือสัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพได้คงทนต่อไปยังอนุชนรุ่นหลัง

มาตรา ๑๗๘ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชและประมวลกฎหมายนี้ ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์สัตว์ป่าดังกล่าว รวมถึงทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการศึกษาวิจัยในเชิงทางการค้าในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตและการแบ่งปันผลประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์ของการเก็บหรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น
- (๒) จำนวนหรือปริมาณของตัวอย่างที่ต้องการ
- (๓) ข้อมูลพันของผู้ได้รับอนุญาต
- (๔) การกำหนดความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยที่

ได้มา

(๕) การกำหนดจำนวน อัตรา และระยะเวลาการแบ่งปันผลประโยชน์ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

- (๖) อายุของข้อตกลง
- (๗) การยกเลิกข้อตกลง
- (๘) การกำหนดวิธีการระงับข้อพิพาท
- (๙) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗๙ ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์สัตว์ป่าดังกล่าว รวมถึงทรัพยากรชีวภาพในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน เพื่อการศึกษาวิจัยที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในเชิงทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๙

การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๐ บุคคล ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิและหน้าที่ในการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และ สัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บุคคล ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘๑ เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ และมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ถือว่าองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งได้จดทะเบียนต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว เป็นองค์กรเอกชนตามประมวลกฎหมายนี้ด้วย

ในกรณีที่องค์กรเอกชนใดที่ได้จดทะเบียนแล้วดำเนินกิจการโดยก่อความวุ่นวายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์กรเอกชนนั้นได้

มาตรา ๑๘๒ บุคคลหรือองค์กรนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ มีสิทธิในการฟ้องคดีในฐานะผู้เสียหายเพื่อระงับยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนกฎหมายและเป็นการทำลายหรือน่าจะเป็นอันตรายต่อทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนมีสิทธิในการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนหรือชุมชนโดยส่วนรวม

มาตรา ๑๘๓ ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การออกกฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ หรือการออกกฎกระทรวงกำหนดเขตคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนในเขตปกครองบริเวณดังกล่าวทราบ แล้วจัดการประชุมไม่น้อยกว่าสองครั้ง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องที่นั้น ในการจัดการประชุมนี้หากเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก จะกำหนดเฉพาะให้

ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมการประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกการรับฟังความคิดเห็นพร้อมทั้งการลงนามของผู้ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐานของทางราชการต่อไป และให้สอบถามความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นหนังสือไว้ด้วย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำระวางแนวเขตที่ชัดเจนบันทึกไว้ในระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศหรือวิธีการอย่างอื่นที่เหมาะสม

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๑๐

ความรับผิดชอบแพ่ง

มาตรา ๑๘๔ ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหาย เสียหาย เสื่อมสภาพแก่ที่ดิน ไม้ ของป่า สัตว์ป่า น้ำ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

ค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่ทางราชการต้องรับภาระในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึงค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาตินั้นด้วย

ให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองไปในคราวเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนประมวลกฎหมายนี้

หลักเกณฑ์และวิธีการคิดค่าเสียหาย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘๕ ในกรณีที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมาตรา ๑๘๔ เป็นผู้ที่ยากจนหรือไม่มีความสามารถที่จะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปได้ และการทำให้เกิดความเสียหายนั้นเกิดจากความจำเป็นในการเลี้ยงชีพ ให้เสนอทางเลือกให้ผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐด้วยวิธีอื่น เช่น การปลูกป่า การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น เพื่อให้สภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หมวด ๑๑

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๘๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายประมวลกฎหมายนี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๘๗ ตัดออก

มาตรา ๑๘๘ ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๘๙ เพื่อที่จะคว่าผู้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายนี้ได้ปฏิบัติถูกต้องตามประมวลกฎหมายนี้หรือไม่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจกิจการของผู้รับอนุญาตได้ ผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและให้ถ้อยคำแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกิจการที่ตรวจนั้น

มาตรา ๑๙๐ เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกตามประมวลกฎหมายนี้ได้ไม่เกินเก้าสิบวัน หรือถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๑๙๑ บุคคลใดประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้นอกเวลาราชการหรือนอกสถานที่ทำการโดยปกติ ไม่ว่าในหรือนอกประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ขอจะต้องจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าอัตราของทางราชการ และต้องจ่ายค่าพาหนะเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นในการปฏิบัติงานแทนการเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณของทางราชการ

การยื่นคำขอ การกำหนดค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙๒ บรรดาความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษามีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๙๓ ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกไปหรืองดเว้นกระทำใด ๆ ในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ หรือ เขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๒) สั่งเป็นหนังสือหรือประกาศในเวลาพอสมควรให้ผู้กระทำผิดแก้ไข รื้อถอน หรือทำให้กลับคืนสู่สภาพธรรมชาติเดิม หรือทำด้วยประการอื่นใดแก่สิ่งที่เป็นอันตรายหรือสิ่งที่ทำให้เสื่อมสภาพในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้หมดสิ้นไปภายในเวลาที่กำหนด

(๓) เข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดิน หรือผู้ครอบครองในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้น อำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี

(๔) ยึด ทำลาย รื้อถอน แก้ไขหรือทำด้วยประการอื่นใดเมื่อผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตาม (2) หรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิดหรือรู้ตัวผู้กระทำผิดแต่หาตัวไม่พบ โดยยื่นคำร้องพร้อมแสดงหลักฐานต่อศาล เพื่อให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการดังกล่าวเสียเองได้

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวไปแล้ว ผู้กระทำผิดมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้กระทำการเสียเองนั้น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินที่ยึดไว้หรือรื้อถอนนั้นออกขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อนำเงินมาชดใช้ค่าใช้จ่ายนั้น และให้นำความ ในมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้นโดยอนุโลม

(๕) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แล้วแต่กรณี

หมวด ๑๒

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๙๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามประมวลกฎหมายนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙๕ ผู้ใดพบเห็นมีการกระทำผิดแผ้วถางป่า ตัดไม้ เก็บหาของป่า หรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วเพิกเฉยละเลยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบและดำเนินการตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓๘ หรือมาตรา ๑๔๙ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

กรณีความผิดตามมาตรา ๙ ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภทอื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกัน เกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๙ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้น ได้ยึดถือครอบครองที่ดินในเขตป่าไม้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าได้ด้วย

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๙ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็นไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภทอื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกัน เกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ หรือผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๒๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ หรือมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๖ ต้องระวางโทษตั้งแต่หกเดือนถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในเขตหวงห้าม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๗ หรือมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๑ หรือมาตรา ๑๒๔ ต้องระวางโทษตั้งแต่หกเดือนถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในเขตหวงห้าม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๒๑๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๒๑๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗๘ หรือมาตรา ๑๗๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑๔ เงินค่าปรับที่ได้รับจากผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้นำไปจัดสรรเป็นเงินสินบนนำจับและเงินรางวัลสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๒๑๕ บรรดาไม้ ของป่า สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นที่ได้มาหรือเกิดจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ และเมื่อรัฐมนตรีทำความตกลงกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจออกระเบียบเพื่อเก็บดูแลรักษา จำหน่าย ปล่อยสู่ธรรมชาติ ส่งคืนถิ่นกำเนิด โอน ทำลาย เอาไว้ใช้ในราชการ หรือจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งการกำหนดชนิดประเภทราคาประเมินของทรัพยากรธรรมชาติที่ควรจำหน่ายและที่ไม่ควรจำหน่าย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๑๖ บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ ภาชนะ กรงขังสัตว์ สิ่งของ ยานพาหนะ สัตว์พาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือสิ่งปลูกสร้าง ทรัพย์สิน หรือสิ่งใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๓ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๗๖ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๔ ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ หรือ ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นจะรู้เห็นเป็นใจหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดด้วยหรือไม่ก็ตาม

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศ ณ ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งประกาศดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันที่ปิดประกาศ ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ให้นับแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รับหรือถือว่าได้รับไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับดังกล่าวตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๒๑๗ ตัดออก

มาตรา ๒๑๘ ตัดออก

มติที่ประชุม

มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายป่าตามความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ขออนุมัติจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง “ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ และสัตว์ป่า” และนำร่างฯ ปรับปรุงเป็นเอกสารประกอบรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ในวันศุกร์ ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องไฮเดรนเยีย ๓ อาคาร Grand Convention ชั้น ๖ โรงแรม TK. Palace ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานครต่อไป

บทที่ ๓

การรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

๓.๑ กำหนดการรับฟังความคิดเห็น

คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบให้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง “ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ และสัตว์ป่า” เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติว่า “...ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน ...” ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ จึงจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐประกอบการจัดทำร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ และสัตว์ป่า และมีเจ้าภาพร่วมคือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในฐานะหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในฐานะฝ่ายเลขานุการ สนับสนุนการประชุม

การประชุมในครั้งนี้ได้เรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) มาเป็นประธานเปิดการประชุมและบรรยายพิเศษในหัวข้อ “แนวทางการบริหารจัดการป่าไม้และสัตว์ป่า”

กลุ่มเป้าหมาย

๑. วิทยาการและผู้ทรงคุณวุฒิ
๒. ผู้แทนหน่วยงานราชการ และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง
๓. คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
๔. คณะทำงานกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้
๕. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

วันเวลา และสถานที่

วันศุกร์ ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องไฮเดรอนีเยีย ๓ อาคาร Grand Convention ชั้น ๖ โรงแรม TK. Palace แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

๓.๒ ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น

ในการประชุมเมื่อวันศุกร์ ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. มีผู้สนใจเข้าร่วมการประชุมและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างมาก

ผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นเสนอความคิดเห็นที่สำคัญ สรุปได้ว่า การจัดทำประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า ควรมีการเขียนและจัดเรียงเนื้อหาให้มีความสะดวกต่อประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงบัญญัติอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน ควรบัญญัติให้คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และควรบัญญัติหลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อส่งเสริมการทำสวนป่าเพิ่มมากขึ้น รายละเอียดเป็นไปตามตารางสรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐ เรื่อง ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า ต่อไปนี้

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐ

เรื่อง ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า

วันศุกร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐

ณ ห้องไฮเดรนเยียม ๓ Grand Convention ชั้น ๖ โรงแรม ที เค พาเลส ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ และสัตว์ป่า	ความเห็นและข้อเสนอแนะ
<p>มาตรา 1 ในประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิในที่ดิน ตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่หมาย ความรวมถึงที่สงวนหวงห้ามเพื่อใช้ประโยชน์ ในราชการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเฉพาะในส่วนที่ได้มีการ ใช้ตาม วัตถุประสงค์ของการหวงห้ามที่ดินนั้นแล้ว</p> <p>“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทางน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ ทะเลสาบ เกาะ ที่ชายทะเล ทะเล และน่านน้ำภายใต้อธิปไตยของประเทศด้วย</p> <p>“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา รวมตลอด ถึงไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ไม้ไผ่ ปาล์ม หวาย ตลอดจนราก ปุ่ม ตอ เศษปลายและกิ่งของสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่าจะถูกตัดทอน เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือ กระทำโดยประการอื่นใด</p> <p>“ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด ชักลากไม้ในป่าหรือนำไม้ออกจากป่าด้วยประการใดๆ</p> <p>“แปรรูปไม้” หมายความว่า การเลื่อย ผ่า ถาก ขุด เผา อบ บด หรือ</p>	

กระทำด้วยประการอื่นใดแก่มะพร้าวให้เปลี่ยนรูปหรือขนาดหรือเปลี่ยนแปรสภาพไปจากเดิม เพื่อให้ได้มะพร้าวตามขนาดหรือสภาพ หรือให้ได้วัตถุดิบหรือผลพลอยได้จากมันนั้น

“ไม้แปรรูป” หมายความว่า ไม้ที่ผ่านการเลื่อย ผ่า ถาก ขุด เผา อบ บด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่มะพร้าวให้เปลี่ยนรูปหรือขนาด หรือเปลี่ยนแปรสภาพไปจากเดิม และหมายความรวมถึงไม้ที่อยู่ในสภาพปรากฏว่าเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรืออยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างอันไม่ชอบด้วยลักษณะสิ่งปลูกสร้างทั่ว ๆ ไป หรือที่ผิด ปกติวิสัย หรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ที่ไม่ชอบด้วยลักษณะของเครื่องใช้ที่ใช้เป็นปกติในท้องถิ่นหรือที่ผิด ปกติวิสัย

ไม้ที่อยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ตามปกติวิสัยและตลอดเวลาที่อยู่ในสภาพเช่นนั้น รวมทั้งไม้ที่เคยอยู่ในสภาพดังกล่าวและผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าได้เคยมีสภาพเช่นนั้นมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี สำหรับไม้อื่นที่มีไขไม้สักและสิบปีสำหรับไม้สัก มิให้ถือว่าเป็นไม้แปรรูป

“ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้” หมายความว่า สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้ หรือ ที่มีไม้เป็นส่วนประกอบหลัก

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่างๆที่เกิดหรือมีขึ้นในป่า ได้แก่ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจน สิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากไม้ พืชต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากพืช รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง และมูลค้างคาว ดิน หิน กรวด ทรายแร่และน้ำมันและหมายความรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้นด้วย

“นำเคลื่อนที่” หมายความว่า ชักลากหรือทำให้ไม้หรือของป่าเคลื่อนจากที่ไปด้วยประการใด ๆ

“โรงงานแปรรูปไม้” หมายความว่า โรงงานหรือสถานที่ใดซึ่งจัดขึ้น

ไว้เป็นที่ทำการแปรรูปไม้ รวมถึงบริเวณโรงงานหรือสถานที่นั้น ๆ ด้วย

“โรงค้ำไม้แปรรูป” หมายความว่า สถานที่ที่ค้ำไม้แปรรูป หรือที่มีไม้แปรรูปไว้เพื่อการค้ำ และรวมถึงบริเวณสถานที่นั้น ๆ ด้วย

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดที่โดยปกติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพธรรมชาติ และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อ ไข่ และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย

“สัตว์ป่าสงวน” หมายความว่า สัตว์ป่าหายากที่ควรสงวนและอนุรักษ์ไว้ไม่ให้สูญพันธุ์ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

“สัตว์ป่าคุ้มครอง” หมายความว่า สัตว์ป่าที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศในสภาพธรรมชาติที่สมควรให้การคุ้มครองเป็นพิเศษตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

“สัตว์ป่าควบคุม” หมายความว่า สัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครองตามความตกลงระหว่างประเทศตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“สัตว์ป่าอันตราย” หมายความว่า สัตว์ป่าชนิดที่นำเข้ามาจากต่างประเทศที่มีอันตราย มีพิษ มีโรคระบาดร้ายแรง หรือมีผลคุกคามต่อสัตว์ป่า พืชป่า ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว หรือเป็นพาหะนำโรคหรือแมลงศัตรูพืชเข้ามาในประเทศและจำเป็นต้องห้ามการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ป่าชนิดนั้น ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ล่า” หมายความว่า ฆ่าหรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่อย่างอิสระ และหมายความรวมถึงการเก็บ ดัก จับ ไล่ การต้อน การล่อ หรือการกระทำอย่างอื่นโดยประสงค์เพื่อฆ่าหรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าด้วย

<p>“ซากของสัตว์ป่า” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างของสัตว์ป่าที่ตายแล้ว หรือเนื้อของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะได้ปิ้ง ต้ม รม อย่าง ตากแห้ง หมัก ดอง หรือทำอย่างอื่นเพื่อไม่ให้เน่าเปื่อย และไม่ว่าจะชำแหละแยกออก หรืออยู่ในร่างของสัตว์ป่านั้น และหมายความรวมถึงเขา หนัง กระดุก กะโหลก ฟัน งา ขน ขน นอ ขน เกล็ด เล็บ กระดอง เปลือก เลือด หรือส่วนต่างๆของสัตว์ป่าที่แยกออกจากร่างของสัตว์ป่าไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือตายแล้ว</p> <p>“ผลิตภัณฑ์จากซากของสัตว์ป่า” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากซากของสัตว์ป่าหรือมีส่วนของซากสัตว์ป่าเป็นส่วนประกอบ และหมายความรวมถึงอนุพันธ์หรือสิ่งอื่นใดที่ได้มาจากสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าที่สามารถตรวจสอบหรือจำแนกได้โดยเอกสารกำกับ หรือบรรจุภัณฑ์ หรือเครื่องหมาย หรือฉลาก หรืออื่นๆ ว่าเป็นของสัตว์ชนิดนั้นๆ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>“เพาะพันธุ์” หมายความว่า ขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่นำมาเลี้ยงไว้โดยวิธีการผสมพันธุ์ หรือโดยวิธีผสมเทียม การย้ายฝากตัวอ่อน หรือโดยวิธีอื่นใด เพื่อให้มีจำนวนสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น</p> <p>“ค้า” หมายความว่า ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และหมายความรวมถึงมีหรือแสดงไว้เพื่อการค้าด้วย</p> <p>“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร</p> <p>“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร</p>	<p>- ควรแก้ไขดังนี้ “ค้า” หมายความว่า การแสวงประโยชน์ด้วยประการใดๆ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และให้หมายความรวมถึง ซื้อ ขาย ....ให้ หรือโอนกรรมสิทธิ์¹0¹</p>
---	---

¹ ดร.วิรัช จิระแพทย์ อัยการอาวุโส (อดีตอธิบดีอัยการฝ่ายวิชาการ) ได้มาแจ้งแก่ฝ่ายเลขานุการ เนื่องจากเกรงว่า เวลาอภิปรายจะไม่เพียงพอ

<p>“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร</p> <p>“สวนสัตว์” หมายความว่า สถานที่รวบรวมสัตว์ป่าไว้บริการประชาชนทั่วไปเพื่อประโยชน์แก่การพักผ่อนหย่อนใจ การเรียน การศึกษา</p>	
---	--

² อ้างแล้ว ใน ๑

³ อ้างแล้ว ๑

⁴ อ้างแล้ว ๑

⁵ อ้างแล้ว

⁶ อ้างแล้ว

⁷ คณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้

๑. อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... มีสาระสำคัญเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยให้ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษาฟื้นฟู การจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศตามพันธกรณีของไทยเป็นภาคีสมาชิก ตลอดจนเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในป่าอนุรักษ์ที่ไม่เหมาะสม ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานประมง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ บางประการไปประกอบการพิจารณาด้วย รวมทั้งให้พิจารณาความเชื่อมโยงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติกับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ [เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....] แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๒. รับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา และกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่ออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมง ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดให้ผู้ที่จะเข้าศึกษาข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ทางการค้าเพื่อควบคุม ดูแล อนุรักษ์ ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างรอบด้านเพื่อให้เกิดความรอบคอบในการตราพระราชบัญญัติฯ และในการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งจะต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ควรมีการเตรียมความพร้อมในการดูแลการเข้าถึงความหลากหลายทางชีวภาพเมื่อร่างพระราชบัญญัติฯ มีผลใช้บังคับ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าตามร่างพระราชบัญญัติฯ ควรมีความเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย (สืบค้นจาก http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=99323299&key_word=&owner_dep=&meet_date_dd=07&meet_date_mm=03&meet_date_yyyy=2560&doc_id1=&doc_id2=&meet_date_dd2=&meet_date_mm2=&meet_date_yyyy2= ณ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๑)

⁸ อ้างแล้ว 1

<p>การค้นคว้าหรือวิจัย และกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า</p> <p>“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“วนอุทยาน” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นวนอุทยานตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“สวนพฤกษศาสตร์” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“สวนรุกขชาติ” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นสวนรุกขชาติตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“เขตห้ามล่าสัตว์ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้มีประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ป่าที่ได้มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนเพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“ป่าชุมชน” หมายความว่า พื้นที่ป่าที่อธิบดีประกาศให้เป็นป่าชุมชนตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้</p>	<p>- มีข้อสังเกตว่า การประกาศกระทรวงกำหนดให้เป็นวนอุทยาน...อาจจะไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ หรือมีผลบังคับที่เหมาะสมในทางกฎหมาย จึงควรออกเป็น “กฎกระทรวง”¹</p> <p>- มีข้อสังเกตว่า การกำหนดพื้นที่ป่าที่ได้มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ อาจจะไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ หรือมีผลบังคับที่เหมาะสมในทางกฎหมาย จึงควรออกเป็น “พระราชกฤษฎีกา”²</p> <p>- ควรมีคำจำกัดความ คำว่า “ชุมชน” เสียก่อนว่า ในทางกฎหมายหมายความว่า อย่างไร เพราะตามกฎหมายระหว่างประเทศ มีสองลักษณะ คือ ชุมชนท้องถิ่น(ธรรมดา) และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม³ ซึ่งทั้งสองลักษณะจะเหมือนกันไม่ได้ จะต้องกำหนดว่าชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิอย่างไร ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอย่างไร</p>
---	--

<p>ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้</p> <p>“รัฐมนตรี”หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p style="text-align: center;">หมวด 2</p> <p style="text-align: center;">คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ</p> <p>มาตรา 2 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คปสช.” ประกอบด้วย</p> <p>(1) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ</p> <p>(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น รองประธานกรรมการ</p> <p>(3) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความ มั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน)</p> <p>(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ด้าน</p>	<p>- ไม่ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ และในหลายส่วนก็ไม่ได้กำหนดว่า อธิบดีกรมใด หรือหน่วยงานใด</p> <p>- เห็นควร ให้มีอัยการสูงสุด เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เนื่องจากเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย⁵</p> <p>- ข้อเสนอ</p> <p>๑. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ คณะกรรมการ อุทยานแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ไม่ได้ กำหนดให้มีเลขาธิการ กอ.รมน. เป็นคณะกรรมการฯ แต่คณะกรรมการป่า สงวนฯ กลับกำหนดไว้ จึงควรพิจารณาว่า ควรอยู่ระดับใด เช่น ระดับชาติที่มี</p>
--	--

<p>เศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน</p> <p>(5) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>(6) อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการและช่วยเลขานุการร่วม</p> <p>ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้เสนอชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔)</p> <p>มาตรา 3 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) มีสัญชาติไทย (2) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ (3) ไม่เป็นบุคคลซึ่งทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไล่ออก ให้ออก หรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่ (4) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้บริหารท้องถิ่น (5) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ <p>มาตรา 4 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน</p>	<p>นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกฯ มอบหมายเป็นประธานกรรมการ</p> <p>๒. ความเป็นเอกภาพและการปฏิบัติได้ นอกจากนี้ กำหนดเพียงหน้าที่ของคณะกรรมการ แต่ไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบ ดังนั้น จึงควรกำหนดให้มีคณะกรรมการเพียงชุดเดียว แล้วแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการ โดยกำหนดให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบด้วย</p>
--	--

<p>เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจาก ตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่</p> <p>มาตรา 5 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) คณะกรรมการมีมติให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ หรือมีความ ประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อน ความสามารถ (4) เป็นบุคคลล้มละลายโดยทุจริต (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย <p>ประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <ol style="list-style-type: none"> (7) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 3 <p>ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระด้วย เหตุใดตามวรรคหนึ่ง ให้ คปสช.ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่และให้ นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างโดยให้ผู้ได้รับ แต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ</p>	
--	--

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา 6 การประชุมของ คปสช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม คปสช. ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงที่ชี้ขาด

มาตรา 7 ให้ คปสช. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาป่าไม้และสัตว์ป่าของประเทศให้เกิดเอกภาพและดุลยภาพในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคม

(2) จัดทำยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทเกี่ยวกับการพัฒนาป่าไม้ของประเทศ ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติตาม (1)

(3) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และเร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติตาม (1) และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตาม (2)

(4) ประสานและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และ

ภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติตาม (1) และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตาม (2)

(5) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(6) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจำแนกพื้นที่ป่าไม้ เพื่อการบริหารจัดการในภาพรวมของประเทศ และแนวทางจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามกฎหมาย

(7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ คปสช. มอบหมาย

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี มอบหมาย หรือที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ คปสช.

มาตรา 7/1 นโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าตามมาตรา 7 (1) และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตามมาตรา 7 (2) ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือแผนแม่บทดังกล่าว

ให้ คปสช. จัดให้มีการทบทวนนโยบายป่าไม้และสัตว์ป่าแห่งชาติ และยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทตามวรรคหนึ่งทุกห้าปีหรือหากกรณีมีความจำเป็นก็ให้ดำเนินการทบทวนได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์

- เห็นควรกำหนดให้คณะกรรมการทุกชุด และคณะอนุกรรมการที่ตั้งโดยคณะกรรมการ ให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้มีความคุ้มกันตามกฎหมายอาญา⁶

หมวด 3
การคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า
ส่วนที่ 1
ป่า

มาตรา 8 ป่าอาจจำแนกให้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ หรือป่าประเภทอื่นใดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ป่าฟื้นฟู หรือใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่กฎหมายให้อำนาจไว้และโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 10 ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่า มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันรักษาป่าเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ

มาตรา 11 ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถางโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่าแห่งนั้น

- ควรบัญญัติให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่คุ้มครอง การรับรองสิทธิชุมชน ต้องเป็นชุมชนดั้งเดิม ไม่ใช่การบุกรุกใหม่ซึ่งเป็นการลดรอนสิทธิของชุมชนพื้นราบ ดังนั้น การจัดทำประมวลกฎหมายจะต้องเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน

- มาตรา ๘ บัญญัติว่า “ป่าอาจจำแนกให้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ป่าเพื่อการเศรษฐกิจ หรือป่าประเภทอื่นใดก็ได้เพื่อประโยชน์...” ซึ่งเมื่อพิจารณาในเนื้อหาแล้วไม่มีการลงรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเชื่อมโยงกับมาตรา ๑๐ “ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่า...” ซึ่งหมายความว่าถึงป่าเพื่อการอนุรักษ์ด้วย หมายความว่าอย่างไร และอาจจะพิจารณากำหนดบทนิยามให้สอดคล้องกับส่วนนี้ด้วย

ส่วนที่ 2

ไม้

มาตรา 12 ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม็ง ไม้พะยุงเกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจัน ไม้ชะยุง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลู ตึกแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้โอเฒ่า และไม้เก็ดเขาควายที่ขึ้นอยู่ในป่าเป็นไม้หวงห้าม ส่วนไม้ชนิดอื่นใดในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดไม้หวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 13 ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตราย ด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา 14 รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาคหลวงโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับไม้หวงห้ามเฉพาะไม้สัก ให้กำหนดตามขนาดและปริมาตรของไม้

(๒) สำหรับไม้หวงห้ามชนิดอื่น ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้

(๓) สำหรับไม้หวงห้ามที่ทำเป็นฟืนหรือไม้เผาถ่าน ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้ ถ้าได้เผาเป็นถ่านแล้ว อัตราค่าภาคหลวงให้เป็นสองเท่า

ข้อสังเกต

- มีการกำหนดห้ามเรื่องการทำไม้ แปรรูปไม้ฯ แต่มีจุดกึ่งกลางคือ การใช้ประโยชน์ เช่น การตัดกิ่งไม้ เป็นต้น อาจจะทำนาคำนิยามใหม่ว่า หากตัดไปใช้โดยไม่ทำให้ต้นไม้นั้นตายจะอนุญาตให้ดำเนินการในกรณีใด เขตใดได้บ้าง

<p>ของอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามที่ทำเป็นไม้พื้นหรือไม้เฝ้าถ่าน</p> <p>(4) สำหรับไม้หวงห้ามหรือถ่านที่เผาจากไม้หวงห้ามที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่นนอกจากเป็นลูกบาศก์เมตร จะกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ใน (1) (2) หรือ (3) ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในราชอาณาจักร โดยเฉลี่ยจากราคาของไม้หวงห้ามหรือของถ่านที่เผาจากไม้หวงห้าม แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 15 เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายทำไม้หวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้</p> <p>มาตรา 16 ผู้ใดนำไม้เคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย ภายหลังจากที่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) นำไม้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว (2) นำไม้ที่ทำโดยไม่ต้องรับอนุญาตออก ไปถึงด่านป่าไม้ด่านแรกแล้ว (3) นำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว (4) นำไม้ที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ไปจากที่ที่ไม้นั้นอยู่ <p>การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	
--	--

<p>มาตรา 17 ผู้ใดนำไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยอยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้มาแล้วกว่าสิบปีสำหรับไม้สักที่เป็นไม้หวงห้ามและกว่าห้าปีสำหรับไม้หวงห้ามอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและพ้นจากสภาพดังกล่าวมาแล้วเคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้ นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 18 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านป่าไม้และกำหนดเขตของด่านนั้นๆ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา 19 ผู้ใดนำไม้เข้าเขตด่านป่าไม้ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้นโดยแสดงใบเบิกทางกำกับไม้หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่นำมานั้น แล้วแต่กรณี ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำไม้นั้นไปได้</p> <p>มาตรา 20 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ใดให้เป็นเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>มาตรา 21 ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ห้ามมิให้ผู้ใดแปรรูปไม้ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป มีไม้หวงห้ามแปรรูปไว้ในครอบครองเป็นจำนวนเกิน 0.20 ลูกบาศก์เมตร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่</p>	
---	--

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 22 ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมีได้แปรรูปโดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวง หรือรอยตรารัฐบาลขาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 23 ตราประทับไม้ของรัฐบาลที่ใช้ประทับเพื่อความหมายใด จะให้มีลักษณะอย่างใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ 3 ของป่า

มาตรา 24 ของป่าชนิดใดในป่าจะให้ป็นของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 25 การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 26 ผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้าม หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องเสียค่าภาคหลวง กับทั้งต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

มาตรา 27 ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้าม

เกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง และในการอนุญาต

มาตรา 28 เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่สมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายเก็บหาของป่าหวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

มาตรา 29 ผู้ใดนำของป่าเคลื่อนที่ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย ภายหลังจากที่

(1) นำของป่าที่ได้รับใบอนุญาตให้เก็บออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(2) นำของป่าเข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(3) นำของป่าที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ไปจากที่ที่ของป่านั้นอยู่ การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 30 ผู้ใดนำของป่าเข้าเขตด่านป่าไม้ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้นโดยแสดงใบเบิกทางกำกับของป่าที่นำมานั้น ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำของป่านั้นไปได้

ส่วนที่ 4
ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้

มาตรา 31 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่เป็นเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกำหนดชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามซึ่งผู้ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าที่จะต้องขออนุญาต

มาตรา 32 ภายในเขตควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้หวงห้ามที่มีชนิดไม้ ขนาด หรือปริมาณเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 31 เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ 5
สัตว์ป่า

(1) การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา 33 ตัดออก

มาตรา 3๔ ให้กำหนดประเภทสัตว์ป่าเพื่อการสงวนและคุ้มครองดังนี้

<p>(1) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าสงวนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา</p> <p>(2) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กำหนดโดยกฎกระทรวง</p> <p>สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดใดจะให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า</p> <p>(3) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าควบคุมให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี</p> <p>(4) การกำหนดสัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าอันตรายให้เป็นไปตามประกาศของรัฐมนตรี</p> <p>การกำหนดสัตว์ป่าตามมาตรานี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p> <p>มาตรา 35 ตัดออก</p> <p>มาตรา 36 ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า ส่งออก นำผ่าน มีไว้ในครอบครอง เพาะพันธุ์ ค้า หรือนำเคลื่อนที่ภายในประเทศซึ่งสัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าอันตราย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี</p> <p>ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าอันตรายจะต้องไม่ปล่อยสัตว์ป่าอันตรายนั้นเป็นอิสระหรือทิ้งให้เป็น</p> <p>ปัญหากับระบบนิเวศ โดยให้นำส่งหรือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในหกสิบวันนับแต่ประกาศของ</p>	<p>ข้อสังเกต</p> <p>๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยการทรมานสัตว์ฯ ได้มีการบังคับใช้มาเป็นเวลานาน แต่ยังไม่มีการออกกฎกระทรวง ดังนั้น ควรกำหนดว่า ภายหลังจากที่ประมวลกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้แล้ว ให้ออกกฎกระทรวงภายในกี่วัน และให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการออกด้วยโดยให้มีการทบทวนกฎกระทรวงทุก ๆ ๑ - ๒ ปี เพื่อเป็นไปตามสภาพปัจจุบันนั้น ๆ</p> <p>๒. ส่วนที่ (๖) ว่าด้วยค้าสัตว์ป่า กฎหมายของประเทศมาเลเซีย ได้กำหนดให้รวมถึงการให้อุ้ม หรือให้เช่าด้วย</p> <p>๓. กรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดที่ค้าสัตว์ป่า และได้ยึดสัตว์ป่าไว้เป็นของกลาง ก็จะนำไปขังไว้หรือบางครั้งก็ตาย ดังนั้น ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับสัตว์ป่า เข้าไปช่วยดูแล รักษา เนื่องจากเป็นของกลางที่มีชีวิต</p> <p>๔. เห็นควรกำหนดให้มีคณะกรรมการเขตคุ้มครองสัตว์ป่า เนื่องจากมีชนิดของสัตว์ป่ามากกว่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนร่วมก็คือชุมชนและเด็กนักเรียน ดังนั้น หากเป็นไปได้ในคณะกรรมการดังกล่าวน่าจะมีสัดส่วนของชุมชนหรือโรงเรียน หรือท้องถิ่นเข้ามาด้วย</p> <p>๕. ในกฎหมายควรระบุว่าจะระบุว่าเป็นข้างป่า หรือไม่ อย่างไร และควรกำหนดวิธีการจัดการกับข้างป่า หรือสัตว์ป่าในอนาคตที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งสวนทางกับจำนวนป่าที่ลดลง เช่น ต่างประเทศมีการออกอนุญาตให้ล่า เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นทางออกสำหรับประชาชนซึ่งมีพื้นที่ติดกับป่า หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน</p>
---	---

รัฐมนตรีกำหนดสัตว์ป่าอันตรายใช้บังคับเพื่อรับสัตว์ป่าอันตรายไว้และจัดการต่อไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

(2) การคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา 37 ห้ามมิให้ผู้ใดล่าหรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

มาตรา 38 ผู้ใดล่าสัตว์ป่าที่เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หากการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตราย หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินของตนหรือของผู้อื่นมิให้เสียหายอันเกิดจากสัตว์ป่านั้น ผู้นั้นไม่มีความผิด

ผู้กระทำตามวรรคหนึ่งต้องแจ้งเหตุที่ได้ล่าสัตว์ป่าไปแล้วนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ทราบโดยพลัน เพื่อดำเนินการแก่สัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่ถูกล่านั้นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรา 39 ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวน

การเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ความในวรรคหนึ่งและสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่

- มาตรา ๓๙ เมื่อกำหนดให้มีเขตสงวนคุ้มครอง หรือเขตห้ามเด็ดขาดแล้ว หากนกอีแอ่นมีการทำรังในพื้นที่ดังกล่าวที่มีลักษณะเปราะบางก็ไม่ควรให้มีการอนุญาตในพื้นที่นั้นอย่างเด็ดขาด

อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตตาม
วรรคสอง และการชำระเงินค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนให้เป็นไปตาม
ระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและ
อนุรักษ์สัตว์ป่า

(3) การครอบครองสัตว์ป่า

มาตรา 40 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง
ซากสัตว์ป่าสงวน หรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง จะกระทำได้ เว้นแต่เป็นผู้รับ
ใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ หน่วยงานของรัฐ และโดยได้รับ
อนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการอนุญาตให้
เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 41 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์
ได้ตามมาตรา 32 (2) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุม หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าว
จะกระทำได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการอนุญาต ให้
เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 42 - 45 ตัดออก

(4) การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือนำเคลื่อนที่

ข้อสังเกต

๑. มาตรา ๔๐ กรณีสัตว์ป่าควบคุม หากสัตว์ที่นำเข้ามามีการออกลูก หรือ
เพิ่มจำนวน จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีการขึ้นทะเบียนกับกรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

๒. กฎหมายอุทยานแห่งชาติ และกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จะ
กำหนดบทลงโทษเป็นฉบับเดียวได้หรือไม่ เนื่องจากที่ผ่านมามีการใช้
กฎหมายลักลั่น เพราะบทลงโทษในกฎหมายอุทยานฯ เบากว่ากฎหมายสงวน
และคุ้มครองสัตว์ป่า

<p>มาตรา 46 ผู้ได้นำเข้า หรือส่งออก หรือพยายามนำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการกระทำโดยหน่วยงานของรัฐและโดยได้รับ อนุญาตจากอธิบดี ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เพื่อการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ (2) การนำเข้าเพื่อประโยชน์แก่กิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือกิจการ สวนสัตว์ หรือเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วส่งออก (3) เพื่อการคุ้มครอง รักษา ช่วยเหลือสัตว์ป่า (4) เพื่อการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ (5) การส่งออกเพื่อการแสดงชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาแล้วนำเข้ามา กลับ ประเทศ <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และแบบ ของใบอนุญาตหรือใบรับรอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 47 ผู้ได้นำเข้า หรือส่งออก หรือพยายามนำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จาก ซากสัตว์ป่าดังกล่าว จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาต การรับรอง และแบบของ ใบอนุญาต หรือใบรับรอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 47/1 ห้ามมิให้ผู้ได้นำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซาก สัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตาม</p>	
--	--

ระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

มาตรา 48 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งด่านตรวจสัตว์ป่าและกำหนดเขตของด่านโดยประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 48/1 ผู้ได้นำสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าเคลื่อนที่เพื่อการนำเข้า ส่งออก ผ่านด่านตรวจสัตว์ป่าต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจสัตว์ป่า โดยแสดงใบอนุญาตให้นำเข้า หรือให้ส่งออก แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและอนุญาตแล้วจึงนำเคลื่อนที่ต่อไปได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้ง การอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) การเพาะพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา 49 ผู้ใดประสงค์จะดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา 32 (2) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และการดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(6) การค้าสัตว์ป่า

มาตรา 50 ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่า

ข้อสังเกต

๑. การค้าสัตว์ป่า มีวิวัฒนาการไปไกล เช่น การค้าทางออนไลน์ หรือ

<p>ดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว</p> <p>มาตรา 51 ผู้ใดค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา 32 (2) วรรคสอง สัตว์ป่าควบคุมชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด จะกระทำมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 52 – 53 ตัดออก</p> <p style="text-align: center;">(7) สวนสัตว์</p> <p>มาตรา 54 ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี</p> <p>การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่สวนสัตว์ที่จัดตั้งตามกฎหมายของหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ แต่ต้องแจ้งการจัดตั้งสวนสัตว์ต่ออธิบดี และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาต และการดำเนินกิจการสวนสัตว์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 55 ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ต้องแจ้งบัญชีรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนสัตว์ป่า หรือซากสัตว์ป่าที่มีไว้ในครอบครอง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการได้มาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อ</p>	<p>อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งในประเทศพื้นบ้านมีการหลีกเลี่ยงกฎหมาย โดยการให้ยืม หรือเช่าสัตว์ป่าแทน</p> <p>๒. เมื่อดำเนินการคดีกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะจำคุกหรือปรับแล้ว ควรดำเนินการให้สัตว์กลับคืนสู่ธรรมชาติโดยเร็ว</p>
---	--

<p>ตรวจสอบก่อนเปิดดำเนินการ</p> <p>ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งบัญชีสัตว์ป่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม หรือสัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในครอบครองเพิ่มจำนวนขึ้นหรือลดจำนวนลง</p> <p>ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม หรือสัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของตนอยู่หรือแสดงไว้ในบริเวณสวนสัตว์ที่จัดตั้งขึ้น หากมีสถานที่อื่น ที่เป็นที่พักหรือเลี้ยงดูสัตว์ป่า ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายการเพิ่มเติมทำยใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 56 ตัดออก</p> <p>มาตรา 57 ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการสวนสัตว์ ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีทราบล่วงหน้าก่อนวันเลิกกิจการ และให้ดำเนินการจำหน่ายสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวที่มีอยู่ในครอบครองให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์รายอื่น หรือจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา 32 (2) วรรคสอง สัตว์ป่าควบคุม หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวให้แก่ผู้ดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า หรือหากประสงค์จะดำเนินกิจการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา 32 (2) วรรคสอง หรือสัตว์ป่าควบคุม ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา</p>	
--	--

49 หรือหากประสงค์จะครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ตาม มาตรา 32 (2) วรรคสอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ให้ยื่นขออนุญาตตาม มาตรา 41 ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งบอกเลิก กิจการสวนสัตว์ต่ออธิบดี หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้สัตว์ป่าหรือ ซากสัตว์ป่าที่คงเหลืออยู่ตกเป็นของแผ่นดินและให้ส่งมอบให้แก่กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อนำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดี กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า

ใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์ให้สิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่ง ร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเลิกกิจการสวนสัตว์ตามวรรค หนึ่ง

หมวด 4
ป่าอนุรักษ์
ส่วนที่ 1
อุทยานแห่งชาติ

มาตรา 58 เมื่อปรากฏว่าบริเวณที่ดินแห่งใดมีความสวยงามตาม ธรรมชาติหรือมีสภาพธรรมชาติ ที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่ง คุ้มครองระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติและนันทนาการของ ประชาชน ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเสนอคณะ รัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้ บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและ

ป่าอนุรักษ์

- เขตหวงห้ามในป่าอนุรักษ์ไม่ควรมีการอนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้นโดยเด็ดขาด
- การกำหนดให้เก็บหาของป่าขัดกับเจตนารมณ์ของอุทยานแห่งชาติ ไม่ ควรให้เก็บหาของป่า จึงไม่ควรนิยามคำว่า “ของป่า”

ข้อสังเกต

๑. เหตุใดกำหนดพื้นที่ป่าสงวนให้เป็นป่าเศรษฐกิจอย่างเดียว ทั้ง ๆ ที่ใน

<p>ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย</p> <p>ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของรัฐนั้น ต้องให้ความยินยอมด้วย</p> <p>มาตรา 59 การขยายเขตอุทยานแห่งชาติหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย</p> <p>มาตรา 60 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมาย แสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการนั้น</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด</p> <p>มาตรา 60/1 เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดเป็นอุทยานแห่งชาติ หรือมีการขยาย หรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ให้จัดทำและบันทึกไว้ในระบบ ภูมิสารสนเทศ หรือวิธีการอื่นตามที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด</p> <p>ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ให้ถือตามที่ระบุไว้ใน</p>	<p>ความเป็นจริงมีพื้นที่ลุ่มน้ำรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ มีพื้นที่กรรมสิทธิ์ที่ถูกกันออกจากพื้นที่ป่า ซึ่งอาจจะกำหนดครอบคลุมไปได้แม้จะอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ก็ตาม (แนวคิดนี้ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารของ สคก.) โดยกำหนดเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ว่า ห้ามด้านใดบ้างเช่นเดียวกับกฎหมายผังเมือง</p> <p>๒. อาจจะกำหนดพื้นที่กรรมสิทธิ์ดังกล่าวว่า ให้กรมอุทยานแห่งชาติมีสิทธิซื้อก่อน หากว่าเมื่อใดที่จะทำการขาย หรือโอน ให้กรมที่ดินแจ้งมายังหน่วยงานดังกล่าว</p> <p>- มาตรา ๖๐ การกำหนดให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมในการนั้น” ต้องจะมีการระบุให้ชัดเจน การระบุแบบคลุมเครืออาจจะมีปัญหาในการตีความ</p>
--	--

แนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 61 ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดินเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ ด้านอุทยานแห่งชาติ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ด้านกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชน ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา 62 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่ง

ร้อยแปดสิบวัน

มาตรา 63 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 64 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา 65 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรืออาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 66 ตัดออก

มาตรา 67 ตัดออก

มาตรา 68 คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(2) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งต้นน้ำ ในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(3) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

<p>(4) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ</p> <p>5) มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติมอบหมาย</p> <p>(6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี คปสช. หรือรัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>มาตรา 69 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาตินั้น ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสามคนโดยการเสนอแนะของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ซึ่งต้องมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นด้วย โดยให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาตินั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ</p> <p>มาตรา 70ให้นำบทบัญญัติมาตรา 65 มาตรา 66 และมาตรา 67 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 71 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการให้ความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้</p>	<p>- มาตรา ๗๑ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ ไม่ควรซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ชุดอื่นๆ</p> <p>- มาตรา ๗๑ (๑) (๒) (๓) กำหนดอำนาจหน้าที่เกินความจำเป็น และควรเป็น</p>
--	---

<p>(1) การจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ</p> <p>(2) การกำหนดเขตต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ</p> <p>(3) การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตผ่อนปรน</p> <p>(4) การจัดให้อุทยานแห่งชาติเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>(5) การประสานงานกับสถานศึกษาในท้องที่เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน</p> <p>(6) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการคุ้มครอง ดูแล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเดิม</p> <p>(7) เรื่องอื่นๆ ตามที่อธิบดีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>มาตรา 72 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุงและบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดหรือเปลี่ยนแปลงให้พื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งเป็นเขตหวงห้าม เขตบริการ หรือเขตผ่อนปรน หรือไม่ ก็ได้ และให้มีแผนที่แสดงบริเวณเขตนั้นและจัดทำแนวเขต ป้าย เครื่องหมายเพื่อแสดงเขตนั้นให้เห็นได้ง่าย</p>	<p>อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่สูงกว่าในการให้ความเห็น อีกทั้งกรณีมาตรา ๗๑ (๑) มีการกำหนดไว้ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติแล้ว</p> <p>- มาตรา ๗๒ ควรกำหนดให้อุทยานแห่งชาติต้องมีการแผนการจัดการ และเขตการจัดการ บังคับใช้ตามความเหมาะสมทางหลักวิชาการ และการกำหนดเขตผ่อนปรน ต้องมีความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และรูปแบบการใช้ประโยชน์ต้องไม่เกิดความเสียหายกับพื้นที่ ต้องคำนึงถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญโดยไม่ขัดกับเจตนารมณ์ของการจัดการอุทยานแห่งชาติ</p>
---	--

<p>ให้บรรดาเขตบริการที่มีอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามระเบียบที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติก่อนประมวลกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับยังคงเป็นเขตบริการตามประมวลกฎหมายนี้ต่อไปล่วงหน้าก่อนจนกว่าจะมีการประกาศตามความในวรรคหนึ่งใช้บังคับ</p> <p>มาตรา 73 บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรน ให้คงอยู่อาศัยและทำประโยชน์ตามความจำเป็นได้เป็นการชั่วคราวโดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ และต้องปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด</p> <p>บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ติดต่อกับเขตผ่อนปรน อาจได้รับการผ่อนผันให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดอย่างยั่งยืน โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด</p> <p>ผู้ได้รับการผ่อนผันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือเป็นกรณีเฉพาะตัวของผู้นั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้ผู้นั้นหมดสิทธิได้รับการผ่อนผันหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือให้ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติแล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 74 โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติในเขตผ่อนปรนต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมคุ้มครอง ดูแล รักษา อนุรักษ์ พันธุ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และไม่เป็นการชักนำบุคคลภายนอกอุทยานแห่งชาติเข้ามาอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในอุทยาน</p>	<p>- มาตรา ๗๓ การกำหนดให้บุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรน การอนุญาตให้บุคคลอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น ชัดกับเจตนารมณ์การจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้มีมาตรการหรือแนวทางในการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรที่อยู่อาศัยหรือทำกินอยู่แล้วก่อน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีอยู่เดิมเท่านั้น</p> <p>- ข้อสังเกต มาตรา ๗๓ - มาตรา ๗๕ ไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับ “เขตผ่อนปรน” หรือ “เขตบริการ” ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเดิม ทั้งนี้ เป็นการกำหนดตามหลักวิชาการ ซึ่งจะนำมากำหนดเป็น “เขตบริการ” ที่ไม่มีบัญญัติไว้ตามกฎหมายมาใช้ไม่ได้ ดังนั้น ควรจะนำไปรวมในหมวด ๗ เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ไว้ในที่เดียวกัน เพื่อไม่เกิดการสับสน</p>
---	---

<p>แห่งชาติ หรือเพื่อการค้า หรือแสวงหากำไร และต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดี โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และการกำหนดรายละเอียดของโครงการ ให้เป็นไปตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 75 ผู้ใดเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่ง ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี และปฏิบัติตามประกาศของทางราชการ</p> <p>มาตรา 76 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามประมวลกฎหมายนี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ (2) ยึดถือ หรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง ขุด หรือทำลายโดยใช้เครื่องจักรกลใด ๆ เผาป่า หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิมในอุทยานแห่งชาติ (3) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน หรือเหือดแห้ง (4) ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก (5) things that are cheating and causing cheating <p>การกระทำตามวรรคหนึ่งนอกเขตอุทยานแห่งชาติ หากผลของการกระทำเกิดขึ้นในเขตอุทยานแห่งชาติให้ถือว่าเจตนากระทำในเขตอุทยาน</p>	
--	--

<p>แห่งชาติ</p> <p>มาตรา 77 ผู้ใดจะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในเขตอุทยานแห่งชาติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ</p> <p>(1) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้</p> <p>(2) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น</p> <p>(3) ปลุกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชเกษตรกรรม พืชไร่ พันธุ์ไม้ต่างประเทศ</p> <p>(4) จับ ล่า เก็บ นำสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่ สัตว์ป่า</p> <p>(5) ขุด เก็บด้วยแรงคน นำออกไปหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม</p> <p>(6) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ</p> <p>(7) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง</p> <p>(8) ส่งเสียงอื้อฉาวหรือกระทำการอื่นอันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์</p> <p>(9) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น</p> <p>(10) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น</p>	<p>ข้อสังเกต ดังนี้</p> <p>๑. มาตรา ๗๗ ไม่ควรกำหนดให้พื้นที่อนุรักษ์ในประเทศไทย ดำเนินการตาม (๓) การกำหนดยกเว้นให้ปลุกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชเกษตรกรรม พืชไร่ พันธุ์ไม้ต่างประเทศได้นั้น เป็นการกำหนดยกเว้นให้นำเอาพันธุ์ไม้ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น เข้ามาปลูกในเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งไม้ชนิดพันธุ์นั้น อาจคุกคามระบบนิเวศ แหล่งที่อยู่อาศัยหรือชนิดพันธุ์อื่นๆ ของไม้ประจำถิ่น</p> <p>๒. มาตรา ๗๗ (๑๕) นำเข้าไปหรือใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ยาเบื่อ วัตถุอันตราย หรือสารพิษอย่างอื่นซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ควรกำหนดไว้ให้เกิดช่องว่างในการนำเข้าไปในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ เนื่องจากเป็นสารพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>ทั้งนี้ ควรบัญญัติไว้ในมาตราที่เป็นมาตรการผ่อนปรน แต่ไม่ใช่บทบัญญัติหลัก ทำให้เจ้าหน้าที่มีดุลพินิจในการอนุญาต หรือไม่ ซึ่งจะเป็นช่องว่างของกฎหมายในการทำลายทรัพยากร หรือพื้นที่ต่างถิ่นคุกคามตามข้อสังเกต ๑.</p> <p>๓. การเก็บหาของป่าในพื้นที่อนุรักษ์ ควรนำไปบัญญัติไว้ในหมวด ๗ เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การกำหนดไว้เช่นนี้จะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานคลาดเคลื่อน</p>
---	--

<p>(11) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการขึ้น</p> <p>(12) นำหรือปล่อยปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า หรือสัตว์พาหนะเข้าไป</p> <p>(13) เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์</p> <p>(14) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใดๆ เข้าไป</p> <p>(15) นำเข้าไปหรือใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ยาเบื่อ วัตถุอันตราย หรือสารพิษอย่างอื่นซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต</p> <p>มาตรา 78 ตัดออก</p> <p>มาตรา 79 บทบัญญัติในมาตรา 76 และมาตรา 77 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีความจำเป็นเร่งด่วนฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีเพื่อทราบโดยมิชักช้า</p> <p>(2) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ หรือการศึกษาวิจัยทางวิชา การหรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนจรหรือการพักอาศัย หรือเพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยหรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป</p> <p>ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 80 ในเขตหวงห้าม ห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ</p>	
---	--

ธรรมชาติเดิมโดยเด็ดขาด และการอนุญาตให้กระทำการใดๆ ตามมาตรา 77 ในเขตหวงห้าม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็น การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติในอุทยาน แห่งชาติ หรือเป็นกรณีการท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่อยู่ในความควบคุมดูแล ของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติอย่างใกล้ชิด โดยให้มีการจำกัดจำนวน นักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือเกิดความเสียหายแก่อุทยาน แห่งชาติ

การอนุญาตและการควบคุมดูแลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 81 การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา 77 ในอุทยาน แห่งชาติหรือในเขตบริการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อ กิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ อุทยานแห่งชาติ และอนุญาตได้เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ
- (2) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่ออุทยาน

แห่งชาติ

(3) การให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวเฉพาะในเขตบริการ และการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ตามมาตรา 77 (13)

- (4) การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

<p>(5) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้บางชนิด</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 82 การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา 77 ในเขตผ่นปรน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ และอนุญาตได้ในกรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ</p> <p>(2) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่ออุทยานแห่งชาติ</p> <p>(3) การให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ตามมาตรา 77</p> <p>(13) เฉพาะในเขตผ่นปรนที่จัดระเบียบและเงื่อนไขการอยู่อาศัยของชุมชนตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว</p> <p>(4) การถ่ายทำภาพยนตร์ วัสดุทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ</p> <p>(5) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้บางชนิดของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นเป็นฤดูหรือเป็นคราวๆ ไป</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p>	<p>- มาตรา ๘๑ (๕) ขัดต่อเจตนารมณ์การจัดการอุทยานแห่งชาติ</p> <p>- มาตรา ๘๒ (๕) ขัดต่อเจตนารมณ์การจัดการอุทยานแห่งชาติ</p>
---	---

<p>มาตรา 83 ตัดออก</p> <p>มาตรา 84 หากผู้ได้รับอนุญาตดำเนินกิจกรรมตามมาตรา 80 มาตรา 81 มาตรา 82 ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ ผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้กระทำได้ทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือค่าฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบ โดยให้บังคับเอากับหลักประกันที่ได้ให้ไว้ก่อน</p> <p>การประเมินความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเห็นชอบดำเนินการและให้ประเมินโดยใช้หลักวิชาการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก</p> <p>มาตรา 85 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก การให้คำแนะนำ การจัดระบบการเตือนภัยตามสมควร การติดป้ายประกาศ การให้ความรู้ความเข้าใจ และการเรียนการสอนด้านอุทยานแห่งชาติแก่ประชาชน รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติตามความเหมาะสมและจำเป็น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่อธิบดีกำหนด</p> <p>มาตรา 86 ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงินเป็นค่าบริการเนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ หรือให้บุคคลใดชำระเงินเป็นค่าธรรมเนียมหรือ</p>	<p>- มาตรา ๘๕ มีเจตนารมณ์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ ไม่ใช่การให้บริการ ซึ่งคำว่า “บริการ” จะต้องตีความ ดังนั้น ถ้อยคำใดจะต้องตีความการใช้ดุลพินิจ อาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย จึงควรพิจารณาตัดกรณีให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติ ออก</p> <p>ข้อสังเกต</p> <p>มาตรา ๘๖ การบัญญัติเช่นนี้แนวคิดที่ดี แต่เมื่อได้มีการรวมเป็นประมวลกฎหมายป่าไม้ แต่ทั้งฉบับไม่ใช่เรื่องป่าไม้ทั้งหมด เงินสวัสดิการดังกล่าว</p>
--	---

ค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือพักอาศัยอยู่ในอุทยานแห่งชาติ อธิปไตยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจระเบียบและกำหนดอัตราเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือค่าตอบแทนดังกล่าว

เงินที่เรียกเก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินที่มีผู้บริจาค เงินค่าปรับที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเปรียบเทียบ เงินค่าปรับตามคำพิพากษาจากผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายนี้ และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน โดยให้แบ่งเงินค่าบริการสำหรับบุคคลเข้าไปในอุทยานแห่งชาติไม่เกินร้อยละสิบ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนที่เหลือให้นำส่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เก็บรักษาไว้เป็นเงินรายได้อุทยานแห่งชาติ และให้นำไปใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุง ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการทำลาย รื้อถอน ย้ายสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ที่มีผู้กระทำความผิดตามมาตรา 193 และการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ

(2) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(3) เป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ

อาจจะไม่ทั่วถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน

(4) เป็นสวัสดิการหรือเงินช่วยเหลือให้แก่เจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครที่ได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครอง ดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(5) การซื้อหรือจ้างเพื่อให้ได้สิ่งจำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้ การทัศนจร การพักอาศัยของนักทัศนจร

(6) การฝึกอบรม การดูงาน การศึกษาของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(7) เป็นเงินช่วยเหลือสงเคราะห์แก่นักท่องเที่ยวที่ประสบภัยจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(8) ค่าใช้จ่ายใด ๆ ภายในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ที่มีได้กำหนดใน (1) – (7) ทั้งนี้ตามที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว

การจัดเก็บ การรักษา การใช้จ่าย และการนำส่งเงินรายได้อุทยานแห่งชาติตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 87 นำไปเขียนรวมกับมาตรา 86

ส่วนที่ 2

วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ

มาตรา 88 บริเวณที่ดินแห่งใดมีสภาพธรรมชาติสวยงามแปลกตาเป็น

ที่น่าสนใจแต่มีบริเวณพื้นที่หรือจุดชมธรรมชาติไม่กว้างใหญ่นักและสมควรให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ หรือเป็นแหล่งนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม หรือกรณีบริเวณที่ดินแห่งใดมีความเหมาะสมที่เตรียมการกำหนด ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา 58 และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะเข้าไปคุ้มครองสภาพธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินแห่งนั้นเป็น “วนอุทยาน” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นวนอุทยานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้ อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ

การขยายเขตหรือเพิกถอนวนอุทยานไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำโดยประกาศรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา 88/1 ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริเวณที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพรรณไม้ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นหรือจากต่างประเทศ โดยมีการจัดแยกพรรณไม้ออกเป็นหมวดหมู่ตามหลักวิทยาศาสตร์หรือตามหลักอนุกรมวิธานเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินนั้นเป็น “สวน

<p>พฤษภาคม ๒๕๖๓” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย</p> <p>ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็น ที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตาม ประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ</p> <p>การขยายเขตหรือเพิกถอนสวนพฤกษศาสตร์ไม่ว่าทั้งหมดหรือ บางส่วนให้กระทำโดยประกาศรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ อุทยานแห่งชาติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายประกาศ ด้วย</p> <p>มาตรา 88/2 ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้บริเวณที่ดินแห่งใดเพื่อ ประโยชน์ในการรวบรวมพรรณไม้โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจ หา ยาก หรือใกล้สูญพันธุ์ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของ ประชาชนและได้รับความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติประกาศกำหนดบริเวณที่ดินนั้นเป็น “สวนรุกข ชาติ” โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้าย</p> <p>ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นสวนรุกขชาติตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่ มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวล กฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐ</p> <p>การขยายเขตหรือเพิกถอนสวนรุกขชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้ กระทำโดยประกาศรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยาน แห่งชาติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายประกาศด้วย</p> <p>มาตรา 89 การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ในเขตวนอุทยาน สวน</p>	
--	--

พฤษภาคม หรือสัปดาห์หน้า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายตามสภาพธรรมชาติของวนอุทยาน สวนพฤษภาคม หรือสัปดาห์หน้า และอนุญาตได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เกิดความเสียหายต่อวนอุทยาน สวนพฤษภาคม หรือสัปดาห์หน้า
- (2) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อวนอุทยาน สวนพฤษภาคม หรือ สัปดาห์หน้า
- (3) การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินกิจการ ใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์
- (4) การถ่ายทำภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ
- (5) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้บางชนิด

หากการดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่ง ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของวนอุทยาน สวนพฤษภาคม หรือสัปดาห์หน้า ผู้กระทำต้องทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายในสภาพธรรมชาติ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 90 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 58 มาตรา 60 มาตรา 75 มาตรา 76 มาตรา 77 มาตรา 78 มาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 81 มาตรา 82 มาตรา 83 มาตรา 85 และมาตรา 86 มาใช้บังคับเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม

กัปกรณ์ของวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ โดยอนุโลม

ส่วนที่ 3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา 91 เมื่อปรากฏว่าบริเวณที่ดินแห่งใดมีสภาพธรรมชาติสมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย หรือแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติของประชาชนให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศกำหนดให้บริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด เว้นแต่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของรัฐนั้นต้องให้ความยินยอมด้วย

มาตรา 92 การขยายเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา 93 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมาย

แสดงแนวเขตเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการ
อำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย
เครื่องหมายแสดงแนวเขตเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 93 และมาตรา 94 เขียนรวมเป็นมาตรา 92

มาตรา 94 เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินแห่งใด
เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือมีการขยาย หรือเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว ให้จัดทำและบันทึกไว้ในระบบภูมิสารสนเทศ
หรือวิธีการอื่นตามที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้ถือตามที่ระบุไว้ใน
ในแนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 95 ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการ
ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่า” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดี
กรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรม
ศุลกากร เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

<p>สิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านสัตว์ป่าด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ด้านกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน เป็นกรรมการ</p> <p>ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ</p> <p>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชน ไม่น้อยกว่ากึ่ง</p> <p>มาตรา 96 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้</p> <p>ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน</p> <p>มาตรา 97 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ตาย (2) ลาออก (3) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความ 	<p>- ข้อความในมาตรา ๙๖ - ๙๙ เกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่ง และคุณสมบัติ การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อความที่ซ้ำซ้อนลักษณะเดียวกันกับมาตรา ๑๓๑ - ๑๓๔ ดังนั้น อาจจะกำหนดไว้ในที่เดียวกัน</p>
--	---

<p>ประพุดติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ</p> <p>(4) เป็นบุคคลล้มละลาย</p> <p>(5) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือสาบสูญ</p> <p>(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>มาตรา 98 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 99 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่</p>	
---	--

ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 100 เขียนไว้ในวรรคท้ายของมาตรา 99

มาตรา 101 ตัดออก

มาตรา 102 ให้คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่ามีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่ามอบหมาย

มาตรา 103 คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่ามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดที่ดินให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า การขยายหรือเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(2) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งต้นน้ำ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(3) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการและพัฒนาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(4) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎหมาย หรือระเบียบที่ประมวลกฎหมายนี้ กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์

<p>ป่า</p> <p>(5) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี คปสช. หรือรัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>มาตรา 104 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้น ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอธิบดีแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสามคนโดยการเสนอแนะของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งต้องมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ด้วย โดยให้หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้นคนหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ</p> <p>มาตรา 105 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 99 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา 106 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และรวมทั้งการให้ความเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การจัดทำหรือจัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการและการคุ้มครอง ดูแล รักษา พันธุ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (2) การกำหนดเขตต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (3) การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและทำประโยชน์ของบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผ่อนปรนเป็นการ	
---	--

ชั่วคราวหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเขตผืนปรม

(4) การจัดให้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5) การประสานงานกับสถานศึกษาในท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(6) การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการคุ้มครอง ดูแล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพเดิม

(7) เรื่องอื่นตามที่อธิบดี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 107 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุงและบริหารจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดหรือเปลี่ยนแปลงให้พื้นที่บางส่วนของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแต่ละแห่งเป็นเขตหวงห้าม เขตศึกษาธรรมชาติ หรือเขตผืนปรม หรือไม่ก็ได้ และให้มีแผนที่แสดงรายละเอียดบริเวณเขตนั้นและจัดทำแนวเขต ป้าย เครื่องหมายเพื่อแสดงเขตนั้นให้เห็นได้ง่าย

มาตรา 108 บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในเขตผืนปรมให้คงอยู่อาศัยและทำประโยชน์ตามความจำเป็นได้เป็นการชั่วคราว โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้และต้องปฏิบัติ

<p>ตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด</p> <p>บุคคลหรือสมาชิกชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ติดต่อกับเขตผ่อนปรนอาจได้รับการผ่อนผันให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดอย่างยั่งยืน โดยต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด</p> <p>ผู้ได้รับการผ่อนผันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้ถือเป็นการเฉพาะตัวของผู้นั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้ผู้นั้นหมดสิทธิได้รับการผ่อนผันหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือให้ออกจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา 109 โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในเขตผ่อนปรน ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมคุ้มครองดูแล รักษา อนุรักษ์ พันธุ์ ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและไม่เป็นการชักนำบุคคลภายนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข้ามาอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเพื่อการค้าหรือแสวงหากำไร และต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และการกำหนดรายละเอียดของโครงการ ให้เป็นไปตามระเบียบและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 110 ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมายและปฏิบัติตามประกาศของทางราชการ</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป</p>	
---	--

ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 111 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(1) กระทำให้หลักเขต ป้ายหรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่
จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้
ประโยชน์

(2) ยึดถือ ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วย
ประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิมในเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า

(3) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วม
ตัน หรือเหือดแห้ง

(4) ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก

(5) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงและทำให้เกิดเพลิงไหม้

การกระทำตามวรรคหนึ่งนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หากผลของการ
กระทำเกิดขึ้นในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้ถือว่าเป็นการกระทำในเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา 112 ผู้ใดจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่
ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ

(1) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำ
ให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้

<p>(2) เก็บหา นำออกไป ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น</p> <p>(3) ปลุกต้นไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชเกษตรกรรม พืชไร่ พันธุ์ไม้ต่างประเทศ</p> <p>(4) จับ ล่า เก็บ นำสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่า</p> <p>(5) ชุต เก็บด้วยแรงคน นำออกไปหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม</p> <p>(6) ปิดประกาศ โฆษณา หรือขีดเขียนในที่ต่าง ๆ</p> <p>(7) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิดซึ่งวัตถุระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง</p> <p>(8) ส่งเสียงอื้ออึงหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวน หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่คนหรือสัตว์</p> <p>(9) ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ ในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น</p> <p>(10) นำยานพาหนะเข้าออกหรือขับขี่ยานพาหนะในทางที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น</p> <p>(11) นำอากาศยานขึ้นลงในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น</p> <p>(12) นำหรือปล่อยปลุ่สัตว์ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า หรือสัตว์พาหนะเข้าไป</p> <p>(13) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์</p> <p>(14) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป</p> <p>(15) นำเข้าไปหรือใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ยาเบื่อ วัตถุอันตราย หรือสารพิษอย่างอื่นซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต</p>	
---	--

มาตรา 113 ตัดออก

มาตรา 114 บทบัญญัติในมาตรา 110 มาตรา 111 และมาตรา 112 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) มีความจำเป็นเร่งด่วนฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคล หรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม หรือ เพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้ว ให้รายงานต่ออธิบดีเพื่อทราบโดยมิชักช้า

(2) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า หรือการศึกษาวิจัย ทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติหรือเพื่ออำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้แก่ประชาชน โดยทั่วไป ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของ รัฐมนตรี

มาตรา 115 ในเขตหวงห้าม ห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ธรรมชาติเดิมโดยเด็ดขาด และการอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา 112 ในเขตหวงห้ามให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็น การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการของเจ้าหน้าที่ของ รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติในเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า หรือเป็นกรณีการศึกษาธรรมชาติที่อยู่ในความควบคุมดูแลของ เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอย่างใกล้ชิด โดยให้มีการจำกัดจำนวน นักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือเกิดความเสียหายแก่เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า

การอนุญาตและการควบคุมดูแลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 116 การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา 112 ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือในเขตศึกษารธรรมชาติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอนุญาตได้เฉพาะในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ

(๒) การท่องเที่ยวศึกษารธรรมชาติที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(๓) การให้บริการเกี่ยวกับการนำเที่ยว

(๔) การถ่ายทำภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

(๕) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้บางชนิด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง รวมถึงการกำหนดหลักประกัน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 117 การอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา 112 ในเขตผ่อนปรนให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้กระทำได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอนุญาตได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

<p>(1) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า</p> <p>(2) การท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า</p> <p>(3) การให้บริการนำเที่ยวหรือที่พักแรมชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ตามมาตรา 112 (13) เฉพาะในเขตผืนปรมที่จัดระเบียบและเงื่อนไขการอยู่อาศัยของชุมชนตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว</p> <p>(4) การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ</p> <p>(5) การเก็บหาของป่าหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดใหม่ทดแทนได้บางชนิดของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นเป็นฤดูหรือเป็นคราวๆ ไป</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง รวมถึงการกำหนดหลักประกัน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 118 หากผู้ได้รับอนุญาตดำเนินกิจกรรมตามมาตรา 115 มาตรา 116 มาตรา 117 ทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้กระทำได้ทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือค่าฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบ โดยให้บังคับเท่ากับหลักประกันที่</p>	
--	--

<p>ได้ให้ไว้ก่อน</p> <p>การประเมินความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบัน การศึกษาที่คณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าเห็นชอบดำเนินการและให้ประเมินโดยใช้หลักวิชาการทาง เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก</p> <p>มาตรา 119 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก การให้คำแนะนำ การจัดระบบการเตือนภัยตามสมควร การติดป้ายประกาศ การให้ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการตามมาตรานี้หรือไม่ก็ได้ตามสมควร</p> <p>มาตรา 120 ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงินเป็นค่าบริการเนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือให้บุคคลใดชำระเงินเป็นค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการ หรือพักอาศัยในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนดังกล่าว</p> <p>เงินที่เรียกเก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินที่มีผู้บริจาค เงินค่าปรับที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายนี้ และเงินรายได้อื่น ๆ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีอากรใด ๆ และ ไม่ต้อง</p>	<p>- ข้อสังเกต</p> <p>มาตรา ๑๑๙ การอนุญาตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาอำนวยความสะดวก กับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ มีถ้อยคำที่ไม่ตรงกัน ซึ่งอาจจะเป็นการแก้ไขไม่หมด หรือมีการคลาดเคลื่อน เนื่องจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กำหนดให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มาช่วยเรื่องประชาสัมพันธ์ ไม่ใช่ การบริการ การจัดบ้านพัก</p>
---	---

นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน โดยให้แบ่งเงินค่าบริการสำหรับบุคคลเข้าไปใน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่เกินร้อยละสิบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนที่เหลือให้นำส่งกรม
อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เก็บรักษาไว้เป็นเงินรายได้บำรุงรักษา
สัตว์ป่าและให้นำไปใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครอง ดูแล รักษา บำรุง ป่าพันธุ์พืชรพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้ง
ค่าใช้จ่ายเพื่อขยาย ทำลาย รื้อถอน ย้ายสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ ที่มีผู้กระทำ
ความผิดและการปลูกไม้พืชรพ

(2) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตคุ้มครองพันธุ์
สัตว์ป่า

(3) เป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมและ
อนุรักษ์สัตว์ป่า และคณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

(4) เป็นสวัสดิการหรือเงินช่วยเหลือให้แก่เจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครที่
ได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครอง ดูแล
รักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(5) การซื้อหรือจ้างเพื่อให้ได้สิ่งจำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการ
อำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้ การศึกษาธรรมชาติของ
ประชาชน

(6) การฝึกอบรม การดูงาน การศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้าน
สัตว์ป่าเท่าที่จำเป็น

มาตรา 121 เขียนรวมกับมาตรา 20 แล้ว

ส่วนที่ 4

เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา 122 ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่า หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าในบริเวณวัดหรือ ในบริเวณสถานที่ที่ประชาชนใช้เป็นที่พักอาศัยหรือพิธีกรรมทางศาสนา

มาตรา 123 บริเวณหรือที่ดินดังต่อไปนี้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์ป่าจะกำหนดให้เป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้

(1) สถานที่ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใดเป็นแหล่งอาศัยหรือแหล่งหากินของสัตว์ป่าสมควรสงวนไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติหรือเป็นแหล่งนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม หรือ

(2) ที่ดินที่มีความเหมาะสมและเตรียมการจะกำหนดให้เป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะเข้าไปคุ้มครองสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความเสียหาย

ประกาศกำหนดเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งหรือการเพิกถอนเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

และมีแผนที่แสดงแนวเขตและรายละเอียดภูมิประเทศนั้นแนบท้ายด้วยโดยมีข้อมูลแสดงพิกัดตำแหน่งแนวเขตที่ชัดเจนบันทึกไว้ในระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศหรือวิธีการอย่างอื่นที่เหมาะสมตามมาตรฐานสากลโดยแสดงประกอบในแผนที่ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับแนวเขต ให้ถือแนวเขตที่ปรากฏตามแผนที่แนบท้ายประกาศเป็นสำคัญ

ประกาศกำหนดเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตาม (2) ให้มีผลใช้บังคับจนกว่าจะมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินเป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตามประมวลกฎหมายนี้ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ต่ออายุได้ไม่เกินสองครั้งครั้งละไม่เกินห้าปี หากครบกำหนดดังกล่าวแล้วไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินเป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าให้เขตคุ้มครองสัตว์ป่าดังกล่าวเป็นเขตคุ้มครองสัตว์ป่าตาม (1)

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตาม (2) นั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้มีบุคคลใดถือกรรมสิทธิ์หรือมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 124 เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดตามมาตรา 123 (1) แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าแห่งหนึ่งแห่งใด โดยเฉพาะ

(1) ล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทนั้น

(2) เก็บหรือทำอันตรายแก่รังของสัตว์ป่าตาม (1)

(3) ยึดถือครอบครองที่ดินหรือตัด โคน แฝ้วถาง เผา ทำลาย ต้นไม้ หรือพฤษชาติอื่นหรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพ ชุด เก็บ ซึ่งแร่ ดิน หิน กรวด ทราย ลูกกรัง ของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ หรือเลี้ยงสัตว์ หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้นหรือเหือดแห้ง เป็นพิษหรือ เป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า

มาตรา 125 การกระทำการใด ๆ ในเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตได้เมื่อกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสียหายตามสภาพธรรมชาติของเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า และอนุญาตได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การสำรวจ การศึกษาวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(2) การนำเที่ยวและการศึกษาธรรมชาติที่ไม่เกิดความเสียหายต่อเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า

(3) การถ่ายทำภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ สารคดี และการถ่ายภาพ

(4) การเก็บของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติชนิดที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนได้

หากการดำเนินกิจกรรมตามวรรคหนึ่ง มีความจำเป็นต้องทำให้เกิดความเสียหายแก่สภาพธรรมชาติของเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ผู้กระทำได้ต้องทำให้กลับคืนสภาพธรรมชาติดั้งเดิมหรือจ่ายค่าชดเชยความเสียหายในสภาพธรรมชาติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการ

มาตรา 126 ในเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา 123 (2) ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 91 มาตรา 110 มาตรา 111 มาตรา 113 มาตรา 114 มาตรา 115 มาตรา 116 มาตรา 117 มาตรา 118 มาตรา 119 มาตรา 120 มาตรา 121 มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม

หมวด 5
ป่าเศรษฐกิจ
ส่วนที่ 1
ป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา 127 เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินในเขตป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกเป็นกฎกระทรวง ซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ต้องเป็นที่ดินที่มีได้มีบุคคลใดมีหรือถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือตามกฎหมายโดยเฉพาะ

มาตรา 128 การขยายหรือเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยออกเป็นกฎกระทรวง และในกรณีที่มีใช่เป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมด ให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงไปแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา 129 เมื่อกฎกระทรวงกำหนดบริเวณที่ดินในเขตป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติมีผลใช้บังคับแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็นต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้แก่ประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแนวเขต หรือช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติและเครื่องหมายอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 130 ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติ” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านที่ดิน และการป่าไม้ จำนวนไม่เกินหกคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมป่าไม้ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 131 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา 132 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือสาบสูญ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 133 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อน

วาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา 134 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 135 นำไปรวมกับมาตรา 134

มาตรา 136 ตัดออก

มาตรา 137 คณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อกฎกระทรวงกำหนดที่ดินใน

<p>ป่าให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และการขยายหรือเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ</p> <p>(2) พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(3) กำหนดมาตรการเพื่อการคุ้มครอง ดูแล และรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>(4) กำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการปลูกป่า</p> <p>(5) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับการป่าไม้</p> <p>(6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>มาตรา 138 ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 139 อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้คราวละไม่เกินสามสิบปี</p> <p>การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 140 ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพ</p>	<p>- มาตรา ๑๓๘ ควรมิบทยกเว้นการกระทำการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าไปดำเนินการบำรุง รักษาต้นไม้ตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติด้วย (เทียบเคียงมาตรา ๗๙ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ)</p> <p>- มาตรา ๑๔๐ ไม่ควรออกโฉนด หรือ นส.๓ ก. เนื่องจากพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม</p>
---	--

เป็นไร่ร้างเก่าหรือทุ่งหญ้าหรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลยหรือมีแต่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นตามธรรมชาติ ทั้งนี้โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

ในเขตป่าเสื่อมโทรมตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต แต่กรณีที่จะอนุญาตให้เกินสองพันไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา 141 ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณประโยชน์ หรือเมื่อปรากฏว่าได้มีการอนุญาตไปโดยมิชอบ หรือมีการฝ่าฝืนต่อเงื่อนไขในการอนุญาตหรือเป็นการกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่ป่าไม้ในสาระสำคัญ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตรายหนึ่งรายใดทั้งหมดหรือบางส่วนได้

ในกรณีมิใช่เป็นความผิดของผู้ถูกสั่งเพิกถอนการอนุญาต ให้จ่ายค่าทดแทนด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรมแก่ผู้ถูกสั่งเพิกถอนการอนุญาตนั้น

ส่วนที่ 2

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มาตรา 142 เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้คงสภาพธรรมชาติและมิสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ

ดังกล่าว สามารถฟื้นฟูได้

คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นพื้นที่ซึ่งมีได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า หรือมีได้อยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดที่มีใช้หน่วยงานของรัฐ

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดมาตรการคุ้มครอง และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา 143 ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ ท้องถิ่น อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และ

ประสบการณ์ด้านการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม
ด้านประมง ด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลรวมอยู่ด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา 144 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ
สามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้
แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไป
พลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ แต่ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่ง
ร้อยแปดสิบวัน

มาตรา 145 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติ
เสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือ
สาบสูญ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษ
สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 146 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อน

วาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้ และให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา 147 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 148 คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนเป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การขยายหรือเพิกถอนพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- (2) กำหนดนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแล

<p>รักษาสภาพธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ คุ่มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>(3) ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับพื้นที่คุ่มครองทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>(4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือ ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งมอบหมาย</p> <p>(5) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะรัฐมนตรี คปสช. หรือรัฐมนตรี มอบหมาย</p> <p>มาตรา 149 ในเขตคุ่มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ห้าม ดำเนินกิจการใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>ประเภทของกิจการ การขออนุญาต การอนุญาต และการควบคุม ดูแลตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 3 สวนป่า</p> <p>มาตรา 150 ผู้ใดประสงค์ที่จะทำสวนป่าสามารถนำที่ดินไปขอขึ้น ทะเบียนเป็นสวนป่าต่อ นายทะเบียนสวนป่า อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย สำหรับท้องที่กรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการ</p>	<p>ข้อสังเกต</p> <p>๑. มาตรา ๑๕๐ - ๑๕๑ มีการเขียนย่อสาระสำคัญเกินไป ทำให้ขาด มาตรการที่ครอบคลุม หากจะกำหนดให้สั้น ควรจะไปออกอนุบัญญัติ ทั้งนี้ กรณีข้อความในวรรคแรกของมาตรา ๑๕๑ ว่า “ผู้ใดประสงค์...ขอ</p>
---	---

<p>จังหวัดมอบหมายสำหรับท้องที่จังหวัดอื่น โดยที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าจะต้องเป็นที่ดินประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน</p> <p>(2) ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม</p> <p>(3) ที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตให้บุคคลเข้าไปทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นในเขตป่าสงวนแห่งชาติ</p> <p>(4) ที่ดินที่มีใบอนุญาตให้แผ้วถางป่าตามมาตรา 9 เฉพาะเพื่อการทำสวนป่า</p> <p>(5) ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าอยู่แล้วโดยทบวงการเมืองรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐ</p> <p>การรับขึ้นทะเบียนสวนป่าและการออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด</p> <p>มาตรา 151 ผู้ทำสวนป่าจะต้องจัดให้มีตราที่ใช้เป็นเครื่องหมายแสดงการเป็นเจ้าของไม้ที่ได้จากการทำสวนป่าโดยการตี ตอก หรือประทับที่ไม้ซึ่งผู้ทำสวนป่าได้มาจากการทำสวนป่า</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนตรา การรับรองตรา ตลอดจนวิธีตี ตอก หรือประทับ ให้อธิบดีเป็นผู้กำหนด</p> <p>มาตรา 152 ในการทำไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ผู้ทำสวนป่าอาจตัดหรือโค่นไม้ แปรรูปไม้ ค่าไม้ มีไม้ไว้ในครอบครอง และนำไม้เคลื่อนที่ผ่าน</p>	<p>ขึ้นทะเบียนสวนป่า...” ข้อความดังกล่าวควรระบุให้ชัดเจนเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติสวนป่าฯ ในปัจจุบัน ซึ่งระบุ “ผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิใช้ที่ดินตามประเภทที่ดินที่กฎหมายกำหนด” หรือกรณี “ผู้เช่า หรือผู้เช่าซื้อ” ก็ขอขึ้นทะเบียนได้เฉพาะที่ดินที่มีโฉนด หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เท่านั้น</p> <p>๒. เจตนารมณ์ของสวนป่า เพื่อให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ทำสวนป่า กล่าวคือ ให้มีตราประทับ และไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียม ซึ่งสามารถกำหนดหน้าที่เพิ่มเติมได้ โดยให้เสนอแผนจัดการสวนป่าพร้อมไปด้วย เช่น จำนวนที่ปลูก จำนวนที่ตัดในแต่ละปี และไม่ชนิดใด จะปลูกทดแทนกี่ปี เพื่อความยืดหยุ่นตามชนิดไม้บวก ลบ ๔ ปี หากไม่ดำเนินการตามแผนก็อาจจะกำหนดโทษไว้ด้วยว่า ไม่ได้สิทธิประโยชน์ใดบ้าง เป็นต้น (ดูกฎหมายฝรั่งเศส ซึ่งกำหนดให้ผู้ทำสวนป่าสามารถร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย จัดทำให้ได้)</p> <p>๓. ร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ กำหนดป่าไว้หลายประเภท เช่น ป่าอนุรักษ์ ป่าชุมชน เป็นต้น และบางประเภทตัดได้ บางประเภทตัดไม่ได้ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นคือ การขนส่งไม้เพราะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ไม้ที่ห้ามตัดและไม้ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>๔. ป่าของเอกชนมีพื้นที่ ๐.๑๑ ของพื้นที่ แต่ในต่างประเทศที่พื้นที่ป่าของรัฐบาลลดแต่ป่าของเอกชนกลับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๕ ดังนั้น ควรส่งเสริมให้พื้นที่ที่ร้างปลูกป่าโดยกรมป่าไม้ประสานไปยังกรมสรรพากรให้สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหันมาปลูกป่าเพิ่มขึ้น</p>
--	---

ด้านป่าไม้ได้โดยไม่ต้องของอนุญาต เว้นแต่การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 153 บรรดาไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่าให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง ค่าบำรุงป่า และค่าธรรมเนียม

มาตรา 154 การเก็บหา ค้ำ มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่าเฉพาะถ่านไม้ เปลือกไม้ ยางไม้ หน่อไม้ หวาย ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ซี้ผึ้ง กล้วยไม้ และเห็ดในสวนป่า ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า

มาตรา 155 รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจกำหนดสิทธิประโยชน์ทางภาษี เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ทำสวนป่า เพื่อจูงใจให้มีการทำสวนป่ามากขึ้นตามนโยบายของรัฐ หรือ คปสช.

๕. การขึ้นทะเบียนสวนป่าก็เพื่อประโยชน์ในการทำไม้ ซึ่งประเภทที่ดินนิคมสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑

๖. การกำหนดให้ปลูกเฉพาะไม้ยืนต้นในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ควรกำหนดให้ครอบคลุมที่ดิน คทช. ด้วย

- มาตรา ๑๕๒ มีข้อเสนอแนะและข้อสังเกต ดังนี้

๑. ควรกำหนดให้ผู้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า ไม่ต้องขออนุญาตแปรรูปไม้ และตั้งโรงงานไม้ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาว่าไม่มีอายุเท่าใดจึงจะแปรรูปหรือตัดได้ นอกจากนี้ให้มีหลักเกณฑ์เรื่องการนำเคลื่อนที่ การเคลื่อนย้ายไม้ด้วย นอกจากนี้ การตัดไม้ให้ใช้ระบบการแจ้ง ไม่ใช่ระบบอนุญาต โดยไม่ต้องร่อเจ้าหน้าที่ และกำหนดให้มีระบบการรับรองตนเองได้ด้วย ซึ่งเป็นการส่งเสริมและยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นแทนการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และอาจจะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง หรือปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ในการรับรอง

๒. ไม่มีบทบัญญัติในกรณีนำไม้เคลื่อนที่ นอกจากนี้ การยกเลิกมาตรา ๗ พระราชบัญญัติป่าไม้ฯ เพื่อไม่ให้ไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์เป็นไม้หวงห้ามอีกต่อไป เนื่องจากไม้ตามพระราชบัญญัติสวนป่าฯ เป็นไม้ตามบัญชี ๕๘ ชนิด ซึ่งไม่ครอบคลุมไม้ทุกชนิด จึงกำหนดการรับรองภาคสมัครใจไว้ในร่างพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ....

- มาตรา ๑๕๔ เห็นเพิ่มข้อความว่า “...ให้เป็นไปตามฤดูกาล และให้พอเพียงกับประโยชน์เพื่อการยังชีพ” มิเช่นนั้น จะมีการเก็บหาของป่าเพื่อการพาณิชย์

ส่วนที่ 4
ป่าชุมชน

มาตรา 156 พื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นป่าชุมชนต้องเป็นพื้นที่ป่าที่ไม่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ หรือไม่เป็นพื้นที่ป่าที่มีการสงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ

มาตรา 157 ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ

(2) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

(3) การส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่า

(4) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชนในการจัดการป่าชุมชน

ป่าชุมชนที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้เป็นสาธารณสมบัติ

ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการขยายพันธุ์ของของป่า

ข้อสังเกต

๑. กรณีป่าชุมชน และป่าชายเลน ซึ่งมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์อยู่ด้วยนั้น จะกำหนดไว้อย่างไร และดำเนินการอย่างไร ทั้งนี้ เมื่อกำหนดให้ป่าชุมชนเป็นป่าเศรษฐกิจ แต่กลับบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๗ เช่น (๑) ว่า เพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์

๒. การดำเนินการเรื่องป่าชุมชนในปัจจุบัน หรือร่างประมวลกฎหมายฉบับนี้ ไม่ได้ระบุพื้นที่อื่นของรัฐไว้

๒.๑ พื้นที่ดังกล่าวมีร้อยละ ๒ เป็นพื้นที่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นส.ล) ซึ่งดูแลโดยกระทรวงมหาดไทย รวมทั้ง ที่ดิน สปก. และนิคมสร้างตนเอง ดังนั้น อาจจะนำข้อความตามร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... ฉบับกระทรวงเสนอมากำหนดไว้ด้วย

๒.๒ การแบ่งโซนพื้นที่ ร่างพระราชบัญญัติฯ ได้แบ่งเป็นเพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ แต่ในร่างประมวลกฎหมายนี้ กำหนดเป็นเพื่อการอนุรักษ์ และพื้นที่เพื่อการใช้สอย (มาตรา ๑๕๘) แต่เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๖๖ - ๑๖๗ กลับระบุข้อความที่ไม่ชัดเจน เช่น ปลูกขึ้นในพื้นที่ใช้สอยเพื่อการจำเ็นเท่านั้น เป็นต้น ในทางกลับกัน ในพื้นที่อนุรักษ์สามารถตัดจำหน่ายได้ใช้หรือไม่ ดังนั้น ควรกำหนดให้มีการกำกับ หรือควบคุมไม่ให้มี

<p>ของแผ่นดิน ซึ่งใช้เพื่อสาธารณ ประโยชน์และสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน</p> <p>มาตรา 158 ชุมชนใดประสงค์ที่จะจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าที่อยู่ใกล้เคียง ให้บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นนั้นและอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้ จำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เข้าชื่อรวมกันยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ เพื่อให้จัดตั้งป่าชุมชนได้</p> <p>คำขออย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งป่าชุมชน (2) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน และผู้ขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน (3) ความเป็นมาของชุมชน สภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนพร้อมทั้งแผนที่โดยสังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ (4) แผนจัดการป่าชุมชน โดยแสดงถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนา หรือการควบคุมสภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน และวิธีดำเนินการ <p>ในพื้นที่ป่าชุมชนจะต้องกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้สอยให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่และวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอและการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชน และการยุบเลิกป่าชุมชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด</p> <p>มาตรา 159 เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้พนักงาน</p>	<p>การทำไม้ในพื้นที่อนุรักษ์โดยเด็ดขาดตามมาตรา ๑๖๕ ด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๓. ควรกำหนดเรื่องเครือข่ายป่าชุมชน ๔. การกำหนดให้ชุมชนมาช่วยดูแลรักษาป่าโดยการให้ได้ใช้ประโยชน์ อันเป็นการสร้างแรงจูงใจ ดังนั้น นอกจากกำหนดให้ใช้ในครัวเรือนแล้ว ควรจะอนุญาตให้จำหน่ายได้บ้าง ๕. เงินรายได้จากป่าที่ชุมชนดูแลรักษา ควรจะแบ่งเงินรายได้ดังกล่าวออกเป็น ๒ ส่วน คือ เงินกองทุนหรือทรัพย์สินส่วนกลางเพื่อให้คณะกรรมการป่าชุมชนนำไปดูแลรักษาป่า กับเงินส่วนน้อยให้ส่งคืนเพื่อนำไปดูแลรักษาป่าชุมชนอื่นซึ่งไม่มีต้นทุนเหมือนป่าชุมชนที่มีรายได้ดังกล่าว
---	---

เจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบสภาพป่าร่วมกับผู้แทนของผู้ขอภายในหกสิบวันนับ
แต่วันที่รับคำขอ แล้วรายงานผลต่ออธิบดี

การตรวจสอบและรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่
อธิบดีกำหนด

มาตรา 160 เมื่ออธิบดีได้รับรายงานผลการตรวจสอบและพิจารณา
เห็นชอบด้วย ให้อธิบดีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดพื้นที่ป่าดังกล่าวให้
เป็นป่าชุมชนโดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชนแนบท้ายประกาศด้วย

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นชอบให้กำหนดพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นป่าชุมชนทั้ง
แปลงหรือบางส่วน ให้อธิบดี มีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอทราบ และผู้ขอมีสิทธิ
อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้ง ให้
รัฐมนตรีพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา 161 เมื่อได้ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้มีรายชื่ออยู่
ในบัญชีที่แนบคำขอเป็นสมาชิกป่าชุมชน

มาตรา 162 สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ดังนี้

(1) ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน และ
แผนการจัดการป่าชุมชน

(2) ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และ
ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ให้

<p>คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีมติจำนวนสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน</p> <p>มาตรา 163 ให้สมาชิกป่าชุมชนเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศจัดตั้งป่าชุมชน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง คุณสมบัติ จำนวนกรรมการ และการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p>มาตรา 164 คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(1) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น</p> <p>(2) ควบคุมดูแล ป้องกัน ปลูกและบำรุงรักษาป่าชุมชน รวมทั้งดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้คงสภาพและใช้ประโยชน์ได้ต่อไป</p> <p>(3) ทำแนวกันไฟรอบป่าชุมชน</p> <p>(4) ทำความสะอาดป่าชุมชนเพื่อป้องกันไฟ</p> <p>(5) ตัดแต่งกิ่งไม้ และอนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านนำกิ่งไม้ เศษไม้หรือปลายไม้จากการตัดแต่งไปใช้ประโยชน์ได้</p> <p>(6) ทำไม้ที่ถูกภัยธรรมชาติล้มลงแล้ว หรือยืนต้นตายตามธรรมชาติหรืออนุญาตให้ราษฎรในหมู่บ้านทำไม้ดังกล่าว เพื่อใช้สอยในครัวเรือนตามความจำเป็นหรือใช้ในกิจการสาธารณะ</p> <p>(7) ควบคุมดูแลมิให้มีการฝ่าฝืนระเบียบการทำไม้ และเก็บหาของป่า</p> <p>(8) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนในกรณีมีการ</p>	<p>ข้อสังเกต</p> <p>- มีข้อควรระวัง (๖) กล่าวคือ จะเป็นการเปิดช่องให้ไปแสวงหาประโยชน์โดยวิธีที่มีชอบ เช่น เอาไฟไปสุ่มให้ยืนต้นตาย เป็นต้น ดังนั้น มาตรการนี้อาจจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ</p>
---	--

จับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามบทบัญญัติในส่วนนี้

มาตรา 165 ห้ามมิให้บุคคลใดเข้ายึดถือครอบครองหรืออยู่อาศัยในที่ดินในเขตป่าชุมชน

มาตรา 166 สมาชิกป่าชุมชนอาจเก็บหาของป่า เลี้ยงสัตว์ จับสัตว์ซึ่งมิใช่สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ปลูกพืชหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในป่าชุมชนนั้นได้ตามสมควรเพื่อการยังชีพหรือใช้สอยในครัวเรือนแห่งตน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 167 การทำไม้ที่สมาชิกป่าชุมชนปลูกขึ้นในบริเวณเพื่อการใช้สอยให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือใช้ในกิจการสาธารณะภายในชุมชนนั้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 168 อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลงหรือบางส่วน ในกรณี ดังต่อไปนี้

(1) ป่าชุมชนได้รับความเสียหายมาก และคณะกรรมการจัดการ ป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นอีกต่อไป

(2) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในส่วนนี้และเป็นเหตุให้ป่าชุมชนนั้นเสียหาย

ในกรณีที่มีใช้เป็นการเพิกถอนป่าชุมชนทั้งแปลง ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายประกาศด้วย

ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนทั้งแปลงหรือบางส่วน ให้อธิบดีจัดการหรือมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งรับไปดำเนินการฟื้นฟู

- มาตรา ๑๖๕ ควรเพิ่มข้อความ “ห้ามทำไม้ในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์ หรือ กั้น สร้าง แผ้วถาง ยกเว้นประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

- ขอให้ตัดส่วนของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ออกจากบทบัญญัติหมวด ๗ และให้นำร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรีลงมติอนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐⁷ ใช้เป็นแนวทางในการยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้

และดูแลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

หมวด 6 มาตรา 169 และมาตรา 170 นำไปเขียนไว้ในมาตรา 7 และ
มาตรา 7/1 ไว้แล้ว

หมวด 7

การบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาในที่ดินป่าไม้

มาตรา 171 ที่ดินบริเวณใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอุทยาน
แห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หากสภาพของพื้นที่
เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติหรือเกิดจาก
การกระทำของมนุษย์ก็ตาม ให้ คปสช. มีอำนาจในการพิจารณาทบทวนการ
กำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวน
แห่งชาติของพื้นที่บริเวณนั้น โดยคำนึงถึงอัตราส่วนป่าไม้ที่เหมาะสม ระหว่าง
การอนุรักษ์ การเศรษฐกิจ หรือวัตถุประสงค์อื่นใด กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อม และการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

ให้ คปสช. นำผลของการพิจารณาทบทวนการกำหนดที่ดินให้เป็น
เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าวเสนอ
ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีมติ หากทำให้สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ลดลง ให้ คปสช.
พิจารณาเสนอทางเลือกด้วย เช่น การหาพื้นที่ทดแทน การปลูกป่าของ
ภาคเอกชน หรือการปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมหรือในที่ดินที่จัดให้แก่
ประชาชน เป็นต้น เพื่อคุณภาพของป่าไม้ที่ดีขึ้น

ข้อสังเกต

๑. มาตรา ๑๗๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ที่ดินบริเวณใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขต
อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หากสภาพของ
พื้นที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติหรือ
เกิดจากการกระทำของมนุษย์ก็ตาม ให้ คปสช. มีอำนาจในการพิจารณา
ทบทวนการกำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่า
สงวนแห่งชาติของพื้นที่บริเวณนั้น..”

การกำหนดดังกล่าวอาจจะตีความได้ว่า หากมีการตัดไม้ ทำลาย ก็สามารถ
เพิกถอนได้ในสิ่งที่มนุษย์กระทำให้เกิดขึ้น ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ที่จะให้
ดำเนินการเฉพาะที่เป็นสาธารณูปโภคสาธารณะ เช่น ถนน เสาไฟฟ้า เป็นต้น
ดังนั้น จึงควรปรับถ้อยคำให้เหมาะสมโดยนำการแก้ไขปัญหาของที่ดินทำ
กินของชุมชนในเขตอนุรักษ์มากำหนดไว้ในหมวดเดียวกัน เพื่อความชัดเจน
และอ่านเข้าใจง่ายขึ้น

๒. การบัญญัติเช่นนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา ๑๖ ทวิ เนื่องจากไม่
สามารถแก้ไขได้โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อจัดการปัญหาผู้บุกรุกรายเก่าเสร็จก็
จะมีผู้บุกรุกรายใหม่เข้ามา รวมทั้งยังขาดสาระสำคัญ กล่าวคือ ต้อง

มาตรา 172 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบผลการพิจารณา ทบพทวนการกำหนดที่ดินให้ เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติบริเวณใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว

หากผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีให้เพิกถอนเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือ ป่าสงวนแห่งชาติบริเวณใด ก็ให้ที่ดินนั้นเป็นที่ดิน ที่ประชาชนซึ่งมีสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินสามารถยื่นคำขอออกหนังสือ แสดงสิทธิในที่ดินได้ ถ้าที่ดินดังกล่าวไม่สามารถออกหนังสือแสดงสิทธิตาม ประมวลกฎหมายที่ดินก็ให้นำไปจัดให้แก่ประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในระหว่างเวลาที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพิกถอนตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้ดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิหรือจัดที่ดิน ให้แก่ประชาชนไปก่อนได้

แต่ถ้าผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีให้ที่ดินซึ่งประชาชนผู้ ครอบครองหรือมีสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินในที่ดินบริเวณใดถูก กำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวน แห่งชาติและต้องโยกย้ายออกจากบริเวณนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อ อธิบดีเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีพิจารณาจ่าย ค่าชดเชย จัดซื้อ หรือเวนคืนที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์

มาตรา 173 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในพื้นที่ที่มี

ดำเนินการให้เสร็จสิ้นในครั้งเดียว ทั้งนี้ โดยเปลี่ยนจาก “หมวดว่าด้วยการ บริการจัดการ...” เป็น “บทเฉพาะกาล” และกำหนดระยะเวลาว่า หากสภาพ เป็นเช่นนี้ให้มาแจ้งภายในกี่วัน โดยมีแบบฟอร์มการแจ้ง ส่วนกรณีการ ตรวจสอบก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

๓. การยกเลิกที่ดินของรัฐไม่ให้เป็นป่า ในกรณีนี้หากมีการบุกรุกจะ ดำเนินการอย่างไร นอกจากนี้ที่ดินของ สปก. หรือที่ดินนิคมสร้างตนเองหรือ ที่ดินของรัฐใด ๆ ซึ่งไม่ได้ออกโฉนด ไม่สามารถนำกฎหมายนั้นๆ มา ดำเนินการจับกุม ปัจจุบันอาศัยพระราชบัญญัติป่าไม้ ๆ ทั้งนี้ หากไม่มีนิยาม คำว่า “ป่า” ที่ดินดังกล่าวข้างต้น จะต้องไปแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดี ชื้อหาบุกรุก ตามประมวลกฎหมายอาญา

เขตปกครองบริเวณที่ดินที่ได้มีการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ อาจยื่นคำขอปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ให้ เป็นไปตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นต่อกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือกรมป่าไม้ แล้วแต่กรณี เพื่อความเห็น เสนอ คปสช. เพื่อพิจารณา

หาก คปสช. พิจารณาเห็นว่าคำขอปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ให้ เป็นไป ตามความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในท้องถิ่นนั้นมีเหตุผลสมควร ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีความมั่นคง ในการ ประกอบอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือเหตุผลอื่น ก็อาจอนุญาตให้มีการ ปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ตามคำขอ

ให้ คปสช. ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนของ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ในสัดส่วนที่ ใกล้เคียงกันเพื่อพิจารณาจัดทำข้อมูลการปรับปรุงแนวเขตป่าไม้เสนอต่อ คปสช. โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญคือ จำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ต้องไม่ลดลงจากเดิม หรือ หาพื้นที่ทดแทน มีความเหมาะสมกับสภาพภูมินิเวศและหลักวิชาการป่า ไม้

หาก คปสช. เห็นชอบกับข้อเสนอการปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ตามที่ คณะอนุกรรมการเสนอ ก็ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และให้นำความใน มาตรา 172 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 174 สมควรตัดออก

มาตรา 175 ผู้ใดมีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ ที่แสดงว่าตนได้ที่ดินมา

โดยชอบด้วยกฎหมายที่ดินก่อนการกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบกับหลักฐานของทางราชการ เมื่อการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินเสร็จสิ้นแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 176

การตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินแปลงใด ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้อง หากพ้นเวลาดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานเหตุขัดข้องต่อ คปสช. พร้อมขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้งรวมเวลาที่ขยายไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน หากพ้นเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นชอบด้วยกับเอกสารหรือหลักฐานตามคำร้องและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 176 (1)

หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 176 ในกรณีที่การตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามมาตรา 175 วรรคหนึ่ง เสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) หากผลการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินแปลงใดปรากฏว่าผู้ นั้นเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินที่อาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ และผู้ที่มีสิทธิในที่ดินตกลงยินยอมยกที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ ให้ถือว่าที่ดินนั้นเป็น

อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติต่อไป ถ้าผู้มีสิทธิ
ในที่ดินไม่ยินยอมยกที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หากมีเหตุผลความจำเป็นด้านความเสี่ยง
หรือต้องรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
เสนอต่ออธิบดีเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะ รัฐมนตรี
พิจารณาจัดให้มีการเวนคืนที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ หรือจัดระเบียบการอยู่อาศัยในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ หากผู้มีสิทธิในที่ดินไม่อาจ
อยู่อาศัยได้อีกต่อไป ให้ทางราชการพิจารณาจ่ายค่าชดเชยการขาดประโยชน์
ในการใช้ที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินด้วย

(2) หากผลการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิในที่ดินแปลงใดปรากฏว่าผู้
นั้นไม่มีสิทธิในที่ดินตามกฎหมายที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตาม
ประมวลกฎหมายนี้ และมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกจากอุทยานแห่งชาติ เขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ หรือสั่งให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด
เพื่อการคุ้มครองอุทยานแห่ง ชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ
แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดระเบียบการอยู่อาศัย การจ่าย
ค่าชดเชยการขาดประโยชน์ในการใช้ที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดิน และการ
ปฏิบัติการหรือการสั่งให้ผู้ครอบครองที่ดิน ตาม (๒) ออกจากอุทยานแห่งชาติ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือป่าสงวนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดี
กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หมวด 8

การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

มาตรา 177 พืชป่า สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชป่าหรือสัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพที่อยู่ในป่าเป็นสมบัติที่มีค่าของชาติที่จะต้องสงวน อนุรักษ์ พัฒนา ปันฟูและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การดำเนินการใด ๆ ต่อสิ่งต่าง ๆ ข้างต้นจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับและผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้พืชป่า สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชป่าหรือสัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพได้ตกทอดไปยังอนุชนรุ่นหลัง

มาตรา 178 ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชและประมวลกฎหมายนี้ ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์สัตว์ป่าดังกล่าว รวมถึงทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการศึกษาวิจัยในเชิงทางการค้าในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตและการแบ่งปันผลประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(1) วัตถุประสงค์ของการเก็บหรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น

<p>(2) จำนวนหรือปริมาณของตัวอย่างที่ต้องการ</p> <p>(3) ชื่อผูกพันของผู้ได้รับอนุญาต</p> <p>(4) การกำหนดความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยที่ได้มา</p> <p>(5) การกำหนดจำนวน อัตรา และระยะเวลาการแบ่งปันผลประโยชน์ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์</p> <p>(6) อายุของข้อตกลง</p> <p>(7) การยกเลิกข้อตกลง</p> <p>(8) การกำหนดวิธีการระงับข้อพิพาท</p> <p>(9) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 179 ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า พันธุ์สัตว์ป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์สัตว์ป่าดังกล่าว รวมถึงทรัพยากรชีวภาพในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครอง พันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน เพื่อการศึกษาวิจัยที่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในเชิงทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใต้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	
---	--

หมวด 9

การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 180 บุคคล ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิและหน้าที่ในการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และ สัตว์ป่า รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บุคคล ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามา มีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 181 เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ และมีได้มีวัตถุประสงค์ในทาง การเมือง หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

<p>ให้ถือว่าองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งได้จดทะเบียนต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว เป็นองค์กรเอกชนตามประมวลกฎหมายนี้ด้วย</p> <p>ในกรณีที่องค์กรเอกชนใดที่ได้จดทะเบียนแล้วดำเนินกิจการโดยก่อความวุ่นวายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์กรเอกชนนั้นได้</p> <p>มาตรา 182 บุคคลหรือองค์กรนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ มีสิทธิในการฟ้องคดีในฐานะผู้เสียหายเพื่อระงับยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนกฎหมายและเป็นการทำลายหรือน่าจะเป็นอันตรายต่อทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนมีสิทธิในการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนหรือชุมชนโดยส่วนรวม</p> <p>มาตรา 183 ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การออกกฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ หรือการออกกฎกระทรวงกำหนดเขตคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนในเขตปกครองบริเวณดังกล่าวทราบ แล้วจัดการประชุมไม่น้อยกว่าสองครั้ง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ในการจัดการประชุมนี้หากเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมการประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ แล้วให้</p>	
---	--

พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกการรับฟังความคิดเห็นพร้อมทั้งการลงนามของผู้ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหลักฐานของทางราชการต่อไป และให้สอบถามความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นหนังสือไว้ด้วย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำระวางแนวเขตที่ชัดเจนบันทึกไว้ในระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศหรือวิธีการอย่างอื่นที่เหมาะสม

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 10

ความรับผิดชอบแพ่ง

มาตรา 184 ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหาย เสียหาย เสื่อมสภาพแก่ที่ดิน ไม้ ของป่า สัตว์ป่า น้ำ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลน ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

ค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่ทางราชการต้องรับภาระในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึงค่าใช้จ่ายใน

<p>การฟื้นฟูสภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาตินั้นด้วย</p> <p>ให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองไปในคราวเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนประมวลกฎหมายนี้</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการคิดค่าเสียหาย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา 185 ในกรณีที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมาตรา 184 เป็นผู้ที่ยากจนหรือไม่มีความสามารถที่จะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปได้ และการทำให้เกิดความเสียหายนั้นเกิดจากความจำเป็นในการเลี้ยงชีพ ให้เสนอทางเลือกให้ผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐด้วยวิธีอื่น เช่น การปลูกป่า การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น เพื่อให้สภาพพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี</p> <p style="text-align: center;">หมวด 11 พนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>มาตรา 186 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายประมวลกฎหมายนี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้บังคับได้</p>	<p>หมวดพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>การเข้าไปดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย หรือการดำเนินการจับกุมตามโครงการอนุรักษ์ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ ซึ่งปัจจุบัน ผิดวัตถุประสงค์ในหลายกรณี ดังนั้น อาจจะทำให้เจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการจัดทำโครงการในที่ดินที่เสื่อมโทรมและแก้ไข</p>
---	---

<p>มาตรา 187 ตัดออก</p> <p>มาตรา 188 ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา 189 เพื่อที่จะดูว่าผู้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายนี้ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามประมวลกฎหมายนี้หรือไม่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจกิจการของผู้รับอนุญาตได้ ผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกิจการที่ตรวจนั้น</p> <p>มาตรา 190 เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งส่งตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกตามประมวลกฎหมายนี้ได้ไม่เกินเก้าสิบวัน หรือถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้</p> <p>มาตรา 191 บุคคลใดประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ นอกเวลาราชการหรือนอกสถานที่ทำการโดยปกติ ไม่ว่าจะในหรือนอกประเทศ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ขอจะต้องจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าอัตราของทางราชการ และต้องจ่ายค่าพาหนะเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ให้แก่พนักงาน</p>	<p>ปัญหาที่ดินดังกล่าวร่วมกับประชาชนโดยอาจกำหนดไว้ในหมวดการบริหารจัดการแก้ไขที่ดินป่าไม้ก็ได้ ซึ่งจะเป็นการยืดหยุ่นในเรื่องมาตรการภายใต้คทช.</p>
--	--

เจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นในการปฏิบัติงานแทนการเบิกจ่ายจากเงิน
งบประมาณของทางราชการ

การยื่นคำขอ การกำหนดค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง และ
ค่าใช้จ่ายอื่นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 192 บรรดาความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษปรับ
สถานเดียว ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายโดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษามีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับ
ตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 193 ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามี
การกระทำผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ
ดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกไปหรืองดเว้นกระทำใด ๆ ในเขตป่า อุทยาน
แห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ หรือ เขตพื้นที่คุ้มครอง
ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(2) สั่งเป็นหนังสือหรือประกาศในเวลาพอสมควรให้ผู้กระทำความผิดแก้ไข
ร่องถอน หรือทำให้กลับคืนสู่สภาพธรรมชาติเดิม หรือทำด้วยประการอื่นใดแก่
สิ่งที่เป็นอันตรายหรือสิ่งที่ทำให้เสื่อมสภาพในเขตป่า อุทยานแห่งชาติ วน
อุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครอง

พันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้หมดสิ้นไปภายในเวลาที่กำหนด

(3) เข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดิน หรือผู้ครอบครองในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี

(4) ยึด ทำลาย รื้อถอน แก้ไขหรือทำด้วยประการอื่นใดเมื่อผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตาม (2) หรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิดหรือรู้ตัวผู้กระทำผิดแต่หาตัวไม่พบ โดยยื่นคำร้องพร้อมแสดงหลักฐานต่อศาลเพื่อให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการดังกล่าวเสียเองได้

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวไปแล้วผู้กระทำผิดมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้กระทำการเสียเองนั้น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินที่ยึดไว้หรือรื้อถอนนั้นออกขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อนำเงินมาชดใช้ค่าใช้จ่ายนั้น และให้นำความ ในมาตรา 1327 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้นโดยอนุโลม

(5) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่า อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แล้วแต่กรณี

หมวด 12

บทกำหนดโทษ

มาตรา 194 ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามประมวลกฎหมายนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 195 ผู้ใดพบเห็นมีการกระทำผิดแผ้วถางป่า ตัดไม้ เก็บหาของป่า หรือทำลายทรัพยากร ธรรมชาติอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วเพิกเฉยละเลยไม่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบและดำเนินการตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 196 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 วรรคหนึ่ง มาตรา 13 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง มาตรา 138 หรือมาตรา 149 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

กรณีความผิดตามมาตรานี้ ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภทอื่นเป็นต้น หรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองที่ดินในเขตป่าไม้ ให้ศาลมี

บทกำหนดโทษ

๑. บทกำหนดโทษควรบัญญัติอัตราโทษที่สูงขึ้นมากกว่านี้ ทั้งนี้ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาได้เสนอโทษปรับสูงสุดเป็นจำนวนสองล้านบาทแล้ว

๒. ไม่ควรกำหนดโทษตามเนื้อที่ หรือรวมกันเป็นท่อน หรือปริมาตรตามมาตรา ๑๙๖ วรรคสอง เนื่องจากมีมูลค่าที่สูงมาก แต่ควรกำหนดเป็นมูลค่าตามราคาท้องตลาดในปัจจุบัน

๓. หลักเกณฑ์คดีผู้กระทำความผิดร้ายใหญ่จะต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสม โดยอิงจากการใช้ราคาไม้ของกลางในท้องตลาด

<p>อำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของ ผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าได้ด้วย</p> <p>มาตรา 197 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 19 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 29 หรือมาตรา 30 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 198 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>กรณีความผิดตามมาตรา ๓๑ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็นไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภทอื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสอง อย่างรวมกันเกินยี่สิบตันหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม่เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท</p> <p>มาตรา 199 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 หรือผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติ ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท</p> <p>มาตรา 200 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 35 วรรคหนึ่ง มาตรา 36 หรือมาตรา 37 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึง หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 201 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 39 มาตรา 40 วรรคหนึ่ง มาตรา 122</p>	
--	--

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 202 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 46 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 203 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 49 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 204 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 50 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 205 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 51 หรือมาตรา 53 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 206 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 207 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 76 ต้องระวางโทษตั้งแต่หกเดือนถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในเขตหวงห้าม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 208 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 77 หรือมาตรา 89 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 209 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 110 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 210 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 111 หรือมาตรา 124 ต้องระวางโทษตั้งแต่หกเดือนถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในเขตหวงห้าม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 211 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 112 หรือมาตรา 125 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 212 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 165 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา 213 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 178 หรือมาตรา 179 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 214 เงินค่าปรับที่ได้รับจากผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้นำไปจัดสรร เป็นเงินสนับสนุนน้ำจืดและเงินรางวัลสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติ ที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 215 บรรดาไม้ ของป่า สัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นที่ได้มาหรือเกิดจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ให้ศาลสั่งริบเสีย

ทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ และเมื่อรัฐมนตรี
ทำความตกลงกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้อธิบดีโดยความ
เห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจออกระเบียบเพื่อเก็บดูแลรักษา จำหน่าย
ปล่อยสู่ธรรมชาติ ส่งคืนถิ่นกำเนิด โอน ทำลาย เอาไว้ใช้ในราชการ หรือ
จัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งการกำหนดชนิดประเภท ราคาประเมินของ
ทรัพยากรธรรมชาติที่ควรจำหน่ายและไม่ควรจำหน่าย แล้วแต่กรณี

มาตรา 216 บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ ภาชนะ กรงขังสัตว์
สิ่งของ ยานพาหนะ สัตว์พาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้
ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็น
อุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือสิ่งปลูกสร้าง ทรัพย์สิน หรือสิ่ง
ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามมาตรา 9 มาตรา 13 มาตรา 21
มาตรา 22 มาตรา 76 มาตรา 111 มาตรา 122 หรือมาตรา 124 ให้ศาลสั่งริบ
เสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่ หรือ ผู้เป็น
เจ้าของทรัพย์สินนั้นจะรู้เห็นเป็นใจหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดด้วยหรือไม่ก็
ตาม

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และ
เมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอ ต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศ
ณ ที่ทำการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และ ที่ทำการองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่ง
อาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็น
เจ้าของทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งประกาศดังกล่าวทางไปรษณีย์

- เจตนารมณ์ของมาตรา ๒๑๖ วรรคสอง เป็นการให้อำนาจศาลในการสั่งริบ
บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ ...ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำ
ความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการ
กระทำความผิดฯ .. ดังนั้น การกำหนดความในวรรคสอง และวรรคสาม ให้ใช้
ดุลพินิจในการสั่งคืนได้ อันเป็นการขัดแย้งกับเจตนารมณ์ตามวรรคแรก จึง
เห็นควรเพิ่มเติมความในวรรคแรกตอนท้ายว่า “...หรือมีส่วนร่วมกระทำ
ความผิดด้วยหรือไม่ก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ มิให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวล

ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้มีอำนาจของเจ้าของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันที่ปิดประกาศ ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ให้นับแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รับหรือถือว่าได้รับไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับดังกล่าวตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา 36 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา 217 ตัดออก

มาตรา 218 ตัดออก

กฎหมายอาญาใช้บังคับ” นอกจากนี้ ควรตัดความในวรรคสอง และวรรคสาม ออก ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและจำกัดการใช้ดุลพินิจของตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษาอย่าเคร่งครัด ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ และทำให้การใช้กฎหมายตามวัตถุประสงค์สัมฤทธิ์ผล (โปรดดู ดร.หยุด แสงอุทัย ตำรากฎหมายเบื้องต้น) ดังนั้น จึงควรพิพากษาให้ริบก่อน ถ้าจำเป็นให้ยื่นคำร้องโต้สวนขอคืนของกลาง เปรียบเทียบกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ หากจะกำหนดเช่นเดิมอาจจะมีการหลีกเลี่ยงกฎหมาย โดยไปเช่าซื้อรถจากบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ เมื่อมีการกระทำความผิด ผู้ให้เช่าซื้อมิได้มีส่วนรู้เห็นด้วยก็จะมาขอคืนของกลาง ทำให้ในทางปฏิบัติจะไม่ได้สามารถริบของกลางได้⁸

ⁱ อัยการอาวุโส มาแจ้งต่อฝ่ายเลขานุการฯ ก่อนที่จะมีการอภิปรายในห้องประชุม

ข้อสังเกต

๑. การบัญญัติกฎหมายที่ผ่านมาไม่ได้นำระบบนิเวศ หรือทรัพยากรธรรมชาติ เป็นฐาน และการกำหนดให้สิ่งใดเป็นป่า ก็คือ สังคมพืช ที่ดินได้ทะเลไม่ ควรเป็น ป่า ซึ่งเชื่อมโยงกับบทนิยาม และการจัดการป่าไม้ ระบบนิเวศ

๒. การทำกฎหมายให้เป็นฉบับเดียวลักษณะบูรณาการ เห็นควรให้มีคณะกรรมการระดับชาติชุดเดียว บริหารจัดการทุกอย่าง โดยหากพิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะอนุกรรมการอุทยาน หรือคณะอนุกรรมการสัตว์ป่า จึงแต่งตั้ง และมีการแบ่งแยกเฉพาะพื้นที่เท่านั้น แต่บทบัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วม หรือบริหารจัดการ ให้ใช้ร่วมกัน

๓. นำหลักการบริหารจัดการร่วมมาใช้ โดยให้การปฏิบัติดำเนินการในระดับปฏิบัติเชิงพื้นที่

๔. การจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ได้บัญญัติเฉพาะกรณีป่าชายเลน ซึ่งควรกำหนดกรณีบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลแยกต่างหาก ตามลักษณะ ทรัพยากร

๕. ไม่ได้กำหนดเรื่อง การจัดการปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงานในกรณีเกิดภาวะวิกฤติ หรือสถานการณ์พิเศษ ควรกำหนดให้หน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งเป็นส่วนที่อำนวยความสะดวก หรือผู้อำนวยการสถานการณ์ในการเข้ามาบริหารจัดการ เนื่องจากอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละ หน่วยงาน

๖. สังคมโลก มีวิวัฒนาการที่ไม่ใช่ไม้จากธรรมชาติ การบัญญัติกฎหมายเช่นนี้กลายเป็นจะให้นำไม้จากธรรมชาติมาใช้ ดังนั้น ควรกำหนดให้ไม้ในป่า เป็นไม้หวงห้ามทั้งหมด เว้นแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ ป่าเศรษฐกิจ หากอนุญาตให้ใช้ในป่าสงวน หรือพื้นที่ป่า ไม้ที่ปลูกต้องไม่ใช่ไม้หวงห้าม

๗. องค์ประกอบของคำว่า “ป่า” ต้องเป็นที่ดิน แต่จะจัดการทรัพยากร “ป่า” บนดิน ใต้ดินอย่างไร ซึ่งคำนิยามคำว่า “ของป่า” ก็มีบัญญัติไว้ ครอบคลุม

๘. ควรจะเป็นแผนที่ป่าให้เป็นฉบับเดียว โดยนำแผนที่ของกรมที่ดิน กรมป่าไม้ แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ(ของทหาร) และแผนที่กรมพัฒนาที่ดิน นำมารวมเป็นแผนที่แนบท้ายประมวลฉบับนี้

๓.๓ มติของคณะอนุกรรมการฯ ต่อร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า

หลังจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ แล้วนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอผลสรุปการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐและการปรับแก้ร่างของคณะทำงานฯ ต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๑

คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบร่างประมวลกฎหมายป่าไม้และสัตว์ป่า และให้ดำเนินการส่งให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนพิจารณาดำเนินการต่อไปภารกิจของคณะทำงานยกร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ ภายใต้คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงถือว่าสิ้นสุดเพียงเท่านี้